

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง
ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียน
นาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

DESIGNING THAI DRAMATIC ARTS LEARNING ACTIVITIES
THROUGH THE USE OF SELF-DIRECTED LEARNING
METHOD TO ENHANCE THAI DANCING ROUTINES
SKILL FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS
IN VOCATIONAL COLLEGE

SPU

ชานนท์ อนันต์สลุง
CHANON ANANSALUNG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมการเรียนรู้และการสอน
คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

DESIGNING THAI DRAMATIC ARTS LEARNING ACTIVITIES
THROUGH THE USE OF SELF-DIRECTED LEARNING
METHOD TO ENHANCE THAI DANCING ROUTINES
SKILL FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS
IN VOCATIONAL COLLEGE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN INNOVATIONS IN LEARNING AND TEACHING
SCHOOL OF INTERDISCIPLINARY TECHNOLOGY AND INNOVATION
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2021
COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง
ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์
ระดับอาชีวศึกษา

DESIGNING THAI DRAMATIC ARTS LEARNING ACTIVITIES
THROUGH THE USE OF SELF-DIRECTED LEARNING
METHOD TO ENHANCE THAI DANCING ROUTINES
SKILL FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS
IN VOCATIONAL COLLEGE

นักศึกษา

นายชานนท์ อนันต์สลุง รหัสประจำตัว 64500410

หลักสูตร

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน

คณะ

สหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.ผุสดี กลิ่นเกษร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินทร สิ้นจินดาวงศ์)

.....กรรมการ
(ดร.ผุสดี กลิ่นเกษร)

คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน

คณบดีคณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์)

วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2565

วิทยานิพนธ์เรื่อง	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
คำสำคัญ	การเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง, ทักษะปฏิบัติทำร่ำ, นักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
นักศึกษา	นายชานนท์ อนันต์สูง รหัสประจำตัว 64500410
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ผุสดี กลิ่นเกษร
หลักสูตร	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน
คณะ	สหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติทำร่ำ หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชั้นนำตนเอง 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 369 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กลุ่มที่ 2 นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ปทุมธานี จำนวน 46 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า 1) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ (2) ชั้นสาธิต (3) ชั้นลงมือปฏิบัติ (4) ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (5) ชั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี มีประสิทธิภาพ 83.44/86.20 2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำร่ำของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา หลังใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง มีค่าเฉลี่ย 17.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 86.20 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

TITLE DESIGNING THAI DRAMATIC ARTS LEARNING ACTIVITIES THROUGH THE USE OF SELF-DIRECTED LEARNING METHOD TO ENHANCE THAI DANCING ROUTINES SKILL FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL COLLEGE

KEYWORD SELF-DIRECTED LEARNING METHOD, THAI DANCING ROUTINES SKILL, VOCATIONAL COLLEGE STUDENTS

STUDENT CHANON ANANSALUNG

ADVISOR PHUSSADEE KLINKESORN, PH.D.

LEVEL OF STUDY MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN INNOVATIONS IN LEARNING AND TEACHING

FACULTY SCHOOL OF INTERDISCIPLINARY TECHNOLOGY AND INNOVATION SRIPATUM UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2021

Abstract

The objectives of the present research were: 1) to design Thai Dramatic Arts learning activities through the use of self-directed learning method to enhance Thai dancing routines skill for Thai Dramatic Arts students in a vocational college, and 2) to compare the effectiveness of enhancing Thai dancing routines skill for Thai Dramatic Arts students in a vocational college through the use of self-directed learning method with the criteria to pass the assessment at 80%

The instruments in this research were: 1) the questionnaire of characteristics of readiness for learning Thai Dramatic Arts using self-directed learning method, 2) self-directed learning method lesson plans, and (3) the assessment test for dancing. The participants were selected for this study were categorized into 2 groups. The first group was 369 third year vocational certificate students of Thai Dramatic Arts in Bunditpatanasilpa Institute. The participants were selected based on a Stratified Random Sampling. The second group was 46 third year vocational certificate students in Lopburi college of Dramatic Arts. The participants were selected based on a cluster Random sampling. The obtained data were analyzed based on the questionnaires, mean (\bar{x}), standard deviation (SD), and one sample t-test. The research results revealed as follows: 1) design Thai Dramatic Arts learning activities through the use of self-directed learning method for third year vocational certificate students of Thai Dramatic Arts. lesson plans were designed to be complete in 5 steps, which are 1) connect and contact, 2) demonstration, 3) action, 4) learn and share, and 5) best

practice presentation, contained the effectiveness at 83.44/86.20. 2) The comparison results of the effectiveness of enhancing Thai dancing routines skill in Thai Dramatic Arts after employing self-directed learning method quality \bar{x} = 17.24, S.D. = 1.14 was at the 'excellent' level at 86.20% higher than the learning criteria with significantly higher at a level of 0.5. This showed that self-directed learning activities could be enhanced Thai dancing routines skill of Thai Dramatic Arts students according to the learning criteria.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.สุสติ กลิ่นเกษร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขรวมถึงการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อให้เกิดประสบการณ์ ในการเรียนรู้เพื่อการศึกษาวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำชี้แนะ และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวีณา เอี่ยมยี่สุน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์พร พันเพ็องฟู และนายสายัณต์ เฉลยฤกษ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณ นางสาวชญาพร หลายเจริญ (ครูชำนาญการ) สาขาวิชานาฏศิลป์ละคร ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ที่เป็นแบบถ่ายภาพทำร่าทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

ขอขอบพระคุณ อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประกอบด้วย วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช และวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ที่กรุณาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่าโดยให้ความร่วมมือ ตลอดจนวิจัยสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

ขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นวัตกรรม การเรียนรู้และการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ให้คำแนะนำ ในการพัฒนากระบวนการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงบิดา มารดา ตลอดจนครู อาจารย์ที่มอบวิชาความรู้จนสามารถให้สำเร็จการศึกษาในขั้นนี้ได้

ชานนท์ อนันต์สูง

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	IV
สารบัญ	V
สารบัญตาราง	VII
สารบัญภาพ	IX
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	9
ตอนที่ 2 การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	25
ตอนที่ 3 ทักษะปฏิบัติทำรำ	39
ตอนที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้ การรำเพลงฟ้อนแพน	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย	78
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	78
แบบแผนของการวิจัย	81
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	81
แผนการดำเนินงาน	91
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	93
ตอนที่ 1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง	94
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำจากการใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองกับเกณฑ์ ร้อยละ 80	112

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	128
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	130
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	135
ภาคผนวก ง คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	200
ภาคผนวก จ การเก็บรวบรวมข้อมูล	214
ประวัติผู้วิจัย	220

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ของ Stanford d.school	13
2.2	สรุปขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติของ Simpson, Dave, Bloom.....	19
2.3	สังเคราะห์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	20
2.4	แนวคิดการพัฒนาด้านทักษะมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	22
2.5	การใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการชั้นนำตนเอง	37
2.6	ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบประเมินทักษะ กระบวนการทำงาน	47
2.7	ตัวอย่างแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบบประเมิน ผลงานการแสดง	48
2.8	ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) แบบองค์รวมเพื่อประเมิน ผลการทำงาน	48
2.9	ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) แบบแยกองค์ประกอบ สำหรับการประเมินการแสดงทางนาฏศิลป์	49
2.10	ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน	51
2.11	แนวทางการกำหนดช่วงคะแนน	52
2.12	แนวทางการแปลค่าคะแนนให้เป็นระดับคุณภาพ	52
3.1	จำนวนนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีการศึกษา 2565	78
3.2	แบบแผนการทดลอง	81
3.3	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	81
3.4	กำหนดการให้คะแนนของแบบสอบถาม	84
3.5	จำแนกชนิดของคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ	85
3.6	แผนการดำเนินงาน	92
4.1	จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา	94
4.2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ แบบชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ในภาพรวม.....	95
4.3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ แบบชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา แยกตามองค์ประกอบ	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.4	ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน	112
4.5	ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับ อาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง	114

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2.1	Double Diamond Design Process	10
2.2	Stanford d.school Design Thinking Process	11
2.3	Three Phases of Design Thinking	12
2.4	The Personal Responsibility Orientation (PRO) Model	30
2.5	Organic Model	36
2.6	ค่ากลางจากระดับคะแนนแต่ละช่วงที่กำหนด	52
2.7	จะเซ้	59
2.8	วงปีพาทย์เครื่องห้า	59
2.9	วงปีพาทย์เครื่องคู่	60
2.10	วงปีพาทย์เครื่องใหญ่	60
2.11	เครื่องแต่งกายฟ้อนแพนตัวพระ (ด้านหน้า)	61
2.12	เครื่องแต่งกายฟ้อนแพนตัวพระ (ด้านหลัง)	61
2.13	เครื่องแต่งกายฟ้อนแพนตัวนาง (ด้านหน้า)	61
2.14	เครื่องแต่งกายฟ้อนแพนตัวนาง (ด้านหลัง)	61
2.15	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 1 (รูป 1)	64
2.16	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 1 (รูป 2)	65
2.17	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 1)	65
2.18	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 2)	65
2.19	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 3)	65
2.20	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 4)	65
2.21	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 1)	66
2.22	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 2)	66
2.23	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 3)	66
2.24	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 4)	66
2.25	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 4 (รูป 1)	67
2.26	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 4 (รูป 2)	67
2.27	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 5	68
2.28	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 6	68
2.29	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 7 (รูป 1)	69
2.30	ทำรำเพลงฟ้อนแพนท่าที่ 7 (รูป 2)	69

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.31	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 8	69
2.32	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 9	70
2.33	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 10	70
2.34	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 11	71
2.35	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 12 (รูป 1)	71
2.36	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 12 (รูป 2)	71
2.37	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 13	72
2.38	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 14 (รูป 1)	72
2.39	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 14 (รูป 2)	72
2.40	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 15	73
2.41	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 16	73
2.42	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 17 (รูป 1)	74
2.43	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 17 (รูป 2)	74
2.44	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 18	74
2.45	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 19 (รูป 1)	75
2.46	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 19 (รูป 2)	75
2.47	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 20 (รูป 1)	75
2.48	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 20 (รูป 2)	75
2.49	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 20 (รูป 3)	75
2.50	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 20 (รูป 4)	75
2.51	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 21	76
2.52	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 22 (รูป 1)	76
2.53	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 22 (รูป 2)	76
2.54	ทำร่ำเพลงพ็อนแพนทำที่ 23	77
3.1	การกำหนดขนาดของตัวอย่าง	80
4.1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง	102
4.2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมา เพลงพ็อนแพน	104
4.3	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการร่ำ เพลงพ็อนแพน	105

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.4	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำ เพลงฟ้อนแพน	106
4.5	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน	107
4.6	Qr Code เข้าเว็บไซต์ (Google Sites) กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ ชี้นำตนเอง เรื่อง รำฟ้อนแพน	108
4.7	หน้าหลักของไซต์	108
4.8	ไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน ประกอบไปด้วยเนื้อหาบทเรียน และช่องทางการส่งงาน	109
4.9	ไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน ประกอบไปด้วยเนื้อหาบทเรียน และช่องทางการส่งงาน	109
4.10	ไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน ประกอบไปด้วยเกม Vonder Go เนื้อหาบทเรียน ช่องทางการส่งงาน	110
4.11	ไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน ประกอบไปด้วยภาพทำรำพร้อมคำอธิบายทำรำ วิดีโอทำรำเพลงฟ้อนแพน	110
4.12	ไซต์ผู้จัดทำ แสดงการเข้าถึงประวัติ ข้อมูล และช่องทางการติดต่อของผู้วิจัย	111
4.13	รูปแบบการเข้าเว็บไซต์ เมื่อใช้งานจากแท็บเล็ต	111
4.14	รูปแบบการเข้าเว็บไซต์ เมื่อใช้งานจากสมาร์ทโฟน	111
4.15	แผนภูมิแสดงคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน ของนักเรียน นาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษาจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80	113

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกแห่งศตวรรษที่ 21 มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง สังคมและการดำเนินชีวิตของมนุษยชาติ การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันก็ต้องมีการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นและการใช้กระบวนการ การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (จรัสพร บัวเรือง, 2562) ได้รับความนิยอย่างกว้างขวาง เนื่องจากการเรียนรู้อย่างหนึ่ง ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความรับผิดชอบตนเองในการเรียนรู้ นักการศึกษาต่างยอมรับว่าผู้เรียนที่มีความใฝ่รู้และพยายามที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ เป็นลักษณะของผู้เรียนที่มีการชี้นำตนเอง ในการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการชี้นำจากผู้อื่น Knowles (ปิยะ ศักดิ์เจริญ, 2558) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ว่า บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่า มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าคนที่เรียนรู้จากการเป็นผู้รับฝ่ายเดียว Guglielmino (1997) พบว่า ลักษณะการเรียนรู้โดยการเรียนรู้เอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ซึ่งมีองค์ประกอบของความพร้อมในการชี้นำตนเอง 8 ด้าน คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่ม และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ดังที่ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตน์ศรีสกุล (2562) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามแนวคิดของ Guglielmino มีความตรงเชิงทฤษฎี กล่าวคือ ทุกตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกันเป็นองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผู้เรียนที่มีการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองต้องมีความรับผิดชอบสูง เป็นบุคคลที่มีชีวิตชีวาและมีการตอบสนองต่อสังคมอย่างรอบด้าน มีความสุขุมรอบคอบและคำนึงถึงความสามารถที่เป็นไปได้ของตนเอง ในขณะนั้น การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์อยู่รอด เพราะในสังคมยุคปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต

อีกนัยหนึ่ง การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบตนเอง โดยมีผู้สอนให้การชี้แนะสนับสนุน ซึ่งมีบทบาทคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นอกจากการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้เรียนและผู้สอนจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์ โดยใช้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยของ สุเมษย์ หนกหลัง (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค

ของนักศึกษาครูโดยใช้โปรแกรมเน้นหนทางการแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการชั้นนำตนเอง พบว่า ความต้องการการจัดโปรแกรมเน้นหนทางการในกระบวนการชั้นนำตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยมีกิจกรรมละครและการแสดงเป็นกิจกรรมหลัก ความสามารถในการเผชิญหน้าอุปสรรคของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมโปรแกรมเน้นหนทางการที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.09 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 เมื่อทดสอบค่า t-test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการสะท้อนคิดจากผู้เข้าร่วมโปรแกรมเน้นหนทางการ สำหรับการเรียนด้านนาฏศิลป์นั้นถือเป็นการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และที่สำคัญต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัตินำไปสู่การพัฒนาด้านวิชาชีพของตนเอง กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชั้นนำตนเองนับได้ว่ามีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติทางนาฏศิลป์เป็นอย่างมาก

จากอดีตการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์เป็นการศึกษาที่ไม่มีระบบชัดเจน แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบทอดและสร้างสรรค์ท่ารำที่ใช้เพื่อเป็นการแสดงที่ใช้ประกอบอาชีพ ดังนั้น การศึกษาด้านนาฏศิลป์จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้ศิลปะนั้นคงอยู่ คือ มีการอนุรักษ์และพัฒนาในเวลาเดียวกัน และเหมาะกับวิถีชีวิตในแต่ละยุคสมัย อีกทั้งปัจจุบันวิชานาฏศิลป์ ได้จัดเข้าไปอยู่ในระบบการศึกษาในทุกระดับชั้น ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้วิชานาฏศิลป์เป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักที่ผู้เรียนในระดับพื้นฐานทั่วประเทศต้องเรียน อีกทั้งยังยกระดับวิชาชีพนาฏศิลป์ในด้านการศึกษา โดยมีสถาบันการศึกษา ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์และดนตรีโดยเฉพาะ นั่นคือ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในปัจจุบัน

การเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษา สาขานาฏศิลป์ ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จะเน้นการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะปฏิบัติงานในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะไปสู่บริบทใหม่ สามารถให้คำแนะนำแก้ปัญหาเฉพาะด้านและรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีส่วนร่วมในการเรียนการทำงาน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ (วิชาปฏิบัติทางนาฏศิลป์ โขน ละคร) วิธีจัดการเรียนรู้ จะเน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญด้วยบทเรียนที่ซ้ำ ๆ ย้ำเนื้อหาการฝึกหัดจะใช้ระยะเวลาพอสมควรจนผู้ที่รับการฝึกสามารถปฏิบัติให้เกิดความชำนาญได้ ในปัจจุบันการเรียนการสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ได้มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ในด้านทฤษฎีครูผู้สอน จะอธิบายตามรายละเอียดของเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจ ส่วนด้านการปฏิบัติผู้เรียนจะฝึกโดยอาศัยจดจำท่าทางและเลียนแบบจากครูผู้สอนเป็นหลัก แล้วจึงปฏิบัติตาม ทั้งนี้ ผู้สอนมีจุดหมายให้ผู้เรียนเป็นผู้รับจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว ดังที่ วิวัฒน์ เพชรศรี (2561) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่ผ่านมา นั้น จะเน้นครูเป็นสำคัญ โดยที่ครูจะเป็นต้นแบบในการปฏิบัติ แล้วให้ผู้เรียนเลียนแบบ แต่ถ้าผู้เรียนไม่สนใจในการฝึกปฏิบัติท่ารำ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้การเรียนการสอนไม่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ไม่ให้แสดงความคิดเห็น จึงขาดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดเจตคติทางลบต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนนั้นไม่ยอมฝึกฝน จนทำให้ทักษะปฏิบัติท่ารำอยู่ในระดับต่ำลง

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นหน่วยงานที่ให้การศึกษาระดับปริญญาตรีและส่งเสริมทางวิชาการ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูง ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ช่างศิลป์ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำการเรียนการสอน ทำการแสดง ทำการวิจัยและให้บริการทางวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริม สืบสาน สร้างสรรค์ ทำนุบำรุงและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนในท้องถิ่น (พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม 2559) ปัจจุบัน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จัดการเรียนการสอน 3 ระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) ระดับอาชีวศึกษา (ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ) ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี-โท-เอก) ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ด้านนาฏศิลป์นั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสถานศึกษาหน่วยงานเดียวในกลุ่มการศึกษาอาชีวศึกษาที่ทำการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ คือ หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาศิลปกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการอนุรักษ์ สืบสาน และดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เน้นให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ว่าการจัดการศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

จากสภาพปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่า การสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ยังคงใช้วิธีการสอนโดยครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้รับความรู้และให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนน้อยมาก โดยไม่สนใจความรู้เดิมของผู้เรียน รวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสุขในการเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย (สุพัตรา สุโพธิ์พัฒน์, 2562) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง เพราะเนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความถนัดและความสนใจ การรับรู้ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงต้องพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดทักษะด้านการปฏิบัติ โดยได้นำแนวคิดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของ Simson, Dave, Bloom และกระบวนการชี้นำตนเอง มาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดและแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาความสามารถของผู้เรียน โดยเน้นไปที่ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ การจัดการเรียนรู้บนความท้าทายจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะโลกทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กล่าวคือผู้เรียนจะเกิดความรู้และทักษะจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง สามารถวางแผนและการนำการเรียนรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง นำมาเสนอและเผยแพร่ให้คนอื่นได้รับรู้ อันส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เนื้อหาอย่างแท้จริง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการในการชี้นำตนเอง ผู้สอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของร่างกายของมนุษย์หรือทักษะปฏิบัติทำรำนั้น ยังไม่พบผู้ใดทำการศึกษาและวิจัยที่พัฒนาในด้านนี้ขึ้น

โดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการชี้นำตนเอง ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่า สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ซึ่งได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติและกระบวนการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง นำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อมุ่งเน้นการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติและการพัฒนาตนเอง ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา การเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้หรือเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติและประเมินผลการเรียนรู้ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำแนวทางที่นำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะ ปฏิบัติทำร่าเพลงฟ้อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ควรเป็นอย่างไร
2. นักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีผลการปฏิบัติทำร่าเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับเกณฑ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ทำร่าเพลงฟ้อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำร่าเพลงฟ้อนแพน หลังการใช้กิจกรรม การเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

สมมติฐานการวิจัย

เมื่อนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่าเพลงฟ้อนแพน มีผลการปฏิบัติทำร่า ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

นักเรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 617 คน (ฝ่ายทะเบียนและวัดประมวลผล สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2564)

ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

ตัวแปรตาม คือ ทักษะปฏิบัติทำร่าเพลงฟ้อนแพน

ขอบเขตด้านระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

มกราคม - กรกฎาคม 2565

นิยามศัพท์

กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง (Designing learning activities through the use of self-directed learning method) หมายถึง ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ (Connect and Contact) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมและเห็นเป้าหมายที่จะได้จากการเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือได้เลือกรูปแบบที่สนใจนำไปปฏิบัติต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต (Demonstration) เป็นขั้นที่ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้สอนแนะนำจุดที่สำคัญที่ต้องสังเกตและผู้เรียนปฏิบัติตามกระบวนการ

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือกระทำตามกระบวนการ ตั้งแต่แรกจนจบโดยไม่มีแบบอย่าง

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learn and Share) ผู้เรียนกระทำตามกระบวนการ ซึ่งผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติ หากมีข้อสงสัยผู้สอนชี้แนะหรือสอบถามผู้เรียนด้วยกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงานการปฏิบัติ (Best practice presentation) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างชำนาญ จนออกมาเป็นผลงานการแสดงหรือปฏิบัติทำซ้ำตั้งแต่แรกจนจบเพลง

การเรียนรู้แบบที่นำตนเองของนักเรียน (Self-Directed Learning for Students) หมายถึง ความพร้อมของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่บ่งบอกว่า เป็นผู้เรียนที่มีคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ แบบที่นำตนเอง 8 ประการ ดังนี้

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Openness to Learning Opportunities) ความสนใจในการเรียนในด้านนาฏศิลป์ไทย มีความภาคภูมิใจเมื่อสามารถปฏิบัติทำซ้ำได้อย่างถูกต้องและสวยงาม ชอบศึกษาค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ ยอมรับคำติเตียนเมื่อแสดงทำซ้ำผิดพลาดหรือแสดงไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ มีความพยายามทำความเข้าใจในสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติทำซ้ำของตนเอง มีความสนใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความรู้สึกในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

2. มโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self – Concept as an Effective Learner) ความสามารถที่จะเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ไทยเมื่อต้องการจะเรียน มีระเบียบวินัยต่อตนเอง เมื่อตัดสินใจเรียนแล้วสามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้ แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อไหร่ที่จะเรียน มีความมั่นใจในการการแสดง การเรียนสามารถหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ มีความสุขกับการแก้ปัญหายาก ๆ และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะหาได้จากที่ไหน

3. ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Initiative and Independence in Learning) ความสามารถในการปฏิบัติทำซ้ำที่ยาก ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ชื่นชอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นาฏศิลป์ไทย มีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะปฏิบัติทำซ้ำด้วยตนเอง ความพึงพอใจในผลงานการปฏิบัติทำซ้ำ ฝึกซ้อมการปฏิบัติทำซ้ำด้วยตนเองได้ดี ไม่มีปัญหาในการทำความเข้าใจของการปฏิบัติทำซ้ำ สามารถวางแผนสำหรับการฝึกปฏิบัติทำซ้ำของตนเองได้

4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Informed Acceptance of Responsibility for One's Own Learning) เข้าใจบทบาทการเรียนรู้ของตนเอง หาทางปฏิบัติทำำให้ได้ รู้ความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร เมื่อต้องการเรียนสิ่งที่ยากก็ไม่ย่อท้อ มีความชื่นชอบการจัดการเรียนรู้ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติทำำเมื่อเกิดการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติทำำของตนเองได้ถูกต้อง

5. ความรักในการเรียน (Love of Learning) ผู้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และใส่ใจในการเรียนรู้อยู่เสมอ ความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการเรียนรู้ มีความสนุกสนานในการคิดหาวิธีการปฏิบัติทำำได้อย่างแม่นยำ เห็นว่าการสอบไม่ใช่ประเด็นสำคัญ หากความเข้าใจต่อเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่า

6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มีความสามารถในการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ไม่ต้องการให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อประสบปัญหาการปฏิบัติที่ไม่เข้าใจ จะไม่หลีกเลี่ยงจากสิ่งนั้นสามารถทำงานตามลำพังได้ และสามารถนำความคิดวิธีต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติทำำได้

7. การมองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to the Future) ความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสนุกสนานในการคิดเรื่องในอนาคต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายและรู้ว่าตนเองต้องการปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำได้อย่างดี สามารถนำการเรียนรู้จากศิลปะไทยไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติที่ดี

8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to Use Basic Study Skill and Problem Solving Skills) เป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจเรื่องใหม่ ๆ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ มีทักษะในการปฏิบัติทำำ สามารถนำทำำพื้นฐาน นาฏยศัพท์และภาษานาฏศิลป์มาใช้ในการปฏิบัติทำำตามจังหวะทำนองเพลงได้ถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในระหว่างการปฏิบัติทำำ รู้จักวิธีการเรียนรู้เวลาทำำผิดและเห็นว่าเป็นสิ่งท้าทายในการแก้ไขทำำ

ทักษะปฏิบัติทำำ (Thai dancing routines skill) หมายถึง การกระทำในการแสดงออกถึงความเคลื่อนไหวของร่างกายในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่วนกล้ามเนื้อ ต้องใช้อวัยวะทุกส่วนจากแขน ขา มือ เท้า ลำตัว ศีรษะ ไหล่ และต้องมีความละเอียดละไมในการเคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ การฝึกจังหวะต่าง ๆ จนสามารถทำำได้ตามกระบวนการทางนาฏศิลป์

ผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำำ (Evaluation Thai dancing routines skill) หมายถึง ระดับค่าคะแนนเมื่อเทียบเกณฑ์ร้อยละ 80 ในการเรียนรู้การปฏิบัติทำำเพลงฟ้อนแพน จากกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

นักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา (Thai Dramatic Arts students in a vocational college) หมายถึง ผู้เรียนสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (โขน-ละคร) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแบบชี้นำตนเอง เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแบบชี้นำตนเอง เรื่อง รำฟ้อนแพนของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
3. นักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการแบบชี้นำตนเอง
4. วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา ได้แนวทางในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำได้นำแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติของ Simpson (1972), Dave (ทิตินา แชมณี, 2563), Bloom's Taxonomy (ณัฐนรี ขำสง่า, 2561) แนวคิดกระบวนการชี้นำตนเองของ Knowles (1970) และคุณลักษณะของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของ Guglielmino (1997) มาสังเคราะห์เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง โดยงานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา โดยแบ่งผลการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.1 การคิดเชิงออกแบบสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.2 ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.4 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 การเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง

- 2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง
- 2.2 แนวคิดการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง
- 2.3 คุณลักษณะการชั้นนำตนเอง
- 2.4 องค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยการชั้นนำตนเอง
- 2.5 กระบวนการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 ทักษะปฏิบัติทำรำ

- 3.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ
- 3.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับทักษะปฏิบัติ
- 3.3 หลักการและวิธีสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์
- 3.4 การประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ
- 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้ การรำเพลงฟ้อนแพน

- 4.1 ความหมายของเพลงฟ้อนแพน
- 4.2 สาระสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้การรำเพลงฟ้อนแพน
- 4.3 เนื้อหาสาระการเรียนรู้การรำเพลงฟ้อนแพน

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การคิดเชิงออกแบบสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การคิดเชิงออกแบบสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้

การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ได้มีนักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Jones (1992) กล่าวว่า การคิดเชิงออกแบบนั้นไม่ใช่แค่ผลงานการออกแบบเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง การคิดออกแบบ ไม่ว่าจะ เป็นระบบ กระบวนการ สิ่งแวดล้อม เครือข่าย หรือสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว นอกจากนี้เขายังกล่าวอีกว่า การออกแบบที่แท้จริงแล้วเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้บริโภคและผู้ใช้ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของนักออกแบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความคิดออกแบบนั้นอยู่ในความคิดของมนุษย์แทบทุกคน นอกจากนี้เขาเชื่ออีกว่าเมื่อนำศิลปะและวิทยาศาสตร์เข้ามาร่วมกันจะสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในอนาคตได้อีกมากมาย

Simon and Forgette-Giroux (2001) กล่าวว่า การคิดเชิงออกแบบเป็นการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากทักษะความชำนาญและความสามารถในการผลิต การออกแบบเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การหาเหตุและผลจากการแก้ปัญหา นั้นจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาทุกคนเห็นชอบร่วมกัน

Brown (2009) ได้ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ ว่าเป็นศาสตร์ที่ใช้ทั้งวิธีการและความรู้สึกของผู้ออกแบบ เพื่อทำให้เทคโนโลยีและกลยุทธ์เชิงธุรกิจที่พัฒนาขึ้น สามารถเข้ากันได้หรือเชื่อมโยงกับความต้องการของลูกค้านำไปสู่การสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าและโอกาสทางการตลาด เป็นกระบวนการที่มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความคิดในการสร้างนวัตกรรม โดยนวัตกรรมนั้นจะแสดงออกในลักษณะสินค้าหรือบริการ หรือแสดงให้เห็นเป็นรูปแบบอื่น ๆ เช่น กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ ขั้นตอนในการคิดเชิงออกแบบจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดได้ เหมือนนักออกแบบ เน้นไปที่การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้จากผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยการทำงานกลุ่มจะช่วยให้เกิดการสร้างประสบการณ์ใหม่ นำไปสู่การสร้างสิ่งใหม่

Razzaghi (2009) กล่าวถึง การคิดเชิงออกแบบ ว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการลงมือกระทำ ที่มุ่งเน้นการสืบเสาะหาความรู้และการแก้ปัญหา การสำรวจวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ การร่างและสร้างต้นแบบความร่วมมือและผลสะท้อนกลับในการสร้างผลิตภัณฑ์หรือความคิดที่หลากหลาย ตลอดจนการสะท้อนการเรียนรู้และแก้แบบซ้ำอีกครั้งเพื่อปรับปรุง

ภุขงค์ โจรจน์แสงรัตน์ (2559) สรุปการคิดเชิงออกแบบว่า เป็นแนวคิดที่เกิดจากกลุ่มคนในศาสตร์หลายแขนง ทุกความคิดมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกัน คือการสร้างสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมหรือผลงานสร้างสรรค์และเชื่อว่าการสร้างสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยใช้ความรู้ เพียงศาสตร์เดียว แต่ต้องใช้ความรู้หลาย ๆ ศาสตร์ เข้ามาช่วยการทำงาน เป็นการทำงานแบบร่วมมือ

(Collaboration) ซึ่งหลักการดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากกลุ่มคน หลากหลายสาขาวิชา ทำให้สามารถมองเห็นปัญหาในหลายมิติและเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ การหาเหตุและผล รวมถึงการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

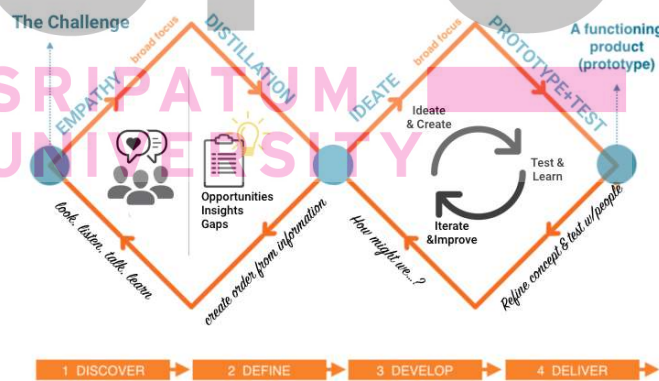
ชนิกันต์ กลิ่นอาจ (2563) สรุปความหมายของการคิดเชิงออกแบบว่า หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความมั่นใจในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนผ่านกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำความเข้าใจผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง ร่วมกันสร้างความคิดที่หลากหลาย และตัดสินใจลงมือปฏิบัติเพื่อทดลอง สร้างต้นแบบ โดยการศึกษาค้นคว้า ประยุกต์ใช้ทักษะและความคิดขั้นสูง ในการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตจริง

สรุปได้ว่า การคิดเชิงออกแบบ หมายถึง วิธีการคิดเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ โดยใช้มนุษย์เป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา มีการทดลองหรือทดสอบและมีกระบวนการค้นหาจากการผสมผสานความต้องการของมนุษย์และความเป็นไปได้ของเทคโนโลยีในปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาได้จริงอย่างลึกซึ้ง

ขั้นตอนของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ไว้ดังนี้

UK Design Council (2017) ได้เสนอกระบวนการคิดเชิงออกแบบที่เรียกว่า Double Diamond Design แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย discover define develop deliver โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2.1 Double Diamond Design Process

ที่มา: https://medium.com/@chanantho_j/

จากภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอน Double Diamond Design Process โดยมีรายละเอียด ดังนี้

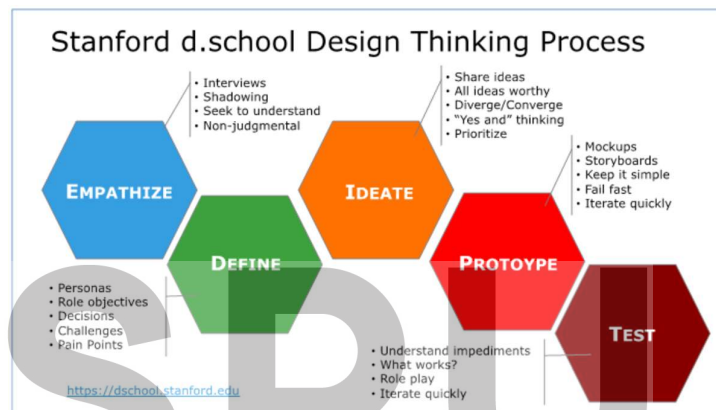
1. Discover เป็นขั้นตอนทำความเข้าใจและตีความปัญหาอย่างลึกซึ้ง รวมถึงการวางแผนโครงการ

2. Define เป็นขั้นตอนทำความเข้าใจและตีความปัญหาอย่างลึกซึ้ง รวมถึงการวางแผนโครงการ ซึ่งคล้ายกันกับข้อแรก

3. Develop เป็นขั้นตอนในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และมุมมองจากหลากหลายด้าน มาสร้างไอเดียหลากหลายไอเดีย พัฒนาให้ภาพและทดสอบไอเดียต่าง ๆ

4. Deliver เป็นขั้นตอนในการทดสอบช่วงสุดท้ายก่อนที่จะนำเอานวัตกรรมออกสู่ตลาด หรือนำเอาไปใช้จริง

นอกจากนี้ Stanford d.school (Dex Space, 2017) ได้แบ่งขั้นตอนกระบวนการคิด ออกแบบ เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ Empathize, Define, Ideate, Prototype, และ Test ตามขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 2.2 Stanford d.school Design Thinking Process

ที่มา: <https://www.researchgate.net/>

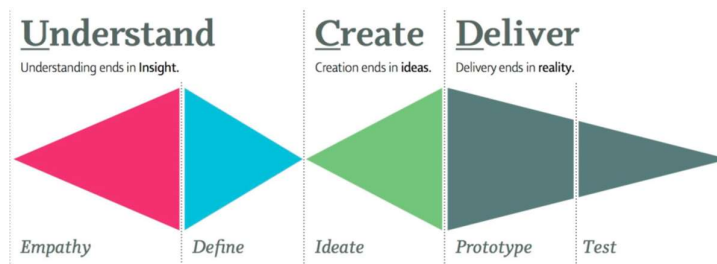
1. Empathy เป็นการทำความเข้าใจต่อกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด โดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เมื่อจะสร้างสรรค์หรือแก้ไขสิ่งใดก็ตามจะต้องเข้าใจถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างถ่องแท้

2. Define การสังเคราะห์ข้อมูลการตั้งคำถามปลายเปิดที่ผลักดันให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ไม่จำกัดกรอบของการแก้ปัญหา ซึ่งภายหลังจากที่เราเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อกลุ่มบุคคลเป้าหมายแล้ว ก็ต้องวิเคราะห์ปัญหา กำหนดให้ชัดเจนว่าจริง ๆ แล้วปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร เลือกและสรุป แนวทางความเป็นไปได้

3. Ideate การระดมความคิดใหม่ ๆ อย่างไม่มีขีดจำกัดหรือการสร้างความคิดต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเน้นการหาแนวคิดและแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้มากที่สุด หลากหลายที่สุด โดยความคิดและแนวทางต่าง ๆ ที่คิดขึ้นมานั้นก็เพื่อตอบโจทย์ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้น Define

4. Prototype การสร้างแบบจำลองหรือการสร้างต้นแบบขึ้นมา เพื่อให้ผู้ใช้สามารถทดสอบ และตอบคำถามหรือกระตุ้นให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อที่เราจะได้เข้าใจสิ่งที่เราอยากรู้มากยิ่งขึ้น และยังสร้างเร็วเท่าไรก็ยิ่งได้ลองหาข้อผิดพลาดและเรียนรู้เกี่ยวกับไอเดียของเราได้เร็วเท่านั้น

5. Test หรือการทดสอบโดยนำแบบจำลองที่สร้างขึ้น มาทดสอบกับผู้ใช้ หรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสังเกตประสิทธิภาพการใช้งาน โดยนำผลตอบรับ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

ภาพที่ 2.3 Three Phases of Design Thinking
ที่มา: <https://medium.com/>

จากภาพที่ 2.3 แสดงระยะของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ สามารถสรุปได้เป็น 3 ระยะหลัก (Three phases) คือ

ระยะที่ 1 เข้าใจปัญหา (Understand) เป็นระยะการใช้เวลาทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง (empathy) และกำหนดประเด็นและทิศทางในการแก้ปัญหาที่ชัดเจน (define) ถูกต้องตรงประเด็น

ระยะที่ 2 พัฒนาไอเดีย (Create) เป็นระยะที่สร้างไอเดีย (ideate) หรือการต่อยอดจากหลากหลายมุมมอง (idea generation) เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมที่แปลกใหม่และตอบโจทย์การแก้ไข้ปัญหา

ระยะที่ 3 ส่งมอบนวัตกรรม (Deliver) เป็นระยะเปลี่ยนไอเดียเป็นนวัตกรรมต้นแบบ (Prototype) และทำการทดสอบ (test) กับกลุ่มเป้าหมาย ปรับปรุงแก้ไข จนสามารถนำไปใช้ได้จริง

จากขั้นตอนของการคิดเชิงออกแบบของ Stanford d.school สามารถนำประยุกต์ใช้การคิดเชิงออกแบบกับกิจกรรมการเรียนรู้ จากรายงานวิจัยของ REDlab (Research in Education and Design Lab) พบว่า ได้มีการนำกระบวนการคิดเชิงออกแบบมาบูรณาการเข้าไปในเนื้อหาทางวิชาการ และเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถบูรณาการกับสหวิทยาการได้อย่างกว้างขวาง (Carroll et al, 2010) อ้างถึงใน (มานิต อาษานอก, 2561) ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ยังเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่หลากหลาย และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีความหมายของผู้เรียน เป็นการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี ร่วมกับการพัฒนาทักษะชีวิตและสังคม ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของคนในศตวรรษที่ 21

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการคิดเชิงออกแบบของ Stanford d.school ตามระยะและขั้นตอนของรูปแบบ มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นการเน้นการพัฒนาทักษะปฏิบัติจริง โดยกำหนดให้เรียนฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองนอกชั้นเรียน จึงได้ออกแบบกิจกรรมการรู้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีกระบวนการคิดเชิงออกแบบของ Stanford d.school

ระยะ	กระบวนการคิดเชิงออกแบบ	วิธีการออกแบบของผู้วิจัย
ระยะที่ 1 เข้าใจปัญหา Understand	ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง (Empathy)	ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ กลุ่มเป้าหมายจากการทำแบบสอบถาม การวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเองของผู้เรียน
	ขั้นที่ 2 การตีกรอบปัญหา (Define)	- การสังเคราะห์ผู้เรียน - กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา - กำหนดทิศทางการเรียนรู้ - กำหนดการวัดและประเมินผล
ระยะที่ 2 พัฒนาไอเดีย (Create)	ขั้นที่ 3 ระดมสมอง (Ideate)	- ศึกษาตัวอย่าง แหล่งข้อมูลอื่น ๆ - ประชุม PLC กับผู้เกี่ยวข้อง - หาแนวทางของครู (จะสอนอย่างไร) - หาแนวทางของผู้เรียน (เรียนอย่างไร) - หาแนวทางการวัดและประเมินผล (จะวัดและประเมินผลอย่างไร)
ระยะที่ 3 ส่ง มอบนวัตกรรม (Deliver)	ขั้นที่ 4 การสร้างต้นแบบ (Prototype)	- ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ - ตรวจสอบความเป็นไปได้โดย ผู้เชี่ยวชาญ
	ขั้นที่ 5 ทดลองใช้และประเมิน (Test)	- นำต้นแบบไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย - เก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผล - รายงานผลการเรียนรู้

1.2 ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้

นิกุล เปี่ยมมาลัย (2560) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่จัดทำขึ้นเป็นตามหลักการของแนวคิดหรือทฤษฎีโดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ทิศนา ขัมมณี (2563) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ในระดับชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูได้วางแผนการสอน เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า อันจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การดำเนินการต่าง ๆ ในโรงเรียน ทั้งครูและผู้เรียน เช่น การสอนให้นักเรียนค้นคว้าอภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การปฏิบัติงาน การปฏิบัติด้วยตนเอง การจัดนิทรรศการและการศึกษานอกสถานที่ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัวและบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ หรือผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายของการเรียนที่ได้กำหนดไว้

1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงควรคำนึงถึงหลักการ (ศุภลักษณ์ ทองจีน, 2560) ต่อไปนี้

1.3.1 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรฉบับปัจจุบันมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถค้นคว้าแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงต้องศึกษาหลักสูตรแล้วจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

1.3.2 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด เช่น การสอนครั้งนี้มีจุดประสงค์เน้นพฤติกรรมด้านทักษะ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะ

1.3.3 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ครูควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามวัย ผู้เรียนจะเรียนด้วยความเพลิดเพลินดีกว่าที่จะนั่งฟังครูพูดอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจะเรียนด้วยความสนุกและด้วยความสนใจ

1.3.4 จัดกิจกรรมให้ลักษณะของเนื้อหาวิชา มีหลายประเภท เช่น ประเภทข้อเท็จจริง การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม เนื้อหาวิชา แต่ละประเภทต้องอาศัยเทคนิควิธีสอนหรือการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน

1.3.5 จัดกิจกรรมให้มีขั้นตอน เพื่อผู้เรียนได้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องที่เรียนได้ ในการจัดลำดับขั้นตอนควรเริ่มจากง่ายไปยาก ใกล้ตัวไปไกลตัว รูปธรรมไปนามธรรม จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

1.3.6 จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ โดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม สื่อการสอน สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

1.3.6.1 สื่อบุคคลและของจริง หมายถึง ผู้สอน ผู้ช่วยสอน วิทยากรพิเศษ หรือของจริงเพื่อช่วยในการประกอบการสอน เป็นต้น

1.3.6.2 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องฉาย เช่น แผ่นโปร่งใส สไลด์ फिल्म สคริป

1.3.6.3 วัสดุและอุปกรณ์เครื่องเสียง เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ

1.3.6.4 สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร รูปภาพ ฯลฯ

1.3.6.5 วัสดุที่ใช้แสดง เช่น แผนที่ ลูกโลก ของจำลองต่าง ๆ ฯลฯ

ถ้าผู้สอนเลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาของบทเรียนจะช่วยให้งิจกรรมการเรียนการสอนนี้น่าสนใจดีขึ้น และผู้เรียนจะสนุกสนาน และมีความสุขในการเรียนบทเรียนนั้น ๆ

1.3.7 จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่วนความรู้เป็นผลพลอยได้จากการทำกิจกรรม

1.3.8 จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน ฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง

1.3.9 จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีเดียวกันตลอด ควรคิดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ เลือกใช้เทคนิควิธีการสอนที่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความกระตือรือร้นและเกิดการเรียนรู้ได้ดี

1.3.10 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์สนุกสนานและเป็นกันเอง เพราะทำให้ผู้เรียนด้วยความสุขใจ สบายใจ อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนบรรยากาศจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นสำคัญ ถ้าให้ผู้เรียนอึดอัด ไม่สบายใจในการเรียน แต่ถ้าผู้สอนเข้าใจผู้เรียนให้ความเมตตา มีบุคลิกภาพที่ร่าเริง แจ่มใส ไม่เข้มงวด ดุดัน ให้อิสระแก่ผู้เรียนก็จะเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำกิจกรรมได้ดี

1.3.11 จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อค้นหาข้อดี ข้อบกพร่องแล้วนำผลไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับใช้ในครั้งต่อไป ในการวัดผลควรมีทั้งการวัดผลระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรม และภายหลังการทำกิจกรรม ถ้าผู้เรียนพบปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนควรได้วิเคราะห์หาสาเหตุ แล้วแก้ไขให้ตรงจุดกิจกรรมปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

1.4 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจ ถึงจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดเน้นของสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะแกนกลาง สมรรถนะวิชาชีพ แล้วจึงพิจารณาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้เทคนิคการสอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพตามจุดประสงค์ของสาขาวิชาและสมรรถนะรายวิชา ประกอบด้วยกิจกรรมใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (Introduction Activities) เป็นกิจกรรมที่ใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในตอนต้น ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นที่อยากเรียนรู้
- 1.2 เชื่อมโยงกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.3 เชื่อมโยงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
- 1.4 ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง

2. กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ใช้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ และทักษะที่เพียงพอต่อการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ควรมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 สัมพันธ์เชื่อมโยงกับตัวชีวิตที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้
- 2.2 ช่วยสร้างองค์ความรู้และทักษะ เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ตัวชีวิตที่กำหนด
- 2.3 ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
- 2.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.5 สามารถประเมินผลจากภาระงาน หรือผลงานของนักเรียนได้

3. กิจกรรมรวบยอด เป็นกิจกรรมที่แสดงว่าผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาถึงจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดในหน่วยการเรียนนั้น การกำหนดกิจกรรมรวบยอด มีลักษณะดังนี้

- 3.1 เป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียน
- 3.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงถึงการประยุกต์ความรู้ตลอดหน่วยการเรียนรู้
- 3.3 ครอบคลุมตัวชีวิตที่เป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้
- 3.4 การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมต้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์รายวิชา
- 3.5 เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะกระบวนการตามจุดประสงค์รายวิชา

อย่างเต็มประสิทธิภาพ

- 3.6 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 3.7 เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ
- 3.8 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลายหลายวิธี ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติ เพื่อนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ Simpson

Simpson (1972) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนกระบวนการเรียงลำดับจากพฤติกรรมที่ซับซ้อนน้อยที่สุดไปมากที่สุด ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Perception) เป็นขั้นตอนในสิ่งให้ผู้เรียนรับรู้จะทำโดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติ (Set) เป็นขั้นการเตรียมความพร้อมในการกระทำ ซึ่งรวมถึงร่างกาย จิตใจและอารมณ์ ซึ่งเป็นตัวกำหนดการตอบสนอง หรือการกระทำของบุคคลต่อสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Response) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่ซับซ้อน มีทั้งการเลียนแบบ หรือการลองผิดลองถูก การปฏิบัติในขั้นนี้ ต้องมีการฝึกฝนสม่ำเสมอ จึงจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติจนกลายเป็นกลไก (Mechanism) เป็นขั้นการปฏิบัติเป็นลำดับขั้นจนกลายเป็นนิสัยและปฏิบัติได้ด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการตอบสนองที่ซับซ้อนหรือกระทำอย่างชำนาญ (Complex or Overt Response) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยอัตโนมัติ

ขั้นที่ 6 ขั้นปรับตัว (Adaptation) ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะเป็นอย่างดีแล้ว ในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการ

ขั้นที่ 7 ขั้นการริเริ่ม (Origination) เป็นขั้นการสร้างรูปแบบการปฏิบัติใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะหรือปัญหาเฉพาะ โดยการปฏิบัติในขั้นนี้ เกิดจากทักษะที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์

2. แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ Dave

Dave (ทิตินา แชมณี, 2563) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติส่วนใหญ่ ประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้นักเรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ ก่อน แล้วเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้ดี และรวดเร็วขึ้น ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนมีทั้งหมด 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ (imitation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้นักเรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปกติก ก่อนการสาธิต ครูควรให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติทักษะย่อย ๆ (manipulation) เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตาม ไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องแม่นยำ (precision) ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำชี้แนะและช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ทำเช่นนี้เรื่อยจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นการแสดงออก (articulation) เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้วผู้สอนอาจแนะนำเทคนิคที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้นทำได้รวดเร็วขึ้นทำได้ง่ายขึ้นหรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ (naturalization) เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างชำนาญจนออกมาเป็นผลงานการแสดงทางความคิดสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์แบบ

3. แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom's Taxonomy

รูปแบบการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom's Taxonomy (ณัฐนรี ขำสง่า, 2561) ได้อธิบายด้านทักษะ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้อย่างคล่องแคล่ว และชำนาญ แสดงออกมาได้โดยตรง มีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ มีขั้นตอนสำคัญของการเกิดทักษะ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Receiving phenomena) เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นกระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะ (Responding to phenomena) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามปฏิบัติตามแบบที่สนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่สนใจให้ได้ สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

ขั้นที่ 3 ขั้นการหาความถูกต้อง (Valuing) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อกระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นการกระทำอย่างต่อเนื่อง (Organization) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตนเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยังยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว ซึ่งการที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะได้นั้นจะต้องอาศัยการฝึกฝน และกระทำอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Characterization) พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาด้านการปฏิบัติ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาสร้างเสริมทักษะปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้นำไปสู่กระบวนการจัดกิจกรรมทักษะปฏิบัติ โดยประยุกต์ใช้การสอนแบบหลากหลายรูปแบบอย่างหลากหลาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 สรุปขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติของ Simpson, Dave, Bloom

การจัดการเรียนรู้	Simpson	Dave	Bloom
กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	- ขั้นการรับรู้ - ขั้นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติ	-	- ขั้นการรับรู้
กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน	- ขั้นการปฏิบัติตามคำแนะนำ - ขั้นปฏิบัติจนกลายเป็นกลไก - ขั้นการตอบสนองที่ซับซ้อนหรือกระทำอย่างชำนาญ - ขั้นปรับตัว	- ขั้นการเลียนแบบ - ขั้นปฏิบัติทักษะย่อยๆ - ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องแม่นยำ - ขั้นการแสดงออก	- ขั้นกระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะ - ขั้นการหาความถูกต้อง - ขั้นการกระทำอย่างต่อเนื่อง
กิจกรรมรวบยอด	- ขั้นการริเริ่ม	- ขั้นกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ	- ขั้นการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ

จากตารางที่ 2.2 ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติของ Simpson, Dave, Bloom มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 สังเคราะห์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการสอน	คำอธิบายขั้นตอนการสอน	ขั้นตอนการสอนของผู้วิจัย
กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	เป็นการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ กระตุ้นซักถาม หรือแสดงความคิดเห็น เพื่อทบทวนพื้นฐานความรู้ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาใหม่หรือแนวคิดใหม่ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ตามลำดับถัดไป	- ชั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่
กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน	เป็นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงจนสามารถเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ที่แท้จริง	- ชั้นสาธิต - ชั้นลงมือปฏิบัติ - ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้
กิจกรรมรวบยอด	เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้นำไปต่อยอดจน เป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่	- ชั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี

จากตารางที่ 2.3 เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของ Simpson, Dave, Bloom มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ คือ ผู้เรียนได้รับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ โดยใช้ประสาททั้ง 5 เพื่อใช้ในการแปลความหมาย แล้วแสดงออกมาในรูปแบบของความรู้สึก เพื่อหาต้นแบบที่สนใจจะได้นำไปปฏิบัติกิจกรรม เป็นขั้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการรับรู้ถึงการกระตุ้น ให้เกิดการเลือกรับรู้สิ่งเร้า และแปลความหมายสิ่งเร้าเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป และเตรียมความพร้อมในการกระทำ ซึ่งรวมถึงร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ซึ่งเป็นตัวกำหนดการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต ผู้เรียนพยายามปฏิบัติตามแบบที่สนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่สนใจให้ได้ สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ ได้ลงมือกระทำโดยการเลียนแบบหรือการลองผิดลองถูก ต้องมีการฝึกฝนสม่ำเสมอ จึงจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนแม้ว่าการลงมือกระทำจะยังไม่สมบูรณ์ แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่างๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ จะเห็นทักษะหรือกระบวนการที่ต้องปฏิบัติได้ในภาพรวมตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งผู้สอนจะต้องแนะนำสิ่งที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ และจะต้องสอนอย่างเป็นธรรมชาติไม่ซ้ำหรือเร็ว

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อกระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ที่ซับซ้อนมีทั้งการเลียนแบบหรือการลองผิดลองถูก การปฏิบัติในขั้นนี้ต้องมีการฝึกฝนสม่ำเสมอจึงจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ลงมือกระทำตามคำสั่งของผู้สอน โดยไม่มีแบบอย่างได้ แม้ว่าจะยังไม่สมบูรณ์ แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่าง ๆ จะช่วยให้ปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ้งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว ซึ่งการที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะได้นั้นจะต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ ได้ปรับเปลี่ยนหรือพลิกแพลงการปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อย ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ ผู้เรียนฝึกต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่ว ว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง สร้างรูปแบบการปฏิบัติใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะ หรือปัญหาเฉพาะ โดยการปฏิบัติในขั้นนี้เกิดจากทักษะที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ ได้สร้างรูปแบบการปฏิบัติใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะ หรือปัญหาเฉพาะหน้า โดยการปฏิบัติในขั้นนี้เกิดจากทักษะที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก

จากขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาออกแบบเป็นลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 แนวคิดการพัฒนาด้านทักษะมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นการจัดการเรียนรู้	ลักษณะของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ของผู้วิจัย	สรุปความคิดของผู้วิจัย
ขั้นเชื่อมโยงความรู้ เก่าและสร้าง เป้าหมายใหม่	เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ทบทวน ความรู้เดิม และเห็นเป้าหมายที่จะ ได้จากการเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ หรือได้เลือกรูปแบบ ที่สนใจนำไปปฏิบัติต่อไป	เมื่อผู้เรียนได้รับรู้ผลที่จะเกิดจาก การปฏิบัติ โดยการได้ยิน ได้เห็น หรือสัมผัส ฯลฯ จะทำให้ผู้เรียน แสดงออกถึงความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ๆ และหาต้นแบบของตนเองในการ นำไปสู่การปฏิบัติ เป็นการเตรียม ความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการ ปฏิบัติ
ขั้นสาธิต	เป็นขั้นที่ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการ ปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้สอนแนะนำ จุดที่สำคัญที่ต้องสังเกต และผู้เรียน ปฏิบัติตามกระบวนการ	เมื่อผู้เรียนเห็นกระบวนการปฏิบัติ ตั้งแต่ต้นจนจบ และได้สังเกตสิ่งที่ สำคัญแล้ว ทำให้ผู้เรียนรู้ได้เห็นแนว ทางการปฏิบัติ ที่จะนำไปสู่ต้นแบบ ที่ตนเองสนใจ
ขั้นลงมือปฏิบัติ	เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือกระทำ ตามกระบวนการตั้งแต่แรกจนจบ โดยไม่มีแบบอย่าง	เมื่อผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามทักษะ ทำให้เกิดการลองผิดลองถูก และ ค้นพบปัญหาในการปฏิบัติ แต่จะมี ผู้สอนคอยให้ข้อเสนอแนะจนทำให้ ปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้เกิด ทักษะปฏิบัติทักษะ ครั้งที่ 1 คือ สามารถทำได้
ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนกระทำตาม กระบวนการ ซึ่งผู้เรียนสามารถ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติ หาก มีข้อสงสัยผู้สอนชี้แนะ หรือสอบถาม ผู้เรียนด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียน ปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด	เป็นการปฏิบัติทักษะมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นไป คือ สามารถทำได้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ขั้นการจัดการเรียนรู้	ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย	สรุปความคิดของผู้วิจัย
ขั้นนำเสนอผลการปฏิบัติที่ดี	เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างชำนาญ จนออกมาเป็นผลงานการแสดงทางความคิด สร้างสรรค์ที่สมบูรณ์แบบ	เมื่อผู้เรียนนำการปฏิบัติไปสร้างรูปแบบงานใหม่ตามที่ตนเองสนใจ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัย การปฏิบัติที่ผ่าน ทำให้ผู้เรียนได้ ทบทวนกระบวนการและได้ปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง เป็นการปฏิบัติทักษะที่ สมบูรณ์และเป็นธรรมชาติ

สรุปได้ว่า การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 5 ขั้นตอน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับขั้นตอนเสมอไป กล่าวคือ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้ามขั้นตอนได้ เช่น ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถดูการสาธิต แล้วไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียนก่อนแล้วจึงมาลงมือปฏิบัติก็ได้เช่นกัน ดังนั้น ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถสลับขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูขงค์ โจรจน์แสงรัตน์ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยสำหรับนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนออกแบบและนักออกแบบที่มีต่อปัจจัยการออกแบบสร้างสรรค์อัตลักษณ์ไทย เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐาน เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอน งานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสอนออกแบบและนักออกแบบจำนวน 10 ท่าน ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบการสอน และระยะที่ 3 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอน ตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาออกแบบ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 36 คน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการสอน แบบประเมินผลงานผู้เรียน แบบสอบถามความคิดเห็น ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนสอบหลัง (One group pretest -posttest design) โดยทดลองใช้รูปแบบด้วยแบบฝึกหัดที่แตกต่างกัน ได้แก่ หนุมาน ทศกัณฐ์ และครุฑยุคนาค นำคะแนนผลงานของผู้เรียนทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับ t-test ผลการวิจัยพบว่า หลักการของรูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทย ประกอบด้วย 1) การสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ไทย 2) การวิเคราะห์รูปทรงนัยยะไทย 3) การสังเคราะห์และออกแบบ และองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ได้แก่ 1) โจทย์ในงานออกแบบ 2) เนื้อหา 3) ผู้สอน 4) ผู้เรียน 5) สื่อการสอน 6) กิจกรรม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 7) การประเมินผลผลการใช้รูปแบบการสอน พบว่า คะแนนผลงานออกแบบที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ณัฐนรี ขำสง่า (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนแบบ RDPDA เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน RDPDA ที่พัฒนาทักษะการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น เพื่อศึกษากระบวนการปฏิบัติงานการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนตามรูปแบบ RDPDA และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบ RDPDA กับการสอนแบบปกติ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเมืองพัทยา (เจริญราษฎร์อุทิศ) จำนวน 2 ห้องเรียน โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนห้องละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ RDPDA แบบประเมินกระบวนการปฏิบัติงานการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น และแบบประเมินทักษะการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนแบบ RDPDA เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาด้านทักษะ เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อทักษะการสร้างงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถประยุกต์การทำงานเบื้องต้นได้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรับรู้ (Recognition)
2. ขั้นสาธิต (Demonstration)
3. ขั้นปฏิบัติ (Practice)
4. ขั้นพัฒนา/ฝึกปฏิบัติ (Development/Skill practice)
5. ขั้นประยุกต์/สร้างสรรค์ (Apply/Creative)

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนแบบ RDPDA เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด กระบวนการปฏิบัติงานการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น อยู่ในระดับดี และผลการเปรียบเทียบทักษะการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้นที่สอนตามรูปแบบการสอนแบบ RDPDA สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิวัฒน์ เพชรศรี (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนสฤทธิเดช อำเภอมะนัง จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และแบบวัดผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิด พื้นฐาน หลักการสำคัญของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศ องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus)

ขั้นที่ 2 ความพร้อม (Start)

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน (Step)

ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star)

ผลการเปรียบเทียบ ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่ามีคะแนน ก่อนเรียนสูงกว่าของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผลคะแนนทดสอบด้านทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 11.52 หลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 17.01 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่าง ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 6.76 หลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 14.58

ตอนที่ 2 การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self-Directed Learning)

ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self-Directed Learning) ประกอบด้วย ความหมายของการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง แนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง คุณลักษณะการชี้นำตนเอง องค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง กระบวนการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง

การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง หมายถึง การเรียนโดยเจตนาตั้งใจ ความตั้งใจที่จะเรียนรู้และจะเกิดขึ้นเมื่อคนใดคนหนึ่งผูกพันและมุ่งมั่นกับการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับมีการวางแผนการเรียนของตนเองด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกวิธีการเรียน ค้นคว้าหาความรู้ โดยกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถควบคุมตนเองในขณะที่เรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม และอาจขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดและใช้หนังสือประกอบการเรียน หรือบทความต่าง ๆ จากบุคคลอื่น รวมทั้งเลือกวิธีการประเมินผลด้วยตนเอง (Tough, 1979), (Knowles, 1975), (Brookfield, 1984)

ปียนันท์ ฉายานพรัตน์ (2558) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมและกำกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยกำหนดกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของตนเอง เริ่มจากการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ แหล่งทรัพยากรข้อมูลการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอาจดำเนินการโดยปราศจากความช่วยเหลือของผู้อื่นก็ได้ ส่วน วีรพล แสงปัญญา (2561) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเป็นตัวอย่างการเรียนรู้ที่ตืออย่างหนึ่งของการเรียนเพื่อความเข้าใจตนเอง เนื่องจากตั้งอยู่บนฐานของทางเลือกและความอิสระ ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเรียนการสอนของตน

และเลือกประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ เป้าหมายหมาย กลวิธี และทรัพยากรที่ต้องการใช้ภายใต้การแนะนำของครู

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนริเริ่มด้วยตนเองสามารถกำหนดความต้องการในสิ่งที่ต้องการ กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของตนเอง วางแผนการเรียนรู้ แสวงหา และเลือกแหล่งการเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ รวมทั้งมีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยได้รับความช่วยเหลือแนะนำหรือสนับสนุนจากผู้อื่น เช่น ครูผู้สอนหรือเพื่อน เป็นต้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง

แนวคิดดั้งเดิมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self-Directed Learning) มีรากฐานมาจากแนวคิดของ John Dewey (1938) จากความเชื่อว่าบุคคลทุกคนเกิดมาพร้อมกับศักยภาพที่เจริญเติบโตและพัฒนาอย่างไม่มีขีดจำกัด โดยครูคอยแนะนำและไม่ไปขัดขวางหรือควบคุมกระบวนการเรียนรู้ อันเป็นการเปลี่ยนแนวคิดที่ให้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีบทบาทในการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นฝ่ายรับอย่างเดียวนั้น การเรียนรู้แบบชี้นำตนเองสอดคล้องกับแนวคิดทางจิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) Combs (ทศนา แคมมณี, 2563) ได้กล่าวถึงความรู้สึกของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้มาก เพราะความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะฉะนั้นในการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความรู้สึกของผู้เรียนสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี Maslow (1970) เชื่อว่า พฤติกรรมมนุษย์สามารถอธิบายโดยใช้แนวโน้มของบุคคลในการค้นหาเป้าหมายที่จะทำให้ชีวิตของเขาได้รับความต้องการ ความปรารถนาและสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง ซึ่งมนุษย์เป็นผู้ที่มีความต้องการได้รับสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ และมีความต้องการรู้จักตนเองตามสภาพความเป็นจริงแท้เพื่อพัฒนาตนไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยมนุษย์ต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติ 5 ชั้นตามลำดับคือ ความต้องการทางร่างกาย ความมั่นคงปลอดภัย ความรัก การได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม การพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ มนุษย์ต้องการรู้จักและพัฒนาตนเอง ให้ได้รับประสบการณ์สูงสุด Knowles (จรัสพร บัวเรือง, 2562) ยังให้แนวคิดว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มาก ถ้ามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะนำประสบการณ์ความรู้ ทักษะ ค่านิยม มาสู่กระบวนการเรียนภายในตนและการเรียนที่มีอิสระตามสิ่งที่ต้องการด้วยวิธีการที่พอใจจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับ แนวการสร้างความรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือ Constructionism (Piaget, 1986) คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีสาระสำคัญที่ว่า กระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างที่มีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น ที่ไม่ใช่ผู้สอนป้อนให้เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการที่ผู้เรียนได้สร้างขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติของตนเอง (Learning by Doing) เช่น สร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือต่อชิ้นส่วนอุปกรณ์เลโก้ เป็นต้น ทฤษฎี Constructionism จึงให้ความสำคัญกับโอกาสและเครื่องมือ (Tools) เช่น โปรแกรมภาษาโลโก้เป็นเครื่องมือที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถนำไปสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนเองได้ ซึ่งครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทางเลือกที่มากขึ้นโดยการลงมือปฏิบัติหรือสร้างงานที่ตนเอง

สนใจ และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเองโดยการผสมผสานระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ หลักการสำคัญของทฤษฎี Constructionism (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) คือ มีหลักการที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม และหลักการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ จากแนวทางจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructionism มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและความสำคัญของความรู้เดิม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ การเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จนค้นพบความรู้และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ เรียนรู้วิเคราะห์ต่อจนรู้อรรถาธิบายแล้ว สิ่งนั้นคืออะไร มีความสำคัญมากน้อยเพียงไร และศึกษาอย่างไร ทิศนา ขัมมณี (2563) กล่าวว่า หลักการเรียนรู้ที่ดี เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้เรียนที่มีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรม การสร้างความรู้ในตนเองของผู้เรียนเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นจะเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน มีความคงทน และถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนคิดได้ดี ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นจะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ส่วนหลักการของทฤษฎี Constructionism เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติหรือสร้างสิ่งที่มีความหมายกับผู้เรียนเอง ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ต้องมีลักษณะเอื้อต่อการให้ผู้เรียนนำมาสร้างเป็นชิ้นงานได้สำเร็จตอบสนององค์ความรู้และจินตนาการของผู้เรียน กล่าวโดยสรุปก็คือเครื่องมือทุกชนิดที่สามารถทำให้ผู้เรียนสร้างงานหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองได้เป็นเครื่องมือที่สอดคล้องตามหลักการทฤษฎี Constructionism โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 Steps to Constructionism คือ 1) จุดประกายความคิด (Sparkling) 2) สืบค้น (Searching) 3) นำพาสู่การปฏิบัติ (Studying) 4) จัดองค์ความรู้ (Summarizing) 5) นำเสนอควบคุมการประเมิน (Show and Sharing)

ส่วนแนวปฏิบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่ง สำหรับผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนจนกระทั่งผู้เรียนไม่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self-Directed Learning) ผ่านกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน จนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ ซึ่งมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองมีแรงจูงใจในภายในที่จะสร้างสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ มีความสามารถที่จะรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเองเป็นปัจเจกบุคคลที่มีค่า (เมธาสิทธิ์ ธีรรัตน์ศรีสกุล, 2562) ความเชื่อดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทฤษฎีและแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองที่หลากหลายและนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง นั่นคือทฤษฎีวิวัฒธรรมและสังคม (Sociocultural Theory) โดย Vygotsky & Cole (1978) อ้างถึงใน (นพมาศ ปลัดทอง, 2561) กล่าวว่า วิวัฒธรรมและสังคมเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเขาวนปัญญา โดยเชื่อว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่กำเนิด แล้วยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ วัฒนธรรมที่สังคมสร้างขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางเขาวนปัญญาของแต่ละบุคคลผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวก่อน และเมื่อเริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียนก็จะเกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน

เพื่อนร่วมชั้น ผ่านสื่อกลางการเรียนรู้ ดังนั้น พื้นฐานแนวคิดนี้ จึงถูกนำมาใช้ในการพัฒนา ด้านเขาวงกตปัญญาของวัยเด็กเป็นหลัก จนถึงยุคปัจจุบันได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาที่สูงขึ้น ทั้งระดับมัธยมศึกษาจนกระทั่งระดับอุดมศึกษา Vygotsky & Cole (1978) ได้นำเสนอแนวคิด เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ เมื่อผู้สอนจะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนโดยที่ต้องคอยช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การเสริมต่อการเรียนรู้หรือฐาน การช่วยเหลือผู้เรียน คือ เทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้ (Scaffolding)

เทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้ (Scaffolding) หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียนให้สามารถทำงานจนสำเร็จ เน้นบทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนหรือระหว่าง ผู้เรียนกับผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการใช้ เทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ (นพมาศ ปลัดทอง, 2561) ประกอบด้วย

1. การสร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดขึ้น โดยเริ่มจากผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียน มีความสนใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำอย่างชัดเจน พร้อมกับผู้เรียน ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนด้วย
2. ผู้สอนควรจัดลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปยาก ลดความซับซ้อนของกิจกรรม เพื่อให้เกิด การเรียนรู้ที่ดีขึ้น ใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น
3. การใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ เช่น ผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกปฏิบัติ อาจนำโดย การแสดงท่าทาง หรือการให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุง หรือ การสอนซึ่งกันและกัน เป็นการสลับบทบาท ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4. การให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียน ดำเนินการด้วยตนเอง ผู้สอนหรือผู้เรียนด้วยกันเองควรให้ข้อเสนอแนะผู้เรียนให้พัฒนางานหรือเกิด การเรียนรู้ที่ดีขึ้น
5. การเพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้แล้ว ผู้สอนควรลด การช่วยเหลือลง ให้ผู้เรียนรับผิดชอบในงานของตนเอง
6. การให้ผู้เรียนทำงานอย่างอิสระ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ด้วยวิธีการ ที่หลากหลายอันก่อให้เกิดการเรียนรู้หรือให้ผู้เรียนเลือกด้วยตนเองในสิ่งที่ต้องการ

สำหรับผู้สอนที่จะนำเทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน จนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ ได้อย่างอิสระ

ดังนั้น การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าตลอดชีวิต เพราะเป็นทักษะและวิถีชีวิตที่สำคัญมาก สำหรับการอยู่รอดของมนุษย์ มีทักษะการเรียนรู้ที่พึ่งพา ตนเองได้ ผู้เรียนสามารถได้เลือกเรียนในสิ่งที่ต้องการสนใจ เป็นการให้อิสระและผู้สอนให้คำปรึกษา แนะนำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนยิ่งขึ้น ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม จะทำให้เกิดความรักเรียน เห็นคุณค่าตนเอง และรู้จักเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.3 คุณลักษณะของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้อธิบายคุณลักษณะของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ ดังนี้ Knowles (1975) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้มีการชี้นำตนเองไว้ 9 ประการดังนี้

1. มีความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคลในด้านความคิดและทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ ได้แก่ รู้ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ชี้นำ และการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

2. มีแนวคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ขึ้นกับผู้อื่น และสามารถชี้นำตนเองได้

3. มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน เพื่อที่จะให้บุคคลเหล่านั้นสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งการช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านั้น

4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ ความต้องการในการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยร่วมมือกับผู้อื่น

5. มีความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้จากความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง โดยเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถประเมินผลสำเร็จได้

6. มีความสามารถในการเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้สอนเพื่อขอความช่วยเหลือและปรึกษา

7. มีความสามารถในการแสวงหาบุคคลและแหล่งวิทยาการที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8. มีความสามารถในการเลือกแผนการเรียน โดยใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ มีความคิดริเริ่มและมีทักษะในการวางแผนอย่างดี

9. มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำผลจากข้อมูลที่ค้นพบไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

Skager (1978) กล่าวว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้ดีต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ยอมรับตนเอง (Self-acceptance) ได้แก่ การมีเจตคติในเชิงบวกต่อตนเอง

2. มีการวางแผนการเรียน (Planfulness) ประกอบด้วย

2.1 รู้ความต้องการในการเรียนของตน

2.2 วางจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับความต้องการนั้น

2.3 วางแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียน

3. มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) คือ การเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องบังคับ หรือควบคุมจากภายนอก เช่น รางวัล ตำแหน่ง วุฒิบัตร เป็นต้น

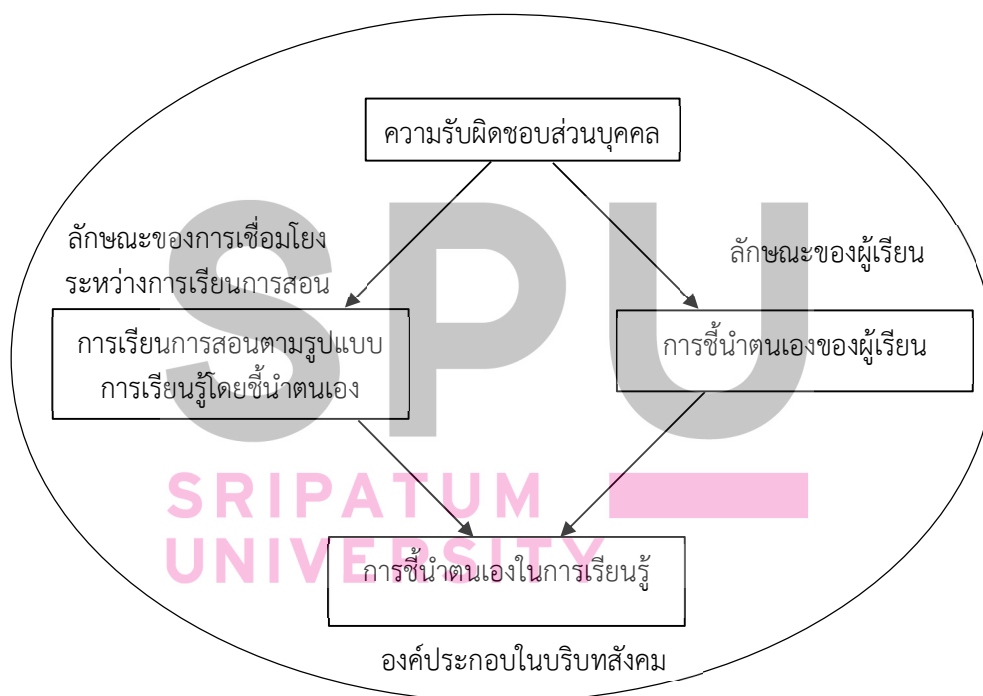
4. การประเมินตนเอง (Internalized evaluation) ว่าสามารถเรียนได้ดีเพียงใด โดยอาจประเมินด้วยตนเองหรือขอความร่วมมือจากผู้อื่นก็ได้

5. เปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to experience) ได้แก่ การมีความสนใจใฝ่รู้ อดทนต่อความยุ่งยากซับซ้อนคลุมเครือ เรียนอย่างสนุก สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมซึ่งก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ

6. การยืดหยุ่น (Flexibility) คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้เมื่อเกิดปัญหาหรือการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย มีการลองผิดลองถูกโดยไม่ล้มเลิกความตั้งใจ

7. ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) บุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเองจะสามารถตั้งมาตรฐานด้านเวลาและสถานที่ได้ว่าลักษณะการเรียนรู้แบบใดที่มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ

Brockett and Hiemstra (1991) ได้สังเคราะห์ลักษณะการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองและเสนอรูปแบบการเน้นความรับผิดชอบส่วนบุคคล หรือ Personal Responsibility Orientation (PRO) Model แสดงความแตกต่างและความเหมือนระหว่างการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองในลักษณะที่เป็นวิธีการสอน และเป็นลักษณะบุคลิกภาพ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 The Personal Responsibility Orientation (PRO) Model
ที่มา: Brockett และ Hiemstra (1991)

จากภาพที่ 2.4 Brockett และ Hiemstra (1991) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบในการทำความเข้าใจการชี้นำตนเอง 4 ส่วน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบส่วนบุคคล (Personal Responsibility) หมายถึง บุคคลที่มีความคิดและการกระทำของตนเอง สามารถควบคุม ตอบโต้ต่อสถานการณ์ ควบคุมศักยภาพในการชี้นำตนเองในทิศทางที่ได้เลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำที่มาจากความคิดตัดสินใจของตนเอง

2. การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองในลักษณะที่เป็นกระบวนการสอน ประกอบด้วยลักษณะดังนี้

- 2.1 มีศูนย์กลางอยู่ที่กิจกรรมที่เป็นความต้องการจำเป็น
- 2.2 มีแหล่งความรู้สำหรับการเรียนรู้ที่พร้อม
- 2.3 มีการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 มีการประเมินผลการเรียนรู้
- 2.5 มีการเสนอรายบุคคล ซึ่งมีลักษณะของการเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการเรียน

และการสอน

3. การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองที่เป็นลักษณะและบุคลิกภาพของผู้เรียน ได้แก่ ผู้ที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่นำไปสู่ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน การเรียนด้วยการชี้นำตนเองจึงเป็นทั้งตัวประกอบภายนอกที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และตัวประกอบภายในที่จูงใจให้รับผิดชอบต่อความคิดและการกระทำที่เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับการชี้นำตนเองของผู้เรียน จึงเชื่อมโยงต่อเนื่องกันอย่างมาก

4. การชี้นำตนเองในการเรียนรู้ เป็นลักษณะที่สามารถมองได้ในสภาพของการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และจะได้ผลสูงสุดเมื่อระดับการชี้นำตนเองสอดคล้องกับโอกาสการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง

องค์ประกอบของรูปแบบและการเน้นความรับผิดชอบส่วนบุคคล (PRO Model) แสดงถึงส่วนประกอบทั้งหมด ได้แก่ ความรับผิดชอบส่วนบุคคลที่มีอยู่ในผู้เรียน และแสดงออกในกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองประกอบกันเป็นจุดเริ่มของการชี้นำตนเองในการเรียนรู้บริบททางสังคม ซึ่งได้แก่ ขอบเขตของกิจกรรมการเรียนรู้ หรือผลของกิจกรรมที่ถูกสร้างขึ้น

Guglielmino (1997) อ้างถึงใน (อรรถพล ปัญจะเพ็ชรแก้ว, 2560) ได้ศึกษาความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง พบว่า บุคคลจะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้จะต้องมีลักษณะความพร้อมของการเรียน 8 ประการ คือ

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Openness to Learning Opportunities) ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความภูมิใจเมื่อเรียนสำเร็จ ชอบศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด ยอมรับคำติเตียนในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ยาก

2. มโนภาพต่อตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self – Concept as an Effective Learner) ได้แก่ ความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการจะเรียน เมื่อตัดสินใจเรียนแล้วสามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้ แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อไหร่ที่จะเรียน ในการเรียนสามารถหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ มีความสุขกับการแก้ปัญหาที่ยาก ๆ และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะหาได้จากที่ไหน

3. ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Initiative and Independence in Learning) ได้แก่ การไม่ท้อถอย แม้จะยังไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะเรียน ไม่มีปัญหาในการทำ ความเข้าใจจากการอ่าน และสามารถทำงานด้วยตนเองได้อย่างดี

4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Informed Acceptance of Responsibility for One's Own Learning) กล่าวคือทราบว่าตนเองต้องการอะไรถ้ามีสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ จะหาทางเรียนรู้ให้ได้ เข้าใจบทบาทของตนเองได้ดีว่าตนเป็นใครอยู่ในฐานะอะไร และกำลังทำอะไร ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร เมื่อต้องการเรียนสิ่งที่ยากก็ไม่ย่อท้อ ถ้าเป็นเรื่องที่ตนสนใจและสามารถบอกตนเองได้ว่าตนเองมีความถนัดเรื่องใด

5. ความรักในการเรียน (Love of Learning) หมายถึง ผู้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รักและใส่ใจในการเรียนรู้อยู่เสมอ ชอบแก้ปัญหาที่มีแง่คิดหลาย ๆ ทาง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้และเห็นว่าการสอบไม่ใช่ประเด็นสำคัญ หากแต่ความเข้าใจต่อเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่า

6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) หมายถึง เป็นผู้ที่ยุ่จักตนเองดีพอในการเรียน ไม่ต้องการให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อประสบกับปัญหาที่ไม่เข้าใจ ไม่หลีกเลี่ยงจากสิ่งนั้นสามารถทำงานตามลำพังได้ดี โดยสามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้

7. การมองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to the Future) ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตชอบคิดถึงเรื่องในอนาคต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย และรู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไรเพิ่ม

8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to Use Basic Study Skill and Problem Solving Skills) หมายถึง เป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจในการศึกษาเรื่องใหม่ ทราบแหล่งข้อมูล ทราบแหล่งข้อมูลที่ต้องการค้นหา มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ อย่างมาก มีทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน รู้จักวิธีการเรียนและเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

จากที่กล่าวมา คุณลักษณะความพร้อมในการชี้นำตนเอง Guglielmino (1997) อ้างถึงใน (อรรถพล ปัญงเทพ์ชเรแก้ว, 2560) สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้เรียนที่จะเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ต้องเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวก รู้จักยอมรับตนเองเกิดแรงผลักดันในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความสุขในการแก้ไขปัญหาและคิดริเริ่มที่จะลองเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนอาจนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง โดยผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2562) ที่ได้ศึกษาการตรวจสอบเชิงทฤษฎีของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้นำคุณลักษณะของผู้เรียนแบบชี้นำตนเองตามแนวคิดของ Guglielmino มาใช้ในการวิจัยตาม 8 ตัวชี้วัดที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของ Guglielmino มีความตรงเชิงทฤษฎี นั่นคือ ตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ลักษณะ มีความสอดคล้องกันเป็นองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าทุกตัวบ่งชี้เป็นโครงสร้างและสะท้อนให้เห็นถึงระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ผู้วิจัยจึงได้นำลักษณะความพร้อมของผู้เรียนแบบชี้นำตนเองตามแนวคิดของ Guglielmino ตามที่ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2562) ได้ทำวิจัยไว้ มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนและใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการประเมินการเตรียมความพร้อมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองและนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้

2.4 องค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

Knowles (1975) อ้างถึงใน (สุรางค์ ธรรมโวหาร, 2563) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง จะเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนแต่ละคนบอกความต้องการและความสนใจพิเศษของตนเองในการเรียน ให้เพื่อนอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเพื่อนอีกคนหนึ่งทำหน้าที่จัดบันทึก กระทำเช่นนี้หมุนเวียนไปจนครบทั้ง 3 คน ได้แสดงบทบาทครบ 3 ด้าน คือ ผู้เสนอความต้องการ ผู้ให้คำปรึกษา และ ผู้คอยจัดบันทึก สังเกตการณ์ การเรียนรู้บทบาท ดังกล่าวให้ประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุก ๆ ด้าน

2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน โดยเริ่มต้นจากบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

2.1 ผู้เรียนควรศึกษาจุดมุ่งหมายของวิชาแล้วจึงเริ่มในการเรียน

2.2 ผู้เรียนควรเขียนจุดมุ่งหมายให้แจ่มชัด เข้าใจได้ ผู้อื่นอ่านแล้วเข้าใจ

2.3 ผู้เรียนควรเน้นถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนคาดหวัง

2.4 ผู้เรียนควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่สามารถวัดได้

2.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้เรียนในแต่ละระดับ ควรมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

3. การวางแผนการเรียน โดยผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ของวิชา ควรวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนตามลำดับ ดังนี้

3.1 ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนของตนเอง

3.2 การวางแผนการเรียนผู้เรียนควรเริ่มต้นจากผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมาย

3.3 ผู้เรียนเป็นผู้จัดเนื้อหาให้เหมาะสม กับความต้องการและความสนใจ

3.4 ผู้เรียนเป็นผู้ระบุวิธีการเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

4. การแสวงหาแหล่งวิทยาการ เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ดังนี้

4.1 ประสบการณ์การเรียนแต่ละด้านที่จัดให้ผู้เรียนสามารถแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมาย ความหมายและความสำเร็จของประสบการณ์นั้น ๆ

4.2 แหล่งวิทยาการ เช่น ห้องสมุด วัด สามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

4.3 เลือกแหล่งวิทยาการให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน

4.4 มีการจัดสรรอย่างดีและเหมาะสม กิจกรรมบางส่วน ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดการเองตามลำพัง และบางส่วนเป็นกิจกรรมที่จัดร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน

5. การประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองเป็นอย่างดี การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะคิด และค่านิยม ซึ่งขั้นตอนในการประเมินผล มีดังนี้

5.1 กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

5.2 ดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ขั้นตอนนี้สำคัญในการประเมินผลการเรียนการสอน

5.3 รวบรวมหลักฐาน การตัดสินใจจากการประเมินผลจะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้

5.4 รวบรวมข้อมูลก่อนเรียน เพื่อเปรียบเทียบหลังเรียนว่าผู้เรียนก้าวหน้าไปเพียงใด

5.5 แหล่งของข้อมูล จะหาข้อมูลจากครูและผู้เรียนเป็นหลักในการประเมิน

Garrison (1997) อ้างถึงใน (สุรางค์ ธรรมโฆหาร, 2563) ได้นำเสนอบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโดยแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มีองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบนี้มีความเชื่อมโยงกัน ได้แก่

1. การจัดการด้วยตนเอง (self-management) ได้แก่ กิจกรรมที่ต้องการกระทำเป็นการจัดการ ดำเนินการ ให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร หรือแหล่งความรู้

2. การควบคุมด้วยตนเอง (self-monitoring) เป็นกระบวนการเรียนรู้ ของบุคคล ด้านการพัฒนาทางสติปัญญา เป็นการที่บุคคลสามารถ เชื่อมโยงความรู้ใหม่และเก่าเข้าด้วยกัน เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนในการบูรณาการความรู้ และพัฒนาความรู้ใหม่

3. แรงจูงใจ (motivation) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำให้บุคคลริเริ่ม ก่อนที่จะเรียน และก้าวเข้าสู่กระบวนการเรียนนั้น ๆ แรงจูงใจจะมีอิทธิพลต่อความสามารถของบุคคลในการบรรลุเป้าหมายในการเรียนได้ แรงจูงใจนี้อาจเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอก หรือแรงจูงใจจากภายในก็ได้

สรุปได้ว่า ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องทำการวิเคราะห์ ความต้องการที่แท้จริงของตนเองให้ได้เสียก่อน แล้วจึงมากำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนให้มีความชัดเจน เพื่อจะได้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายนั้น ส่วนการวางแผนการเรียน ก็ควรให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของตัวผู้เรียนเอง การแสวงหาแหล่งวิทยาการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้จะช่วยให้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองประสบความสำเร็จ สำหรับการประเมินผลการเรียน จะช่วยให้ตัวผู้เรียนเองทราบถึงความก้าวหน้า และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายในการเรียนที่คาดหวัง ตั้งแต่แรก

2.5 กระบวนการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง

แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการรับรู้ตนเอง สามารถชี้นำตนเอง (Self-Directed Learning) Knowles (1970) ได้เสนอโครงสร้างการศึกษาเชิง Andragogy เป็นการวัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นแม่แบบหรือ Model ที่ เรียกว่า Organic Model มี 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง เป็นการแสดงการยอมรับในเอกลักษณ์ ของผู้เรียน แต่ละบุคคล แสดงออกถึงการยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคลซึ่งเคารพ ในความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความกล้า ต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 จัดโครงสร้างทางกายภาพ กล่าวคือ สภาพที่เรียนที่ไม่เป็นทางการขนาดของอุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หรือ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ให้มีความสะดวกสบาย จัดให้อยู่ในลักษณะให้มีสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

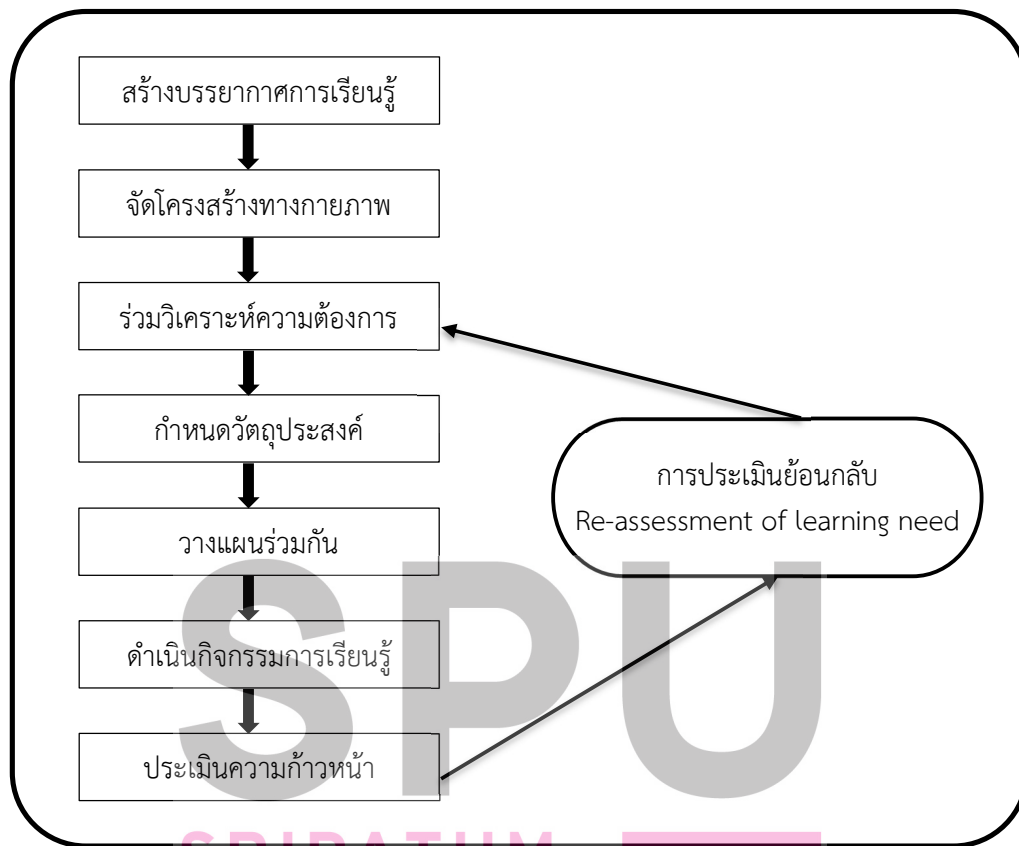
ขั้นที่ 3 ผู้อำนวยการความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการของตนเองตามความเชื่อเบื้องต้นของ Andragogy การที่ผู้เรียนเป็นผู้ระบุความต้องการของตนเอง มีข้อดีคือ ยอมรับในศักดิ์ศรีของมนุษย์ และเกิดความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตนเองได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 4 ผู้อำนวยการความสะดวกช่วยให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นจริงได้ ในด้านการศึกษา การเขียนความต้องการในลักษณะของวัตถุประสงค์ ผู้เรียนบางคนอาจไม่สามารถเขียนได้หรือติดขัดบางประการ ผู้อำนวยการความสะดวกจะต้องแนะนำ

ขั้นที่ 5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนชอบและมั่นใจที่จะกระทำ การติดขัด ผู้อำนวยการความสะดวกต้องเป็นผู้แนะทางเลือก ช่วยแนะนำข้อดีข้อจำกัด วิธีการเรียนรู้ โดยให้การยอมรับการตัดสินใจและให้ความรับผิดชอบ แก่ผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์เดิมมาปฏิบัติใช้ในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนกันได้

ขั้นที่ 6 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้อำนวยการความสะดวก เป็นผู้คอยประทับประคองให้เกิดความมั่นใจ เมื่อติดขัด ผู้อำนวยการความสะดวกและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

ขั้นที่ 7 ประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจในการปฏิบัติของตนเองตามกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนที่สำคัญที่สุด คือ การประเมินขั้นสุดท้าย ที่ผู้เรียนจะทราบว่า ตนเองได้จุดมุ่งหมายที่ตนเองได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตนเอง หากขาดตกบกพร่องประเด็นใด ผู้เรียนจะทราบด้วยตนเองและจะทำให้เกิดความต้องการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งหากได้รับการไตร่ตรองแล้วว่าต้องการเกิดการเรียนรู้ใหม่จะย้อนกลับไปขั้นตอนที่ 3 (Re-assessment of learning need) กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยการขึ้นนำตนเอง

ภาพที่ 2.5 Organic Model

ที่มา: Knowles, 1970

จากภาพที่ 2.5 แสดงแนวคิดกระบวนการชั้นนำตนเอง ที่สามารถนำมาออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้มีเกิดบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ทำให้การยอมรับการตัดสินใจและความรับผิดชอบของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์เดิมมาปฏิบัติใช้ในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนกันได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการชั้นนำตนเองประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 การใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการชั้นนำตนเอง

ขั้นตอนพื้นฐาน	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	กระบวนการชั้นนำตนเอง
กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	- ชั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่	- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ - จัดโครงสร้างทางกายภาพ - วิเคราะห์ความต้องการร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน - กำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นจริงได้
กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน	- ชั้นสาธิต - ชั้นลงมือปฏิบัติ - ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	- ร่วมวางแผน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมเลือกวิธีการเรียนรู้ - ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้สอนชี้แนะ อำนวยความสะดวก
กิจกรรมรวบยอด	- ชั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี	- ประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุเมษย์ หนกหลัง (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู โดยใช้โปรแกรมเน้นบทบาทแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูโดยใช้โปรแกรมเน้นบทบาทแบบมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง ผู้มีส่วนร่วมประกอบด้วยนักศึกษาครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาครู ชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 411 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค แบบประเมินความต้องการการจัดโปรแกรมเน้นบทบาท การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เนื้อหา การปฏิบัติการและการสังเกต ดำเนินการพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วม ประกอบด้วย ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ นักกิจกรรมนักศึกษา นักจิตวิทยา นักเน้นบทบาท ผู้นำกิจกรรมเยาวชนและผู้วิจัย รวมจำนวน 8 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค แบบประเมินความพึงพอใจ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มและการสังเกตการปฏิบัติจริง จากกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาครู จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ทดสอบด้วย t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา การสะท้อนผลดำเนินการ สะท้อนคิดการจัดโปรแกรมเน้นบทบาทเพื่อพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรค จากผู้มีส่วนร่วม 8 คน โดยการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านการมองสาเหตุ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเข้าใจ และด้านความอดทน นักศึกษาครูมีความต้องการจัดโปรแกรมสนับสนุนการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ การเรียนรู้ และด้านผู้ดำเนินการในระดับมาก โดยโปรแกรมสนับสนุนการที่พัฒนาขึ้นมีกิจกรรมละคร และการแสดงเป็นกิจกรรมหลัก ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมโปรแกรมสนับสนุนการที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1 เมื่อทดสอบด้วย t-test พบว่า ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู ก่อนกับหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสนับสนุนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการสะท้อนคิดจากผู้เข้าร่วมโปรแกรมสนับสนุนการ

ปิยะ ศักดิ์เจริญ (2558) ได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่และแนวทางการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง: กระบวนการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือการศึกษาตลอดชีวิต นับเป็นกระแสหลักของสังคมในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนไปจนตลอดชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดแทรกไปในวิถีชีวิตของมนุษย์ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับความรู้ในฐานะพลังในการขับเคลื่อนสังคม เพื่อให้สังคมก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้เกิดขึ้นในทุกระดับของสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน องค์กร จนถึงสังคมเมือง การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากคนในสังคมไม่เห็นความสำคัญในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

เมธาสิทธิ์ อัญรัตนศรีสกุล (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง จากแนวคิดของ Guglielmino ซึ่งได้จำแนกความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองไว้จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้
2. มโนคติของตนในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ
3. ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้
4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง
5. ความรักในการเรียนรู้
6. ความคิดสร้างสรรค์
7. การมองอนาคตในแง่ดี
8. ความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้

โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 314 คน ของโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม คัดเลือกจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองตามแนวคิดของ Guglielmino จำนวน 58 ข้อคำถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของ Guglielmino

ที่นำมาตรวจสอบมีความตรงเชิงทฤษฎีและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า Chi-Square เท่ากับ 5.20 ($df = 10$, $p\text{-value} = 0.88$) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.01 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และพบว่า องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด อันดับแรก คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ และการมองอนาคตในแง่ดีตามลำดับ

จรัสพร บัวเรือง (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ศึกษาความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเองในวิชาคอมพิวเตอร์ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 33 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง โปรแกรม Scratch จำนวน 7 แผน แบบประเมินความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเอง แบบประเมินชิ้นงานนักเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง โปรแกรม Scratch แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบนำตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน Paired Sample t-test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 93.94 และมีนักเรียนมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.06 นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองในวิชาคอมพิวเตอร์ จากที่นักเรียนประเมินตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและครูเป็นผู้ประเมินนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 22.24$, $sig = 0.000$) นักเรียนมีความพึงพอใจภาพรวมในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.52, S.D. = 0.31)

ตอนที่ 3 ทักษะปฏิบัติทำรำ

ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับทักษะปฏิบัติทำรำ ประกอบด้วย ความหมายของ ทักษะปฏิบัติ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับทักษะปฏิบัติ หลักการและวิธีสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ การประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ

ทักษะ ตรงกับคำว่า Skill ในภาษาอังกฤษ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ ทักษะจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกฝนอยู่เป็นประจำ จึงจะเกิดความชำนาญในการเรียน ทักษะเป็นแบบพฤติกรรมที่กระทำด้วยความราบเรียบ ถูกต้อง รวดเร็วและแม่นยำ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาความสามารถของตนจะถูกสะท้อนออกมาในการกระทำของการเคลื่อนไหวร่างกายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกล้ามเนื้อ การกระทำที่สังเกตได้จะถูกทำให้เป็นมาตรฐานในรูปของความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ (Garrison, 1972), (Gagne, 1985) นอกจากนี้ Dave (1970) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่าทักษะส่วนใหญ่ จะประกอบไปด้วยทักษะย่อยจำนวนมากที่โดยผู้เรียนสามารถฝึกฝนทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น ซึ่งแตกต่างกับ Simpson (1996) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะปฏิบัติเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางร่างกายของผู้เรียน ซึ่งเป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อและร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อน และต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วนการทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นจากการสั่งงานของสมองต้องมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัติสามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีการฝึกฝน ถ้าหากได้รับการฝึกที่ดี จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญและความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็วความแม่นยำหรือความราบรื่นในการปฏิบัติงาน

ทักษะปฏิบัติ (กฤษยาภาณู โดพิทักษ์, 2563) เป็นลักษณะของพฤติกรรมการเคลื่อนไหวที่ประสานสัมพันธ์และต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ซึ่งตรงกับ คำว่า เชี่ยวชาญ ชำนิชำนาญและคล่องแคล่ว ทักษะหรือเนื้อหาจะต้องสอนให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ไม่ผิดพลาด ความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ต้องฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลวรรณ ตั้งชนากานนท์ (2563) กล่าวว่า ทักษะ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการฝึกฝนอยู่ตลอดเวลาจนเกิดความชำนาญ โดยใช้ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง ความสามารถ ความชำนาญของกล้ามเนื้อ ที่กระทำออกมาอย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและรวดเร็ว ทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติ (ทีศนา ขัมมณี, 2563) กล่าวถึง ทักษะปฏิบัติว่า ความสามารถของผู้เรียน ในด้านการปฏิบัติ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ เป็นผลลัพธ์ของบุคคลที่ได้ ใช้ระบบกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายสัมพันธ์กับประสาทสัมผัส ที่มีความคล่องแคล่วในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องตามหลักวิชา มีทั้งทางร่างกาย อารมณ์และปัญญา ไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ อย่างอัตโนมัติ แต่จะมีการพัฒนา หรือทำให้เกิดขึ้นได้เมื่อผ่าน การฝึกปฏิบัติ มีการลงมือปฏิบัติ การใช้มือและประกอบด้วยทักษะย่อยหลายทักษะ

สรุปได้ว่า ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถการกระทำในการแสดงออกถึงความเคลื่อนไหวของร่างกายในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมส่วนกล้ามเนื้อ หรือ การแสดงออกถึงความคล่องแคล่ว รวดเร็วและถูกต้อง ทักษะจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อฝึกฝนบ่อย ๆ ทำซ้ำ ๆ จนเกิดความเชี่ยวชาญ หรือชำนาญ โดยเริ่มฝึกจากทักษะย่อย ๆ แล้วเชื่อมโยงไปเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น

3.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ

ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติ มีเนื้อหาสอดคล้องกับการเรียนรู้ การทำงานของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แสดงถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ เพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีนักวิชาการศึกษาให้แนวคิดไว้ ดังนี้

John Dewey (1956) นักปรัชญาชาวอเมริกัน ที่เชื่อว่า “มนุษย์จะต้องปรับตัวเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด” เป็นแนวคิดการเรียนรู้แบบการสอนแบบเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning By Doing) ที่มาจากสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญและจะต้องนำไปใช้เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษา ที่ต้องเน้นฝึกให้มนุษย์แก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ นอกจากนี้ต้องได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ประสบการณ์ที่มนุษย์พบหรือเผชิญ มีอยู่ 2 ประเภท ดังนี้

1. ชั้นปฐมภูมิ เป็นประสบการณ์ที่ไม่เป็นความรู้ หรือยังไม่ได้คิดแบบไตร่ตรอง
2. ชั้นทุติยภูมิคือที่เป็นความรู้ ได้ผ่านการคิดไตร่ตรอง ประสบการณ์ชั้นแรกจะเป็นรากฐาน

ของชั้นทุติยภูมิ

ลักษณะสำคัญของหลักทฤษฎี Learning By Doing นั้น คือการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เกิดความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้จะเกิดความรู้ขึ้นได้เมื่อได้ลงมือทำ ซึ่ง John Dewey กล่าวว่า คนเราจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการที่ได้ลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีวิธีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจ (Explore) เริ่มจากการสำรวจตัวเองก่อนว่าสนใจสิ่งใด ชอบสิ่งไหน สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวว่ามีอะไรเกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละวันบ้าง สิ่งต่าง ๆ รอบตัวทำงานอย่างไร มีส่วนประกอบอะไรบ้าง

2. การทดลอง (Experiment) เมื่อได้สำรวจสิ่งต่าง ๆ แล้วขั้นตอนต่อมาคือการทดลองว่าสิ่งเหล่านั้นทำงานอย่างไร เราสามารถต่อยอดทำอะไรได้บ้าง เพื่อให้เกิดการลองลองผิดลองถูก และเรียนรู้จากความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการเรียนรู้ การทดลองจะทำให้ผู้เรียนได้ซึมซับ และทำความเข้าใจกับขั้นตอนในการเรียนรู้

3. เรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) เมื่อสำรวจ ทดลอง ก็ถึงเวลาที่ได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยเป็นการปฏิบัติเพื่อสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และการทดลอง

4. การกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Doing by learning) เป็นการต่อยอดจากเรียนรู้ทั้งหมด โดยการกระทำสิ่งต่างๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ การกระทำที่ได้มาจากการได้สำรวจ ทดลอง และเรียนรู้ด้วยตนเอง

Simpson (1996) ได้พัฒนาแนวคิดการจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ มีจุดเน้นที่ความก้าวหน้าของทักษะจากการตอบสนองต่อการสอนหรือคำแนะนำ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การรับรู้ เป็นขั้นสำคัญขั้นตอนแรกในการปฏิบัติหรือลงมือทำกิจกรรมเป็นกระบวนการของการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ แบ่งเป็น 3 ลำดับขั้นของกระบวนการรับรู้

- 1.1 การเร้าความรู้สึก เป็นการกระตุ้นของสิ่งเร้าต่อสไตประสาทความรู้สึก 1 อย่างหรือมากกว่า 1 อย่าง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ เช่น ทางหู เป็นการรับรู้จากการได้ยิน ทางตา

เป็นการรับรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ในสมอง ทางมือ เป็นการรับรู้ความรู้สึกจากการสัมผัส ทางลิ้น เป็นการรับรู้ได้จากการรับรส ทางจมูก เป็นการรับรู้การได้กลิ่น ทางกล้ามเนื้อ ความรู้สึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมทางกล้ามเนื้อ

1.2 การเลือกแนวทางปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจเลือกกิจกรรมการตอบสนองให้เหมาะสมกับสิ่งเร้า และตัดสิ่งเร้าที่ไม่เกี่ยวข้อง

1.3 การแปลความหมาย เป็นการแปลความเกี่ยวกับสิ่งเร้า และแปลความหมายออกมา

2. การเตรียมความพร้อม เป็นการปรับตัวให้เตรียมความพร้อมต่อการกระทำบางอย่างหรือประสบการณ์บางอย่าง มีความพร้อม 3 ลักษณะ คือ

2.1 ความพร้อมทางสมอง คือ ความพร้อมเชิงความคิดที่จะเกิดทักษะ

2.2 ความพร้อมทางร่างกาย คือ ความพร้อมในการปรับตัวของร่างกายเพื่อการกระทำของกล้ามเนื้อ

2.3 ความพร้อมทางอารมณ์ คือ ความพร้อมในรูปของเจตคติที่ดีที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจตอบสนอง

3. การตอบสนองตอบภายใต้การควบคุม เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น

3.1 การเลียนแบบ เป็นการตอบสนองตามวิธีการหรือแบบอย่าง เช่น ครูสาธิตแล้วให้ผู้เรียนทำตาม

3.2 การลองผิด-ถูก เป็นความพยายามที่ตอบสนองรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง

4. การตอบสนองจนเป็นนิสัย คือการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จนกลายเป็นนิสัย ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติเกิดความเชื่อมั่นในการกระทำ และมีความชำนาญมากพอที่จะปฏิบัติงาน

5. การตอบสนองที่ซับซ้อน เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้คล่องแคล่ว ชำนาญเป็นโดยอัตโนมัติด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

5.1 การตอบสนองโดยไม่ลังเลใจ เป็นการปฏิบัติที่ปราศจากความลังเลใจ โดยสมองจะรับรู้ภาพขั้นตอนที่ต้องการด้วยความมั่นใจสามารถทำในสิ่งที่ซับซ้อนได้

5.2 การกระทำโดยอัตโนมัติ เป็นการปฏิบัติที่ใช้ทักษะของกล้ามเนื้อที่ประสานสัมพันธ์กัน

6. การดัดแปลงให้เหมาะสม การเปลี่ยนกิจกรรมการเคลื่อนไหวโดยใช้สมองให้เหมาะสมกับความต้องการหรือสถานการณ์

7. การริเริ่ม เป็นการสร้างกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบใหม่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะอย่าง หรือปัญหาเฉพาะเรื่อง ผลการเรียนรู้เป็นการพัฒนาขั้นสูง

Dave (1970) มีจุดเน้นเพื่อความก้าวหน้าของการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีความซับซ้อนของพฤติกรรมจากน้อยไปหามากที่สุด ดังนี้

1. การเลียนแบบ ผู้เรียนสังเกตการณ์กระทำที่ต้องการให้ผู้เรียน ทำได้ซึ่งผู้เรียนย่อมรับรู้หรือสังเกตรายละเอียดต่าง ๆ ได้ไม่ครบถ้วน

2. การลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็นและสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น ผู้เรียนอาจลงมือทำความเข้าใจผู้สอน แม้จะยังกระทำไม่สมบูรณ์ ผู้เรียนก็จะได้ประสบการณ์ในการลงมือทำและปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้น

3. การกระทำที่แม่นยำ ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างสมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่าง การกระทำที่ถูกต้องแม่นยำ พอดี สมบูรณ์แบบ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะกระทำได้ในขั้นนี้

4. การแสดงออก ผู้เรียนต้องสามารถกระทำได้ สามารถกระทำสิ่งนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์แบบคล่องแคล่ว รวดเร็ว ราบรื่น และมีความมั่นใจ

5. การกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างสบาย ๆ เป็นไปอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความสามารถเป็นพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อย ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย

3.3 หลักการและวิธีการสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์

แนวทางการสอนนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรการศึกษา ไม่ว่าจะระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษามีจุดเน้นสำคัญ เพื่อให้เกิดทักษะเบื้องต้นทางนาฏศิลป์และเพื่อให้เกิดคุณลักษณะตามที่ต้องการ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงมีลักษณะแตกต่างกันไป หลักสำคัญของวิธีสอนนาฏศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานทางนาฏศิลป์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยไม่เน้นเรื่องความชำนาญ ความเชี่ยวชาญแต่อย่างใด หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การนำเอาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตเพื่อเป็นบุคคลที่สมบูรณ์สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนาฏศิลป์ เป็นการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับนาฏศิลป์ที่เรียนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่แจ่มชัด มองเห็นความเป็นมาและความสำคัญของนาฏศิลป์ ที่มีต่อชีวิตของคนในสังคมที่ตนอยู่อาศัยการฝึกหัดทักษะพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์เมื่อทำความเข้าใจเรื่องราวของนาฏศิลป์ที่จะเรียนแล้วผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะเบื้องต้นของนาฏศิลป์เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ โดยมีนักวิชาการศึกษาได้อธิบายถึงหลักการและวิธีการสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ดังนี้

เรณู โกศินานนท์ (2548) ได้เสนอหลักการสอนนาฏศิลป์ไว้ ดังต่อไปนี้

1. สอนจากสิ่งที่ย่างไปหายาก
2. สอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล
3. การสอน โดยวิธีสับเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงท่าที่ยากให้ผู้เรียน (โดยพยายามรักษาแบบแผนเดิมไว้)
4. การสอนแต่ละท่าต้องอธิบายให้ละเอียด และถือหลักทีละน้อยให้แม่นยำ แล้วจึงต่อท่ารำต่อไป

5. ระหว่างรำ ครูต้องคอยสังเกตและเตือนให้ผู้เรียนรักษาลีลาท่าที่ให้อยู่ในแบบแผนอยู่ในระดับที่ถูกต้องเสมอ เช่น ขณะรำต้องหันหลัง ดันไหล่ ไม่ก้มหน้าขณะรำ การสอนนาฏศิลป์ต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนมากกว่าการสอนหนังสือ เพราะต้องอาศัยเวลาในการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิด

ความชำนาญ โดยเฉพาะท่ารำนาฏศิลป์ไทยต้องใช้อวัยวะทุกส่วนจากแขน ขา มือ เท้า ลำตัว ศีรษะ ไหล่ ต้องมีความละเอียดละไม ในการเคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน ยากแก่การปฏิบัติให้ได้ผลดี ในระยะเวลาสั้น ดังนั้น การต่อท่ารำหรือสอนรำให้ผู้เรียนต้องยึดหลักเดียวกัน คือ ต่อท่ารำหรือสอนรำทีละท่ารำและแต่ละท่าต้องสอนซ้ำ ๆ กันจนเห็นว่าผู้เรียนสามารถรำได้แล้วด้วยตนเอง จึงจะต่อท่ารำต่อไป

6. ครูต้องจับท่าผู้เรียนอยู่เสมอไม่ใช่รำนำหน้าอย่างเดียว

7. การใช้ศัพท์นาฏศิลป์ บางโอกาสอาจเปลี่ยนใช้ให้เข้าใจง่าย โดยใช้ศัพท์ธรรมชาติแทน เพื่อสะดวกต่อการจำ ส่วนศัพท์ที่ถูกต้องตามหลักกริยา ให้บอกควบคู่กันไป

8. หัดให้ร้องเพลงประกอบท่ารำด้วย เพื่อปลูกฝังนิสัยการร้องเพลง เพื่อประโยชน์ในการฝึกซ้อมด้วยตนเอง และเพื่อเป็นการผ่อนคลายแรงเครียด เพราะครูต้องอธิบายขณะร้องด้วย

9. เปรียบเทียบท่ารำที่คล้ายคลึงกันหรือตรงกันข้าม เพื่อไม่ให้จำสับสน

10. วิธีรำนำท่าผู้เรียน คือ

10.1 การรำนำหน้า (ครูหันหน้าทิศเดียวกับผู้เรียน) กระทำเมื่อแรกต่อท่า

10.2 การรำต่อหน้าหรือประจันหน้า (ครูหันหน้าเข้าหาผู้เรียน) ครูผู้สอนต้องมีความสามารถความชำนาญในการรำกลับข้างเมื่อหันหน้าเข้าหาผู้เรียนก็จะแลดูไป ในทางเดียวกัน การรำประจันหน้านี้ เป็นประโยชน์แก่ครูได้แลเห็นข้อบกพร่องของนักเรียน

11. เข้มงวดเรื่องแถว และท่วงท่าของผู้เรียนให้ระวังอยู่เสมอ

12. สอนโดยแยกท่ารำ ให้ทำทีละอย่าง แล้วค่อยทำพร้อมการใช้เพลง จะกระทำได้เมื่อต่อท่ารำเป็นขั้น ๆ แล้วให้รำตามเสียงเพลงเป็นช่วง ๆ หรือต่อท่ารำจนจบเพลงแล้วก็ได้

13. บอกท่าล่วงหน้า ขณะรำต้องคอยบอกท่าที่จะถึง เพื่อให้ผู้เรียนนึกบททวน

14. การใช้สัญญาณก่อนเปลี่ยนท่า จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการรำหมู่ เพื่อความพร้อมเพรียง เช่น การตบมือให้จังหวะ

ทิศนา แคมมณี (2563) ได้เสนอแนวทางในการสอนนาฏศิลป์ ไว้ดังนี้

1. ครูควรเน้นหนักในแง่ความเข้าใจศิลปะทางด้านนาฏศิลป์ อันเป็นวัฒนธรรมของชาติ สืบต่อไปมิได้มุ่งให้เป็นถึงขั้นศิลปิน

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้มากที่สุด

3. ถ้าเป็นไปได้ครูควรจัดชุมนุมนาฏศิลป์ขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านนี้

4. ครูควรปลูกฝังคุณสมบัติต่าง ๆ ให้ผู้เรียนด้วย เช่น การยอมรับความสามารถของผู้อื่น การแสดงออก การปรับปรุงอารมณ์และบุคลิกภาพของตน เป็นต้น

วิวัฒน์ เพชรศรี (2563) ได้กล่าวถึงหลักและวิธีการสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ดังนี้

1. วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนในเชิงปฏิบัติ รูปแบบการสอนจะเป็นการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน

2. ในการปฏิบัติท่ารำที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทยที่เรียกว่าการสาธิต มีการใช้อวัยวะทุกส่วนของร่างกายเคลื่อนไหวให้มีความสัมพันธ์กันจนเกิดเป็นท่ารำที่สวยงาม ซึ่งการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะปฏิบัตินั้น

3. ครูผู้สอนจะต้องมีหลักการสอนที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในระดับขั้นที่สูงขึ้น

4. สอนจากง่ายไปยากให้มีความสอดคล้องกับพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน กล่าวคือ ควรมีการตัดมือ ตัดแขน ทุกครั้งก่อนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีท่วงท่าลีลาที่อ่อนช้อยงดงามถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย

5. ควรเริ่มสอนจากท่าพื้นฐานแล้วพัฒนาเป็นท่าที่ยากขึ้น เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่าดังกล่าวได้แล้วจึงพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะให้สูงขึ้น

6. ควรถ่ายทอดท่ารำที่ละขั้นตอนเนื่องจากการปฏิบัติท่ารำ จะต้องใช้อวัยวะทุกส่วนของร่างกายเคลื่อนไหวให้สัมพันธ์กัน

7. ครูผู้สอนต้องสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคลขณะปฏิบัติท่ารำ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการปฏิบัติท่ารำอยู่ในระดับใด สามารถแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องท่ารำของผู้เรียนแต่ละคนที่เกิดทักษะการเรียนรู้

8. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา จึงเห็นได้ว่าการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลมีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้สำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนได้

จากหลักการและวิธีการสอนนาฏศิลป์นั้น ครูผู้สอนควรสอนจากสิ่งที่ย่างไปหายาก สอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล การสอนแต่ละท่าต้องอธิบายให้ละเอียด และถือหลักที่ละน้อยให้แม่นยำแล้วจึงต่อท่า ในระหว่างรำครูต้องคอยสังเกตและเตือนและให้ร้องเพลงประกอบท่ารำด้วย วิธีการสอนส่วนใหญ่จะต้องอาศัยการสอนแบบสาธิตให้ผู้เรียนสังเกตและฝึกปฏิบัติตาม และการสอนแบบปฏิบัติ เป็นการที่ครูกำหนดให้ผู้เรียนฝึกฝนจนชำนาญและสามารถจดจำท่ารำต่าง ๆ และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การสอนนาฏศิลป์แต่ละกิจกรรมควรเริ่มตั้งแต่ขั้นแรก คือ การฝึกจังหวะต่าง ๆ แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตอน จนสามารถรำได้ตามกระบวนการทางนาฏศิลป์ การปลูกฝังที่ละชั้น จะช่วยให้เกิดความแม่นยำและมีทักษะขึ้น โดยการขยายกิจกรรมออกไป ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงลักษณะนิสัยอันดีหลาย ๆ ด้านเข้ามาประกอบในกิจกรรมด้วย เช่น ยอมรับในความสามารถของผู้อื่นและกล้าแสดงออกในด้านความสามารถเฉพาะบุคคล การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การทำงานเป็นกลุ่ม

3.4 การประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำ

การประเมินทักษะปฏิบัติ เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ มาประยุกต์ใช้ผ่านกระบวนการแสดงความสามารถ ทักษะ ในการสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการทำงาน ผลงานหรือทั้งกระบวนการและผลงาน โดยใช้การสังเกตและตัดสินที่อิงตามเกณฑ์ (Criteria) หรือเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เพื่อประเมินคุณภาพงานของผู้เรียน (สร้อยญา จันทร์ชูสกุล และพินดา วราสุนันท์, 2563) นักวิชาการศึกษานักจิตวิทยา ได้กล่าวว่า การประเมินทักษะปฏิบัติเป็นการวัดอาชีพเฉพาะสาขา ซึ่งเป็นการประเมินความสามารถในทางวิชาชีพของคนทำงานด้านฝีมือ หรือเป็นการพิจารณาการกระทำในขั้นวิธีการปฏิบัติและผลผลิตของงาน และเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินความสามารถ ความคิด ทักษะของผู้เรียนด้านปฏิบัติที่แสดงด้วยการกระทำ

ภายใต้สถานการณ์ที่อาจจะอยู่ในรูปขั้นของการเตรียมปฏิบัติ ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติ และขั้นประเมินผลการปฏิบัติ จากการทำกิจกรรมนั้น ๆ (Thorndike, 1969) (Stanley, 2014) (ดารณี ระวังทุกข์, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับประเมินทักษะปฏิบัติของ Wiggins (2002) กล่าวว่า การประเมินภาคปฏิบัติเป็นพื้นฐานของการประเมินหรือจุดเริ่มต้นของการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินตามสภาพจริง การประเมินในสถานการณ์จริง หรือการประเมินโครงการ กล่าวคือ การประเมินภาคปฏิบัติมีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลประกอบการตัดสินใจหลายด้าน

หลักการประเมินการเรียนรู้ของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์นั้น โดยส่วนใหญ่จะให้การประเมินภาคปฏิบัติ กล่าวคือ กระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการติดตามและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้วิชาชีพ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความสามารถ ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ และใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง โดยวิธีการประเมินที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชา และสาขาวิชาต้องเน้นคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา 4 ด้าน ที่กล่าวมาข้างต้น โดยวิธีการประเมินทักษะปฏิบัติทำら จะใช้วิธีการ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ กำหนดสถานการณ์ การปฏิบัติจริง โดยมีกระบวนการในประเมินผลด้านทักษะปฏิบัติ ตามขั้นตอนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2562)

1. การกำหนดงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่ามุ่งเน้นผู้เรียนให้ทำกิจกรรมใด ต้องให้บรรลุผลในเรื่องใด แล้วกำหนดให้สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชานั้น
2. การกำหนดสถานการณ์หรือเงื่อนไขในการปฏิบัติงาน ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าการปฏิบัติงานมีลักษณะใด การประเมินอาจเกิดขึ้นในสภาพจริงในสถานการณ์ที่จำลองให้คล้ายกับสถานการณ์จริง ในสถานการณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อการทดสอบกระบวนการครั้งนั้น ๆ
3. การกำหนดคุณลักษณะในการประเมินทักษะ โดยเน้นให้เห็นว่าในการปฏิบัตินั้นให้ความสำคัญกับการประเมินกระบวนการหรือผลงาน หรือทั้งสองส่วนผ่านตัวบ่งชี้อะไรบ้าง
4. การกำหนดวิธีการประเมินภาคปฏิบัติ ซึ่งมีหลายวิธี เช่น การวัดโดยการเขียนตอบการวัดโดยสร้างสถานการณ์จำลอง การวัดโดยให้ปฏิบัติจริง
5. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ผู้ประเมิน ช่วงเวลาในการประเมิน หลังจากทีเลือกวิธีการประเมินผลภาคปฏิบัติแล้ว ต้องมีการตัดสินใจเกี่ยวกับช่วงคะแนนที่ใช้ประเมินทักษะปฏิบัติ จะใช้วิธีการใดให้ผู้เรียนตอบในสิ่งที่ปฏิบัติ หรือผู้เรียนสอบปฏิบัติในเวลาที่กำหนด การประเมินภาคปฏิบัติที่ดีควรใช้วิธีการที่ผู้สอนมีโอกาสสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของผู้เรียนเป็นเวลานาน ได้เห็นการปฏิบัติที่แท้จริงจึงจะเห็นพัฒนาการของผู้เรียน

6. การกำหนดวิธีการประเมินผลและรายงานการประเมิน กระบวนการประเมินการปฏิบัติ ยังไม่สิ้นสุด จนกว่าจะมีผลการประเมินและรายงานการประเมินความสามารถในการทำงานของผู้เรียน วิธีการประเมินผลทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนมีหลายรูปแบบ คือ การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ การประเมินผลแบบอิงความก้าวหน้าของผู้เรียน

6.1 การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียน โดยเทียบกับเกณฑ์การวัดที่มาตรฐานกำหนด เหมาะกับการวัดผลความก้าวหน้า ให้ข้อมูลที่ละเอียดทำให้ทราบว่าผู้เรียนและผู้สอนควรปรับปรุงส่วนบกพร่องที่ได้ เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับที่ดี

6.2 การประเมินอิงความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียนกับทักษะความสามารถเดิมที่มีอยู่ ผลการประเมินขึ้นอยู่กับพัฒนาการของผู้เรียน การประเมินทักษะปฏิบัตินี้ ควรพิจารณาจากการพัฒนาของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจปฏิบัติมากขึ้น

ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้วัดผลการปฏิบัติทำำ จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต การปฏิบัติจริง หรือกระบวนการทำงาน ซึ่งประเภทเครื่องมือวัดทักษะปฏิบัติจะมีลักษณะเป็นแบบประเมิน (ปวีณา เอี่ยมยี่สุน, 2564) ได้แก่

1. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีลักษณะเป็นรายการที่ระบุพฤติกรรมหรือลักษณะที่บ่งชี้ถึงทักษะสำคัญที่ต้องการประเมิน เพื่อให้ผู้ประเมินระบุว่าพฤติกรรมหรือลักษณะนั้น ๆ เกิดขึ้นหรือไม่ เครื่องมือนี้จะเหมาะกับทักษะปฏิบัติที่ไม่มีรายละเอียดขั้นตอน

ตารางที่ 2.6 ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบประเมินทักษะกระบวนการทำงาน

รายการประเมิน	ทำ	ไม่ทำ
1. นำเสนอ เนื้อหา แนวคิดสอดคล้องกับคำสั่งการแสดง		
2. จัดเตรียม เครื่องแต่งกายอุปกรณ์การแสดงให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน		
3. ฝึกซ้อมทบทวนกระบวนการทำำตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย		
4. แสดงได้สมบทบาทและอารมณ์ถูกต้อง เหมาะสม		
5. แสดงการคารวะและขอบคุณต่อครูก่อนและหลังการแสดง		

2. แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีลักษณะเป็นรายการที่ระบุพฤติกรรม หรือลักษณะที่บ่งชี้ทักษะสำคัญที่ต้องการประเมินเช่นเดียวกับแบบตรวจสอบรายการ แต่แบบมาตราส่วนประมาณค่า จะให้ผู้ประเมินระบุคุณภาพหรือความสมบูรณ์ของทักษะนั้น ๆ

ตารางที่ 2.7 ตัวอย่างแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบบประเมินผลงานการแสดง

รายการประเมินคุณภาพผลงาน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. จัดเตรียมอุปกรณ์การแสดงอย่างครบถ้วนตามกำหนดการแสดง				
2. ฝึกซ้อมการแสดงและปรับปรุงอยู่เสมอ				
3. ำได้ถูกต้องตามจารีตและวัตถุประสงค์ของการแสดง				
4. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างทันท่วงที				
5. เขียนรายงานการแสดงเป็นรูปเล่มเป็นไปตามขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ				

3. เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) เป็นลักษณะหรือความสำเร็จของการปฏิบัติหรือผลงานของทักษะที่ประเมิน ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนนี้จะมีคำอธิบายพฤติกรรมหรือลักษณะที่สะท้อนถึงทักษะที่ประเมินในแต่ละระดับผลการประเมินกำกับไว้ เกณฑ์การให้คะแนนนี้ จะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจตรงกันว่า ทักษะปฏิบัติมีคุณภาพอย่างไร เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงขอบเขตหรือสิ่งที่ผู้สอนจะประเมินทั้งกระบวนการและการปฏิบัติงาน และผลการประเมินนั้น จะมี 2 ประเภท คือ

3.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม เป็นเกณฑ์ที่พิจารณาภาพรวมของกิจกรรมที่ประเมินว่า สิ่งที่ประเมินมีลักษณะอย่างไรบ้าง เกณฑ์การประเมินนี้จะบรรยายถึงคุณภาพโดยรวมของสิ่งที่ประเมินผลสรุปรวม ซึ่งใช้สำหรับตัดสินผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติของผู้เรียน

ตารางที่ 2.8 ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) แบบองค์รวมเพื่อประเมินผลการทำงาน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
ขั้นตอนการทำงาน	4	- คัดเลือกและเตรียมข้อมูลได้เหมาะสมกับงาน - วางแผนการทำงานชัดเจน เป็นไปตามลำดับขั้นตอน - เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ครบถ้วน ถูกต้องตามลักษณะงาน - ปฏิบัติงานตามแผนและพัฒนางาน
	3	- ไม่ได้ปฏิบัติ 1 ขั้นตอน หรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง
	2	- ไม่ได้ปฏิบัติ 2 ขั้นตอน หรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง 1 ขั้นตอน
	1	- ไม่ได้ปฏิบัติมากกว่า 2 ขั้นตอนขึ้นไป

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562

3.2 การสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแยกองค์ประกอบ เป็นเกณฑ์การให้คะแนน สิ่งที่เหมาะสมโดยพิจารณาคุณภาพของสิ่งที่ประเมินแยกรายองค์ประกอบ เกณฑ์การประเมินนี้จะบรรยายองค์ประกอบลดหลั่นตามระดับคุณภาพตั้งแต่สูงสุดถึงต่ำสุด หากองค์ประกอบไม่เท่ากัน สามารถกำหนดเกณฑ์แต่ละด้านตามความเหมาะสม

ตารางที่ 2.9 ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) แบบแยกองค์ประกอบสำหรับการประเมินการแสดงทางนาฏศิลป์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การเคลื่อนไหว	เคลื่อนไหวตรง	เคลื่อนไหวตรง	เคลื่อนไหวตรง	เคลื่อนไหวไม่
สอดคล้องกับจังหวะ	ทำนองและ จังหวะตลอด	ทำนองและ จังหวะตลอด	ทำนองเพลง และจังหวะไม่	ตรงทำนอง เพลงและ
เพลง แสดง อารมณ์ ความรู้สึก	เพลง แสดง อารมณ์และ ความรู้สึก	เพลง แสดง อารมณ์และ ความรู้สึก	ตลอดเพลง แสดงอารมณ์ และความรู้สึก	จังหวะ ไม่มีการ แสดงอารมณ์ และความรู้สึก
สอดคล้องกับ จังหวะเพลง	ส่วนมาก	เหมาะสมกับ จังหวะ	สอดคล้องกับ จังหวะเพลง บางส่วน	ให้สอดคล้องกับ เพลง
การปฏิบัติตามขั้นตอน	มีการปฏิบัติ ตามขั้นตอนที่ วางไว้ตาม บทบาทหน้าที่ และปรับปรุง แก้ไขปัญหา	มีการปฏิบัติ ตามขั้นตอนที่ วางไว้ตาม บทบาทหน้าที่ และต้องขอ ความช่วยเหลือ จากบุคคลที่ เกี่ยวข้องในการ แก้ไขปัญหา	มีการปฏิบัติ ตามขั้นตอนที่ วางไว้ตาม บทบาทหน้าที่ แต่ต้องได้รับ คำแนะนำจึงจะ ปฏิบัติงานได้ ตามขั้นตอน	มีการปฏิบัติแต่ ไม่เป็นไปตาม ขั้นตอน
ความกล้าแสดงออก	มีความมั่นใจใน การแสดงออก และพร้อมที่จะ แสดงทันที	ทำทางมั่นใจ แต่ขาดความ พร้อมในการ แสดง	ทำทางเคอะเขิน ไม่มั่นใจ	ขาดความมั่นใจ

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
ความคิดสร้างสรรค์	แปลกใหม่ น่าสนใจ มี อุปกรณ์ หลากหลายใช้ อุปกรณ์ได้ สอดคล้องกับ บทเพลง	น่าสนใจ มี อุปกรณ์ ประกอบบท เพลงใช้อุปกรณ์ ไม่สอดคล้องกับ บทเพลง	น่าสนใจ มี อุปกรณ์ ประกอบบท เพลงแต่ใช้ อุปกรณ์ไม่ สอดคล้องกับ บทเพลง	น่าสนใจ ไม่มี อุปกรณ์ ประกอบบท เพลง
ความสำเร็จ	ผลงานมี ประสิทธิภาพ และเป็นที่ ประจักษ์ต่อ ผู้ชม	ผลงานมีความ สมบูรณ์ มี คุณภาพและ น่าสนใจ	ผลงานน่าสนใจ แต่มี ข้อบกพร่อง เล็กน้อย	ผลงานต้อง ปรับปรุง

จากที่กล่าวมาข้างต้น การประเมินทักษะปฏิบัติ เป็นการประเมินพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน เป็นการประเมินตามสถานการณ์จริง หรือการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติมากกว่าท่องจำ การอธิบาย เป็นการปฏิบัติที่ต้องทำในสถานที่เสมือนจริง โดยผู้เรียนต้องใช้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติ มีโอกาสปฏิบัติจริงและยังได้รับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงผลงานการปฏิบัติของตนเองด้วย ดังนั้น ในการเรียนรู้ด้านวิชานาฏศิลป์ จึงควรใช้การประเมินการเรียนรู้แบบปฏิบัติ จึงจะเกิดผลการเรียนรู้ที่แท้จริง วรรณิกา ศรีประยूर (2543) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์ เป็นสิ่งที่ซับซ้อนกว่าการประเมินผลวิชาอื่น ๆ คือจะมุ่งไปด้านการแสดงมากกว่าด้านความรู้ ข้อเท็จจริง ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ที่ให้มีการประเมินผลด้านการปฏิบัติและความรู้ 80:20 โดยจัดการประเมินผลให้สอดคล้องกับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดในแต่ละครั้ง (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562)

การประเมินผลการปฏิบัติทำรำ เป็นการประเมินการปฏิบัติอย่างแท้จริงของผู้เรียน การปฏิบัติจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนใช้มือหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำงาน เช่น การเคลื่อนไหวตามจังหวะ เป็นต้น การประเมินสถานการณ์เช่นนี้ มุ่งการประเมินความสามารถในการปฏิบัติ การเคลื่อนไหวของร่างกาย คือ การปฏิบัติทำรำตามจังหวะเพลงหรือการปฏิบัติทำรำพร้อมตามเพลงนั่นเอง แบบประเมินประเภท Rubric จึงมีความเหมาะสมที่จะประเมินทักษะในการปฏิบัติทำรำ โดยมีขั้นตอนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) ดังนี้

1. กำหนดประเด็นสำคัญในการตรวจให้คะแนน และจัดลำดับความสำคัญหรือน้ำหนักของแต่ละประเด็น

2. กำหนดระดับหรือคุณภาพที่ต้องการให้คะแนน ควรกำหนดระดับการให้คะแนนเป็นเลขคู่ 4 ระดับ หรือ 6 ระดับ เพราะจะไม่มีคะแนนตรงกลางทำให้ตัดสินใจเด็ดขาดว่าดีว่าจะไปทางบวกหรือลบ และควรให้ระดับคะแนนมากที่อยู่ทางซ้ายมือของตาราง เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเป็นลำดับแรกในเกณฑ์ที่สูงสุด เช่น กำหนดเกณฑ์ 4 ระดับ ประกอบด้วย ดีมาก (4 คะแนน) ดี (3 คะแนน) พอใช้ (2 คะแนน) ปรับปรุง (1 คะแนน) เป็นต้น

3. กำหนดรูปแบบการประเมิน ของ Rubric คือ แบบองค์รวม หรือ แบบแยกองค์ประกอบ

4. ตรวจสอบโดยคณะผู้มีส่วนร่วมหรือผู้เชี่ยวชาญ

5. ทดลองใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบที่มีมาตรฐาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. หาความสอดคล้องในการตรวจของกรรมการ 3 ท่าน

7. ปรับปรุงเกณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน

8. กำหนดประเด็นของข้อข้อยในการประเมิน (แบบทดสอบการปฏิบัติ)

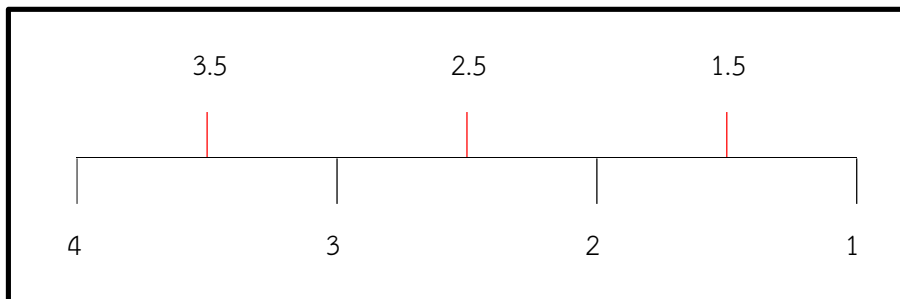
ตารางที่ 2.10 ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1.
2.
3.
4.
5.

เกณฑ์การให้คะแนน หรือเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ ที่กำหนดเป็นเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาก็ถือว่าเป็นการวัดผล ยังไม่ใช้การประเมิน เพราะยังไม่มีผลการแปลผลคะแนนที่ได้ในรูปแบบระดับคุณภาพว่า ดีเยี่ยม ดี พอใช้หรือปรับปรุง โดยมีวิธีการกำหนดเกณฑ์ตัดสินระดับคุณภาพ คือ หาค่ากลางจากระดับคะแนนที่กำหนดไว้ แล้วนำค่ากลางที่ได้มาคำนวณหาร้อยละของแต่ละระดับคะแนน จากนั้นจึงคำนวณออกมาในรูปแบบคะแนนดิบ และกำหนดช่วงคะแนนของแต่ละระดับ ตัวอย่างจากตารางที่ 11 ดังนี้

1. เกณฑ์การคะแนนมี 5 เกณฑ์ แต่ละเกณฑ์มีระดับคุณภาพ 4 ระดับ คือ 4, 3, 2, 1 ดังนั้นคะแนนเต็มของการประเมินนี้ จึงเท่ากับ 20 คะแนน

2. พิจารณาค่ากลางจากระดับคะแนนแต่ละช่วงที่กำหนดไว้ ผลที่ได้ คือ 1.5 2.5 และ 3.5 ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.6 ค่ากลางจากระดับคะแนนแต่ละช่วงที่กำหนด

3. นำค่ากลางที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละของแต่ละระดับ ดังนี้
 $3.5/4 \times 100 = 87.5\%$, $2.5/4 \times 100 = 62.5\%$, $1.5/4 \times 100 = 37.5\%$
4. แปลงค่าร้อยละออกมาในรูปคะแนนดิบ ดังนี้
 $87.5/100 \times 20 = 17.5$, $62.5/100 \times 20 = 12.5$, $37.5/100 \times 20 = 7.5$
5. กำหนดช่วงคะแนนของแต่ละระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2.11 แนวทางการกำหนดช่วงคะแนน

กำหนดช่วงคะแนนแบบที่ 1	กำหนดช่วงคะแนนแบบที่ 2
18 - 20	17 - 20
13 - 17	12 - 16
8 - 12	8 - 11
5 - 7	5 - 7

6. จากตารางที่ 2.11 สามารถแปลค่าระดับคะแนน 4 ระดับ ให้เป็นระดับคุณภาพ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.12 แนวทางการแปลค่าคะแนนให้เป็นระดับคุณภาพ

ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพ	
18 - 20	ดีมาก	4
13 - 17	ดี	3
8 - 12	พอใช้	2
5 - 7	ปรับปรุง	1

7. กำหนดเกณฑ์การผ่าน เช่น กำหนดเกณฑ์การผ่านของเกณฑ์การให้คะแนน จากตารางข้างต้นนี้ เช่น กำหนดการผ่านเกณฑ์ 65% มีสูตรการคำนวณ คือ $(65/100) \times 20 = 13$ ดังนั้น จะต้องได้ 13 คะแนน ขึ้นไป ซึ่งอยู่ในคุณภาพระดับ ดี ขึ้นไป จึงถือว่าผ่าน

สรุปได้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติท่ารำ เป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการฝึกฝนและความสามารถของผู้เรียนตามสภาพจริง โดยจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ของผู้เรียน เพื่อประเมินการลงมือปฏิบัติ โดยการเคลื่อนไหวของร่างกายของผู้เรียนเอง และสามารถประเมินผู้เรียนเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลได้อีกด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการประเมินทักษะปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถทางวิชาชีพนาฏศิลป์ และเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 มาเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อใช้ประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จันทร์จิรา ประเทง (2563) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติการพ้องผ้าไหมลายดอกมะลิ โดยใช้แหล่งเรียนรู้โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านดอนหลี่ จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ การพ้องผ้าไหมลายดอกมะลิ โดยใช้แหล่งเรียนรู้โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านดอนหลี่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพประเมินทักษะปฏิบัติ การพ้องผ้าไหมลายดอกมะลิของนักเรียน และศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 11 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 แผน จำนวน 2 ชั่วโมง แบบประเมินทักษะปฏิบัติการพ้องผ้าไหมลายดอกมะลิ แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติการพ้องผ้าไหมลายดอกมะลิ สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติการพ้องผ้าไหมลายดอกมะลิ โดยใช้แหล่งเรียนรู้โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านดอนหลี่ ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติการพ้องผ้าไหมลายดอกมะลิผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป จำนวน 9 คน ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 11 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สุพัตรา สุโพธิ์พัฒน์, สุวรรณ จ้อยทอง, พิทักษ์ นิลนพคุณ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะนาฏศิลป์ไทย เรื่องระบำพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะนาฏศิลป์ไทยเรื่อง ระบำพรัตน์ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เปรียบเทียบทักษะหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบ

ปกติ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 18 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง แบบประเมินใช้เกณฑ์คะแนนแบบรูบริกส์ในการให้คะแนน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 14.61$) ทักษะที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.39$)

สร้อยญา จันทรชูสกุล, พินดา วราสุนันท์ (2563) ศึกษาเรื่องการประเมินทักษะการปฏิบัติ: จากหลักการสู่แนวทางการปฏิบัติ พบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แนวใหม่ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่สู่การสร้างความรู้ใหม่ ผ่านการปฏิบัติงานที่มีความซับซ้อนเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ที่ใกล้เสี่ยงกับสภาพที่เป็นจริง การประเมินผลเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้ แนวคิดการประเมินทักษะปฏิบัติจึงมีบทบาทสำคัญในการนำมาใช้ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติ โดยแสดงออกผ่านกระบวนการทำงาน หรือการสร้างสรรคผลงาน ในการเตรียมการประเมินทักษะปฏิบัติ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินทักษะปฏิบัติ 2) กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน 3) กำหนดงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ 4) พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

กนกวรรณ จินณะคำ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ นาฏศิลป์ ฟ้อนถวายศรัทธาบูชาพญาแถน ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ฟ้อนถวายศรัทธาบูชาพญาแถน ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ฟ้อนถวายศรัทธาบูชาพญาแถนของนักเรียนที่มีคุณภาพระดับดีขึ้นไปหลังเรียน กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ฟ้อนถวายศรัทธาบูชาพญาแถน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/9 จำนวน 30 คน ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเลิงนทา อำเภอเลิงนทา จังหวัดยโสธร ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แบบวัดทักษะปฏิบัติเป็นแบบ Rubric Score แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ฟ้อนถวายศรัทธาบูชาพญาแถน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.05/89.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) นักเรียนมีทักษะปฏิบัติฟ้อนถวายศรัทธาบูชาพญาแถนหลังเรียนระดับดีขึ้นไป โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 89.17 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของทุกคน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ฟ้อนถวายศรัทธาบูชาพญาแถน ตามแนวคิดของเดวิสอยู่ในระดับมากที่สุด

พงศัณัฐวัฒน์ เจริญสิงห์, แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะปฏิบัติทำ รำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้านนาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบทางตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ ไทยทางด้านนาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบทางตรง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป ของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบทางตรงรูปแบบการวิจัยเป็นการทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) โดยเป็นการทดลองแบบ One-Shot Case Study กลุ่มเป้าหมายเป็น นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาดีโคกกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบ การเรียนการสอนแบบทางตรง จำนวน 12 แผน เวลา 12 ชั่วโมง แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ พื้นฐาน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบทางตรง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยทางด้าน นาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบทางตรง ในภาพรวมพบว่า นักเรียน มีคะแนนทักษะปฏิบัติเฉลี่ยในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 90.77 และมีจำนวนนักเรียนที่ ผ่านเกณฑ์จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.236 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบทางตรงพบว่า ผลการประเมิน ความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.63, S.D.= 0.54)

ตอนที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้ การรำเพลงพ็อนแพน

รำเพลงพ็อนแพน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ในหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับชั้น ประถมศึนียัตร์วิชาซีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม พุทธศักราช 2562 ในกลุ่มวิชาซีพเฉพาะ รายวิชา นาฏศิลป์โขน5 (20301-2005) สำหรับผู้เรียนสาขานาฏศิลป์ไทย โขน และรายวิชานาฏศิลป์ไทย 5 (20302-2005) สำหรับผู้เรียนสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ละคร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้บูรณาการ 2 สาขาวิชาเรียนร่วมกัน โดยมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้รำเพลงพ็อนแพนเหมือนกัน

ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ การรำเพลงพ็อนแพน ประกอบด้วย ความหมายของเพลงพ็อนแพน สาระสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้การรำเพลงพ็อนแพน เนื้อหาสาระการเรียนรู้การรำเพลงพ็อนแพน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ความหมายของเพลงพ็อนแพน

พ็อนแพน เป็นชื่อเพลงทางดนตรีไทยในจำพวกเพลงเดี่ยวเพลงหนึ่ง ซึ่งนักดนตรีใช้เป็นเพลงสำหรับเดี่ยวอวตฝีมือกันทางดุริยางคศิลป์ เช่นเดียวกับเพลงเดี่ยวทั้งหลาย แต่เดี่ยว ลาวแพนนี้มีเครื่องดนตรีที่เหมาะสมแก่ทำนองจริง ๆ อยู่เพียง 2 อย่าง คือ จะเข้และปี่ใน เท่านั้น ส่วนเครื่องดนตรีอื่นก็ทำได้นำฟังเหมือนกัน แต่ไม่แนบเนียนเหมือนเครื่องดนตรีที่กล่าวมาแล้ว เพลงนี้บางทีก็เรียกว่า "ลาวแคน" เพราะเข้าใจว่าเพลงนี้กำเนิดมาจากเสียงแคนที่เป่าแล้ว อย่างชาวอีสานบางครั้งเรียกว่า "แพนใหญ่" เพราะมีอีกเพลงหนึ่งชื่อ "แพนน้อย" แทรกอยู่ในเพลงนี้ แต่ชื่อเพลงทั้งสองนี้ ไม่แพร่หลายเหมือน "ลาวแพน"

4.2 สารสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ การรำเพลงพ็อนแพน

ท่ารำ (ท่าพ็อน) ประกอบเพลงพ็อนแพน พบหลักฐานจากการแสดงละคร เรื่อง พระลอ พระราชนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ตอน พระลอลงสร่งน้ำในแม่น้ำกาหลง ท่ารำได้ประดิษฐ์ขึ้น โดยอาศัยเค้าท่าพ็อนของภาคพายัพและภาคอีสานเป็นแบบ แต่ได้คิดดัดแปลงให้เหมาะสมกลมกลืนกับทำนองเพลง การพ็อนลาวแพนในละครเรื่อง พระลอ เป็นการพ็อนเดี่ยว คือ รำคนเดียว ต่อมา อาจารย์ลมุล ยมะคุปต์ นำมาใช้ในการพ็อนหมู่เพิ่มเติมลีลาการพ็อนให้มากขึ้น โดยเอาท่าพ็อนมาเพิ่มเติมแก้ไขให้เหมาะกับรำหลายคน มีทั้งแสดงเป็นหญิงล้วน และคู่ชายจริงหญิงแท้ บางโอกาสยังเพิ่มเติมตัดแต่งบทร้องประกอบการแสดงอีกด้วย

4.3 เนื้อหาสาระการเรียนรู้การรำเพลงพ็อนแพน

เนื้อหาสาระการเรียนรู้การรำเพลงพ็อนแพน ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของพ็อนแพน องค์ประกอบของการแสดงพ็อนแพน นาฏยศัพท์ที่ใช้ประกอบการแสดงพ็อนแพน กระบวนการท่ารำการแสดงพ็อนแพน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ประวัติความเป็นมาของพ็อนแพน

"พ็อนแพน" หรือ ลาวแพน เป็นชื่อเพลงไทยในจำพวกเพลงเดี่ยวเพลงหนึ่ง ซึ่งนักดนตรีใช้เป็นเพลงสำหรับบรรเลงประเภทเดี่ยว เพื่ออวตฝีมือไม่ลายมือในทางดุริยางคศิลป์ เช่นเดียวกับเพลงเดี่ยวทั้งหลาย เพลงลาวแพนนี้มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงได้ไพเราะเหมาะสมกับทำนองเพลงอยู่ 2 ชนิด คือ จะเข้ และ ปี่ใน ที่จริงแล้วในการบรรเลงเพลงพ็อนแพนสามารถใช้เครื่องดนตรีอื่นบรรเลงได้ ซึ่งก็ไพเราะน่าฟังเหมือนกัน แต่ในทางดุริยางคศิลป์ ไม่นิยมใช้เครื่องดนตรีชนิดอื่น นอกจากเครื่องดนตรีทั้ง 2 ชนิดดังกล่าว

เพลงพ็อนแพนนี้ บางทีเรียกกันว่า "ลาวแพน" หรือ "เพลงลาวแคน" เพราะเข้าใจว่าเพลงนี้มีกำเนิดมาจากเสียงแคนที่เป่าประกอบการอวอย่างชาวภาคอีสานบ้างก็เรียกว่า "แพนใหญ่" เพราะมีเพลงหนึ่งชื่อ "เพลงแพนน้อย" แทรกอยู่ในเพลงนี้ด้วย บางทีก็เรียกเต็มว่า "ลาวแพนใหญ่" และ "ลาวแพนน้อย" สำหรับต้นกำเนิดของเพลงลาวแพนนี้ เข้าใจว่า หลวงประดิษฐไพเราะ เป็นผู้แต่งทำนองขึ้น และได้เกิดมาไม่น้อยกว่า 80 ปีมาแล้ว

การแสดงฟ้อนแพน เป็นการแสดงที่แทรกอยู่ในละคร เรื่อง พระลอ พระราชนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ตอนพระลอหลงสรองในแม่น้ำกาหลง ซึ่งในการประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลงลาวแพนนี้ อาศัยท่าเค้าฟ้อนของทางภาคเหนือมาเป็นแบบ แต่ได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกลมกลืนกับทำนองเพลง ซึ่งกล่าวได้ว่า การรำฟ้อนลาวแพนนี้ ได้มีที่มาจากทางภาคเหนือ การแสดงฟ้อนลาวแพนที่เล่นเป็นครั้งแรกประกอบการแสดงในเรื่องพระลอนั้น เป็นการฟ้อนเดี่ยว คือรำคนเดียว ต่อมาได้มีผู้นำเอาไปใช้ในการฟ้อนหมู่ โดยเอาท่าฟ้อนเดี่ยวนั้นมาดัดแปลงเพิ่มเติม แก้ไขให้เหมาะสมกับการรำหลาย ๆ คน ซึ่งก็เป็นวิวัฒนาการของฟ้อนลาวแพนอีกขั้นหนึ่ง และในปี พ.ศ.2477 ตามหลักฐานกล่าวว่าได้มีการประดิษฐ์ท่ารำ (หรือฟ้อน) เข้าประกอบกับเพลงลาวแพนในโอกาสที่กรมศิลปากรได้ไปแสดงนาฏศิลป์ไทยที่ประเทศญี่ปุ่น ในการไปครั้งนี้ ท่านอาจารย์ลมูล ยมะคุปต์ และอาจารย์มัลลี คงประภัสร์ ได้เป็นผู้คิดประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลงลาวแพนขึ้นและนำไปแสดงที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นครั้งแรกในการแสดงที่ญี่ปุ่น

4.3.2 องค์ประกอบของการแสดงฟ้อนแพน

การแสดงของฟ้อนแพน เหมือนกับการแสดงประเภทอื่น ๆ คือจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในการแสดงเพื่อให้การแสดงนั้นสมบูรณ์แบบ องค์ประกอบดังกล่าวคือ หลักการจัดและคัดเลือกผู้แสดง ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การแต่งกาย สถานที่แสดง โอกาสที่ใช้แสดง และลักษณะวิธีการแสดง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะขาดมิได้ ดังนั้นการแสดงทุกประเภทไม่ว่าจะรำเป็นชุดเป็นตอนหรือแสดงเป็นเรื่องราว ก็มักจะต้องมีองค์ประกอบเหล่านี้มาเสริมเข้าเพื่อช่วยให้การแสดงนั้น ๆ สมบูรณ์ ฟ้อนแพนแม้ว่าจะจะเป็นเพียงนาฏศิลป์ประเภท ฟ้อน ที่เป็นชุดสั้น ๆ ก็ตาม แต่ต้องอาศัยองค์ประกอบดังที่กล่าว ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1) หลักการจัดและคัดเลือกผู้แสดง

การแสดงฟ้อนแพน กำหนดเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทพระ-นาง และประเภทนางล้วน ถ้าเป็นประเภท พระ-นาง กำหนดเป็นฝ่ายชายเรียกตัวแสดงว่า "ตัวพระ" และฝ่ายหญิงหญิง เรียกตัวแสดงว่า "ตัวนาง" ฟ้อนแพนเป็นศิลปะที่งดงามและอ่อนช้อย การคัดเลือกผู้แสดงนิยมใช้ตัวแสดง เป็นผู้หญิงไม่ว่าจะแสดง เป็นตัวพระหรือตัวนาง การคัดเลือกผู้แสดงจะต้องคำนึงถึงรูปร่างหน้าตาเป็นสำคัญ การคัดเลือกตัวพระและตัวนางมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ ตัวพระ คัดเลือกจากผู้ที่มีรูปร่างสูงโปร่งหรือรูปร่างใหญ่ก็ได้แต่ให้มีสัดส่วนที่งดงามเหมาะสม ใบหน้ารูปไข่ ถ้าผู้แสดงคนใดมีรูปร่างสูง แต่มีใบหน้าค่อนข้างกลมก็พอจะอนุโลมอยู่ในจำพวกตัวพระได้ เพราะตัวพระนี้จะต้องให้รูปร่างสูงกว่าตัวนางเสมอ ส่วนตัวนางเลือกจากผู้ที่มีรูปร่างอ่อนแอ หรือค่อนข้างท้วม ส่วนสูงต้องให้ต่ำกว่าตัวพระเสมอ ถ้าเลือกตัวนางที่มีรูปร่างสูงเกินไป จะทำให้เข้ากับตัวพระไม่ได้ ใบหน้านิยมเลือกผู้ที่มีรูปหน้ากลม แต่ถ้าใบหน้ารูปไข่ หรือรูปหน้ายาวก็จัดว่าเป็นตัวนาง ถ้าหากมีรูปร่างค่อนข้างต่ำ

ที่กล่าวมาเป็นหลักซึ่งไว้พอเป็นข้อสังเกตแต่ในการแสดงจริงนั้น มักจะคำนึงถึงรูปร่างหน้าตาที่สวยงามของผู้แสดงเป็นส่วนสำคัญ รวมทั้งความสามารถในการรำรำที่รำได้อย่างคล่องแคล่วสวยงามความสวยงามของใบหน้าและรูปร่างของผู้รำก็เป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้การแสดงดูสวยงามขึ้น แต่ในปัจจุบันกรมศิลปากร ได้ดัดแปลงใช้ผู้แสดงเป็นชายจริงหญิงแท้ แต่ก็ไม่ใช่ที่นิยมเท่าใดนักเพราะคนส่วนมากนิยมการรำรำระบำต่าง ๆ ที่แสดงด้วยผู้หญิงเพราะเป็นการรำ

ที่อ่อนช้อยงดงามสมกับ เป็นศิลปะของไทย ส่วนผู้ชายนั้นเหมาะสำหรับการเล่นโขน กระบี่กระบอง หรือการรำอาวุธต่าง ๆ ดังนั้น การนำผู้ชายมารำฟ้อนลาวแพน จึงดูแข็ง ๆ และไม่อ่อนช้อยเท่าที่ควร นอกจากการแสดงฟ้อนลาวแพนที่เป็นชุดกำหนดแบ่งเป็นพระนางแล้ว ยังมีฟ้อนแพนประเภทที่ใช้ผู้แสดงเป็นหญิงล้วน วิธีหลักเกณฑ์การคัดเลือกก็ใช้วิธีเดียวกับการคัดเลือกผู้แสดงที่เป็น "นาง" นั่นเอง ฟ้อนลาวแพนนั้น อาจจะมีผู้แสดงมากน้อยเท่าไรก็ได้ ตามแต่ความเหมาะสม ของสถานที่ ถ้ารำบนเวทีใหญ่ ๆ ก็อาจจะจัดผู้แสดงประมาณ 10 หรือ 20 คู่ หรืออาจจะมากกว่านี้ก็ได้ ตามแต่ความเหมาะสม ถ้าเป็นสถานที่แคบ ๆ ก็ใช้ผู้แสดงประมาณ 2-4 คู่

ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้แสดงจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการแสดงมาก เพราะจะทำให้การแสดงมีลักษณะที่สวยงามเพิ่มขึ้นได้เข้าใจผู้ชมและดึงดูดความสนใจได้ยิ่งขึ้น

2) ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

การบรรเลงเดี่ยว คือการเลือกเครื่องดนตรีแต่ละชนิดมาบรรเลงเพื่ออวดฝีมือในความแม่นยำ ความสามารถ และอวดทาง คือ วิธีดำเนินการทำนองของเพลงดนตรีไทยโดยเฉพาะ ทำนองการบรรเลงเพลงเดี่ยว "ลาวแพน" เริ่มด้วยการดำเนินไปอย่างแผ่วช้าโหยหวนและหวานซึ่ง และเปลี่ยนจังหวะให้กระชับ สลับด้วยการแทรกแซงเสียงเพลงในตอนท้ายเรียกว่า "ซุ่ม" ช่วยทำให้เพลงเกิดความไพเราะ ตื่นเต้น เร้าใจ ร่าเริง สนุกสนาน เพลงเดี่ยวประเภทนี้ สันนิษฐานว่าแพร่หลายมาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หรือราวรัชกาลที่ 2 สำหรับเพลงลาวแพนนี้ บรมครูผู้ให้กำเนิด คือพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) เมื่อครั้งที่ยังเป็นหลวงประดิษฐ์ไพเราะ เรียกกันอย่างสามัญว่า ครูมีแขก ท่านชำนาญการบรรเลง เครื่องดนตรีไทยแทบทุกชนิด เพลงเอก ๆ ที่แพร่หลายจนทุกวันนี้ก็มีมากมายโดยเฉพาะเพลงเชิดจีน นั้น พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดปรานมากพระราชทานบรรดาศักดิ์ ขึ้นจากหลวงประดิษฐ์ไพเราะ "พระ" ในราชทินนามเดิม เพลงลาวแพนทางเดี่ยว เป็นเพลงทำนอง 2 ชั้น ประเภทหน้าทับ 2 ไม้ ที่รู้จักกันคืออย่างแพร่หลาย นิยมร้องและบรรเลงกันมาก เป็นเพลงไทยที่ไพเราะเป็นอมตเพลงหนึ่ง ดังนั้น เพลงจึงมีทำนองอ่อนหวาน ประทับใจผู้ฟัง และผู้บรรเลง

การแสดงต่าง ๆ ทั้งประเภท รำ ระเบียบ หรือการแสดงที่เป็นชุดเป็นตอนและเล่นเป็นเรื่องราว การแสดงเหล่านี้จะขาดองค์ประกอบที่สำคัญคือเครื่องดนตรีไม่ได้เพราะการแสดงทุกประเภทที่กล่าวถึงจำเป็นต้องใช้เครื่องดนตรีมาประกอบให้การแสดงนั้นสมบูรณ์และดำเนินไปด้วยดีเพราะเสียงของดนตรีจะช่วยเพิ่มรสให้กับการแสดงถ้าผู้แสดงสามารถร่ายรำได้อย่างงดงามแต่ไม่มีเสียงดนตรีประกอบความงดงามย่อมไม่เด่นชัดขึ้น เช่นเดียวกันถ้าการแสดงนั้นมีเสียงดนตรีที่ไพเราะ เข้าประกอบรสของความงามย่อมเพิ่มขึ้นหรือแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด การแสดงบางอย่างก็นิยมใช้เครื่องดนตรีชนิดเดียวบรรเลงอวดฝีมือ บางอย่างก็ใช้เครื่องดนตรีเกือบทั้งวงเข้าบรรเลงประกอบ ซึ่งจะกำหนดลงไปว่าการแสดงประเภทใดจะใช้วงดนตรีชนิดไหนบรรเลงประกอบ เช่น การแสดงเป็นเรื่องราวก็นิยมวงปี่พาทย์ แต่การแสดงฟ้อนแพน มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการฟ้อนอยู่มากมาย แต่มีที่ใช้ 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. ถ้าใช้ประกอบการฟ้อนแพนซึ่งจัดแสดง เป็นชุด ๆ โดยมีได้ใช้ฟ้อนประกอบในเรื่องพระลอ จะใช้เครื่องดนตรีดังต่อไปนี้ คือ

- จะเข้

ภาพที่ 2.7 จะเข้

ที่มา: www.shattingermusic.com

จะเข้ เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งซึ่งอยู่ในประเภทเครื่องดีด เวลาใช้บรรเลงจะต้องนั่งดีด โดยเหตุที่ว่าเครื่องดนตรีชนิดนี้มีรูปร่างคล้ายจะเข้ จึงเรียกชื่อดนตรีชนิดนี้ว่า “จะเข้” เมื่อบรรเลงจะใช้ดีดด้วยไม้ดีด ซึ่งมีลักษณะกลม ปลายแหลมทำด้วยกระดูกสัตว์หรืองา จะเข้เป็นเครื่องดนตรีที่มีกระแสนเสียงก้องกังวาน และมีความไพเราะมาก เพลงลาวแพนนี้มีทำนองของเพลงที่ไพเราะอยู่ที่เสียงของจะเข้เป็นส่วนใหญ่

- ปี่พาทย์เครื่องห้า เป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดีดเป็นสำคัญ มี 6 ชนิด ได้แก่ ปี่ใน ฆ้องวงใหญ่ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

ภาพที่ 2.8 วงปี่พาทย์เครื่องห้า

ที่มา: วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี (2561)

2. ถ้าใช้ประกอบการฟ้อนแพน ซึ่งแสดงประกอบในเรื่องพระลอ ก็ใช้ปี่พาทย์เครื่องคู่หรือเครื่องใหญ่แทนปี่พาทย์ เครื่องห้า แต่จะเข้ก็ยังคงใช้อยู่

ภาพที่ 2.9 วงปี่พาทย์เครื่องคู่
ที่มา: วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี (2561)

วงปี่พาทย์เครื่องคู่ มีเครื่องดนตรี ได้แก่ ปี่ใน ปี่นอก ระนาดเอก ระนาดทุ้ม
ซ้องวงใหญ่ ซ้องวงเล็ก ตะโพน กลองทัด ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง

ภาพที่ 2.10 วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่
ที่มา: วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี (2561)

วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ มีเครื่องดนตรี ได้แก่ ปี่ใน ปี่นอก ระนาดเอก ระนาด
ทุ้ม ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก ซ้องวงใหญ่ ซ้องวงเล็ก ตะโพน กลองทัด ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง

3) การแต่งกายของการแสดงฟ้อนแพน

เครื่องแต่งกายชุดฟ้อนแพน กรมศิลปากรได้ออกแบบขึ้น ทั้งผู้แสดงตัวพระ
และตัวนาง ดังนี้

ภาพที่ 2.11 เครื่องแต่งกายพ่อนแพน
ตัวพระ (ด้านหน้า)

ภาพที่ 2.12 เครื่องแต่งกายพ่อนแพน
ตัวพระ (ด้านหลัง)

เครื่องแต่งกายตัวพระ ประกอบด้วย สนับเพลลา ผ้ายก(ผ้านุ่ง) ผ้าคาดเอว เข็มขัด เสื้อ
กำไลข้อเท้า กำไลข้อมือ (ทำด้วยผ้า) กรองคอ ทับทรวง เข็มกลัดเพชร ผ้าพาดไหล่ ผ้าโพกศีรษะ

ภาพที่ 2.13 เครื่องแต่งกายพ่อนแพน
ตัวนาง (ด้านหน้า)

ภาพที่ 2.14 เครื่องแต่งกายพ่อนแพน
ตัวนาง (ด้านหลัง)

เครื่องแต่งกายตัวนาง ประกอบด้วย ผ้านุ่งนาง เข็มขัด เสื้อในาง
เสื้อ กำไลข้อมือ สร้อยคอหรือจี้นาง เขี้ยวซีก อุบะ ทำด้วยดอกไม้แห้งหรือดอกไม้สดก็ได้ (ปัจจุบัน
ใช้ลูกปัดแทน) และดอกไม้ใหญ่อีก 2-3 ดอก

สำหรับทรงผมเกล้าเป็นมวยหรือทรงลูกจันทร์ตรงกลางศีรษะ แต่ของตัวพระใช้ผ้าโพก ในปัจจุบันนี้บางครั้งตัวพระจะแต่งอีกแบบหนึ่ง คือ ใส่เสื้อแขนยาวคอตั้งไม่ใส่สนับเพลา มีแต่ผ้าถุงผืนเดียว ซึ่งนุ่งแบบกันแป้น มีผ้าคาดเอวและเข็มขัด สามารถอนุโลมใช้ได้ เครื่องแต่งกายที่สวยงามนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้ผู้แสดงดงามยิ่งขึ้น

4) สถานที่แสดง และ โอกาสที่ใช้แสดง

การแสดงฟ้อนลาวแพนนั้นสามารถแสดงได้ทั้งบนเวทีและที่กลางแจ้ง คือ อาจแสดงบนพื้นดินซึ่งเป็นลานกว้างได้ แล้วแต่สภาพของงานที่จัดแสดงชุดฟ้อนลาวแพนนั้น สามารถจัดแสดงได้ในโอกาสทั่ว ๆ ไป ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล เพราะเมื่อนำการแสดงชุดนี้มาแสดงเป็นชุดเดี่ยว ๆ ไม่ประกอบกับการแสดงละคร เรื่องพระลอแล้ว จัดอยู่ในประเภทการแสดง เบ็ดเตล็ด สามารถแสดงติดต่อกับการแสดงชุดอื่น ๆ เป็นประเภทรีวิวดังนั้น ฟ้อนแพนจึงนิยมใช้แสดงในงานต่าง ๆ เป็นต้นว่า งานรื่นเริง เช่น งานวันเกิด งานสังสรรค์ งานต้อนรับบุคคลที่สำคัญ หรืออาคันตุกะจากต่างประเทศ หรือจัดแสดงไปงานศพ เป็นต้น

5) ลักษณะวิธีการแสดง

การแสดงฟ้อนลาวแพนนี้เป็นการแสดงแบบฟ้อนของทางเหนือ ซึ่งมีตัวพระและตัวนางรำคู่กัน อาจจำเป็นหมู่หรือรำคู่เดียวก็ได้ ฟ้อนลาวแพนเหมือนกับการแสดงประเภทอื่น ๆ คือ จะต้องมืองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในการแสดง เพื่อให้การแสดงนั้นสมบูรณ์แบบองค์ประกอบดังกล่าว คือ การคัดเลือกตัวแสดง เครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย วิธีการแสดงฟ้อนลาวแพน จะแบ่งผู้แสดงเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายพระ และฝ่ายนาง ในการแสดงอาจจะตั้งเป็นแถวปากผนัง หรือ แถวตรงก็ได้ตามความเหมาะสมในการแสดงหมู่ แต่ถ้าแสดงคู่เดียวในกรณีนี้ไม่มีปัญหาในเรื่องการจัดแถว เมื่อเพลงลาวแพนบรรเลงผู้แสดงทั้งพระและนางออกพร้อมกัน โดยการเดินออกมาในลักษณะการเดินแบบนาฏศิลป์พระและนางรำพร้อมกัน ท่ารำที่ใช้รำนั้นเหมือนกัน เพียงแต่การตั้งวงและการยกเท้าขึ้นต่างกันไปตามลีลาของแต่ละตัว ซึ่งพระ นาง จะมีลีลาต่างกันอยู่ในการฟ้อนลาวแพนนี้อาจมีเนื้อร้องประกอบหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่โอกาสอันเหมาะสม การแสดงฟ้อนลาวแพนเป็นการแสดงชุดสั้น ๆ แต่มีความงดงามอ่อนช้อยตามแบบของภาคเหนืออยู่ ในตอนท้ายของเพลงจะมีเพลงซุ้มซึ่งทำให้เพลงมีความสนุกสนานครึกครื้น เพลงฟ้อนลาวแพนจึงเป็นเพลงที่มีความไพเราะ มีหลายรสชาติ เมื่อจบเพลง ตัวพระและนางอาจยืนอยู่กับที่ในท่าของนาฏศิลป์ หรืออาจจะเข้าโรงเลยก็ได้ตามความเหมาะสม

4.3.3 นาฏยศัพท์ที่ใช้ประกอบการแสดงฟ้อนแพน

นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำ และมีความหมายเฉพาะคำ ผู้ที่จะเรียนรำจะต้องเรียนรู้นาฏยศัพท์เกี่ยวกับท่ารำให้เข้าใจเสียก่อน และสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เมื่อมีความเข้าใจในนาฏยศัพท์ดีแล้ว ก็จะรู้จักการรำรำที่ถูกต้องและสวยงามยิ่งขึ้น นาฏยศัพท์ของท่ารำมีอยู่มากมาย แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงแต่เฉพาะที่จำเป็นต้องใช้ในการฟ้อนแพน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1) การตั้งวง คือการยกแขนให้ได้ส่วนโค้งสูง นิ้วหัวแม่มือองเข้าหาฝ่ามือเล็กน้อย ส่วนนิ้วที่เหลือทั้ง 4 เหยียดตรงตั้งปลายนิ้ว หักข้อมือเข้าหาลำแขนเสมอ วงแบ่งออกเป็นหลายลักษณะ แต่จะกล่าวถึงเฉพาะที่ใช้ในการฟ้อนลาวแพน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

- วงบน แบ่งเป็นวงโค้งกับวงเทอดหรือวงบัวบาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- วงโค้ง คือ อาการยกลำแขนขึ้นสูงทอดลำแขนให้โค้งได้รูปจากระดับไหล่ไปข้าง ๆ ให้ลำแขนส่วนบนลาดจากไหล่เล็กน้อย ซ้อนลำแขนส่วนล่างขึ้น วงบนของพระยาระดับปลายนิ้วสูงเพียงแง่ศีรษะ ส่วนวงบนของนางระดับปลายนิ้วสูง แค่หางคิ้ว ระดับวงของพระและนางนี้นอกจากจะต้องระวังปลายนิ้วให้อยู่แค่นั้น แล้วส่วนของลำแขนยังต่างกันด้วย วงพระย้ายลำแขนออกไปข้าง ๆ มากกว่านาง เพื่อให้แลดูยิ่งผาย ส่วนของนางนั้น วงแขนหุบค่อนมาข้างหน้าเล็กน้อย

- วงเทอด หรือ วงบัวบาน ทำอาการยกแขนคล้ายวงโค้งแต่แขนทอแขนขึ้นหยายปลายมือทำพรหมสี่หน้า จะเป็นข้างใดข้างหนึ่งหรือสองข้างก็ตาม ศัพท์นี้ลักษณะของวงชนิดนี้คือยกแขนสูงเท่าระดับวงสูงให้ลำแขนส่วนบนลาดจากไหล่เล็กน้อย หยายลำแขนส่วนล่างให้ทอแขนเข้าหาลำตัว ส่วนโค้งของแขนหักเข้ามากกว่าวงโค้งเล็กน้อย แต่มีใช้ตั้งฉากจนเป็นเหลี่ยม

- วงล่าง คือส่วนโค้งของลำแขนที่ทอดโค้งลงเบื้องล่างปลายมืออยู่ระดับหน้าท้องลำแขนส่วนล่างพลิกคว่ำ ตั้งวงมือแบ การตั้งวงล่างนี้สำหรับพระให้ทำวงแขนเป็นช่องระหว่างข้อพับแขนกับเกลียวข้าง เรียกว่า ก้นวง ส่วนวงนางนั้น ทำช่องระหว่างข้อพับกับเกลียวข้างแคบกว่าของพระ

- วงหน้า คือ การทอดลำแขนให้โค้งอยู่ข้างหน้า วงหน้าของพระต้องผายลำแขนออกข้าง ๆ เล็กน้อย กะให้ฝ่ามือตรงระดับข้างแก้ม ส่วนวงของนางปลายมืออยู่ตรงระดับปาก การตั้งวงนี้จะต้องระวังระดับปลายนิ้วให้ตั้งตรงอยู่เสมอ อย่าปล่อยให้ปลายนิ้วตะแคงจะทำให้ศอกโค้งวงไม่สวย ซึ่งเรียกว่า วงคว่ำ

2) การจับ คืออาการกรีดนิ้วโดยเอานิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือมาจรดกัน ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดแค่ข้อสุดท้ายของปลายนิ้วชี้ ส่วนนิ้วที่เหลือทั้งสามเหยียดตรง และกรีดออกไปเป็นเหมือนรูปพัด หลักของการจับเช่นเดียวกับการตั้งวง คือหักข้อมือเข้าหาลำแขน วิธีจับให้องนิ้วหัวแม่มือลดลงไปแค่ข้อสุดท้ายของนิ้วชี้ก็เพื่อให้ฝ่ามือมีกำลังที่จะทรงจับได้และสามารถกรีดนิ้วที่เหลือออกไปได้ ถ้าปล่อยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือองนอกและยาวเท่า ๆ กับปลายนิ้วกำลังที่จะกรีดนิ้วทั้งสามสามก็ลดน้อยไป ลักษณะจับที่ถูกควรจรดปลายนิ้วหัวแม่มือลงบนข้อสุดท้ายของปลายนิ้วชี้ การจับที่ใช้ในฟ้อนแพน มีดังต่อไปนี้คือ

- จับหลัง คือการส่งลำแขนไปข้างหลังคว่ำทอแขนลงและพลิกข้อมือให้ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบน จับหลังนี้ลักษณะจับไม่เชิงคว่ำ เพราะปลายนิ้วจับไม่ตรงกับทอแขน เนื่องจากลำแขนบิดเป็นเกลียวไปข้างหลัง การหักข้อเข้าหาลำแขน เพื่อตั้งจับจึงทำให้ปลายจับปิดไปตรงกับส่วนหลังของลำแขน คือส่วนที่มีข้อศอก

- จับหงาย คือหงายทอแขนหรือข้อมือขึ้นให้ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบน

- จับตลบหน้า ลักษณะของมือจับคล้ายจับหงาย เป็นเพราะลำแขนส่วนล่างบิดหงายขึ้นหันจับเข้าหาลำตัว ทั้งแขนและมืออยู่ข้างหน้า ยกลำแขนส่วนบนเล็กน้อย ตั้งลำแขนส่วนล่างทำมุมที่ศอกหันจับเข้าหาหน้าผาก

- จับตลบข้าง คล้ายจับตลบหน้าแต่ลำแขนอยู่ข้าง ๆ หันจับเข้าหาแง่ศีรษะ ลักษณะลำแขนเช่นเดียวกับการตั้งวงสูงนั่นเอง แต่มือแปรเป็นจับ

- จับคว่ำ คว่ำทอแขน หรือข้อมือลงให้ปลายนิ้วชี้ลงข้างล่างลักษณะมือจับก็เหมือนเดิม

3) **ประ** คือ กิริยาของการยกเท้าขึ้นสูง สมมติว่าจะยกเท้าขวา ก่อนที่จะประเท้า จะต้องเอาเท้าข้างขวามาวางใกล้ ๆ เท้าซ้าย โดยให้ส้นเท้าขวาวางอยู่กึ่งกลางของเท้าขวา ย่อตัวลง ทิ้งน้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าข้างซ้าย เปิดจมูกเท้าข้างขวาโดยที่ส้นเท้ายังติดพื้นเบา ๆ แล้วยกขึ้น ถ้าเป็นการยกเท้าของพระต้องกันเข่าออกไปให้ดูมีสง่า ของนางยกขึ้นมาตรง ๆ เลย คือหนีบเข่าเข้า

นาฏยศัพท์ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้เป็นสิ่งสำคัญในการรำฟ้อนแพน ซึ่งก่อนที่จะหัดรำก็ควรจะได้ศึกษาเกี่ยวกับกิริยาต่าง ๆ ของท่าให้ถูกต้องเสียก่อนแล้วจึงเริ่มฝึกหัดฟ้อนแพนอย่างจริงจัง เพราะถ้าได้เรียนรู้นาฏยศัพท์ที่ถูกต้องแล้ว จะช่วยให้การหัดรำเป็นไปอย่างถูกต้อง สวยงามและเร็วขึ้น

4.3.4 กระบวนท่ารำเพลงฟ้อนแพน

ฟ้อนแพน ในการฝึกหัดจะต้องรู้จักท่ารำโดยเฉพาะที่เป็นแบบมาตรฐาน เพลงฟ้อนแพนที่ใช้ประกอบการรำมีแต่ทำนอง อาจจะยากในการจดจำท่ารำแต่ถ้าได้ฝึกหัดตามแบบอย่างที่ถูกต้องก็สามารถรำได้ การรำคู่พระนางนี้ ตัวนางจะต้องอยู่ทางขวาของตัวพระ ท่ารำฟ้อนแพนมีดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.15 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 1 (รูป 1)

ท่าที่ 1 ท่าเดินออก แขนซ้ายของตัวพระไว้ข้างหลัง หักข้อศอกเป็นมุมให้ลำแขนช่วงล่าง วางทาบอยู่ตรงระดับสะเอวด้านหลัง มือกำไว้พอหลวม ๆ วิธีเดินจับมือขวาจากข้างลำตัว ก้าวเท้าซ้าย ลากมือที่จับมาปล่อย เอียงศีรษะด้านซ้าย เมื่อจะก้าวเท้าขวาคว้ามือที่ตั้งวงเป็นจับคว่ำ เดินมือจับไป ปล่อยข้างสะโพก มือแบแขนเหยียดตรง เอียงศีรษะด้านขวา เดินลักษณะนี้ 3 ก้าว ตัวนางมือซ้ายจับอยู่ที่ชายพกเมื่อก้าวเท้าซ้าย เดินจับมือขวามาปล่อยมือแบอยู่ตรงชายพก เอียงศีรษะทางขวาก้าวเท้าซ้าย เดินมือจับขวาไปปล่อยตั้งแบข้างลำตัวค่อนไปข้างหลังเล็กน้อย เอียงศีรษะทางซ้าย

ภาพที่ 2.16 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 1 (รูป 2)

เมื่อเดินออกในลักษณะเดินมือเดียว 3 ก้าวแล้ว จะเดินในลักษณะเดินสองมือตัวพระ เมื่อก้าวเท้าขวา จะจับจีบสองมือ แล้วปล่อยมือตั้งแบ มือขวาตั้งมือข้างลำตัว มือซ้ายตั้งมือตรงด้านหน้า เอียงขวา ถ้าก้าวเท้าซ้ายจะทำในลักษณะกลับกัน ส่วนตัวนาง ถ้าก้าวขวามือทั้งสองจีบและปล่อยตั้งมือ มือขวาตั้งมือข้างลำตัวโดยก่อนไปข้างหลัง มือซ้ายตั้งมือตรงชายพก เอียงซ้าย ถ้าก้าวเท้าซ้าย จะทำในลักษณะกลับกัน

ภาพที่ 2.17 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 1)

ภาพที่ 2.18 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 2)

ภาพที่ 2.19 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 3)

ภาพที่ 2.20 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 2 (รูป 4)

ท่าที่ 2 พระและนางทำท่าสอดสร้อยมาลาเหมือนกันหันไปทางขวามือ ประเท้าซ้าย มือขวาจับคว่ำตรงหัวเข็มขัด งอแขนเล็กน้อย มือซ้ายหงายลำแขนมือแบปลายมือตกลงล่าง เอียง ศีรษะด้านซ้ายแล้วก้าวเท้าซ้ายลง (ก้าวข้าง) พลิกมือทั้งสอง มือซ้ายเป็นตั้งวง มือขวาจับหงายตรงหัว เข็มขัด (ท่าสอดสร้อยมาลา) น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าซ้าย แล้วเปลี่ยนมือขวาเป็นตั้งวงและมือซ้ายเป็นจับ ครึ่งหนึ่ง แล้วเปลี่ยนกลับไปท่าเดิม แต่น้ำหนักตัว นหนักที่เท้าขวา เอียงศีรษะด้านขวา ต่อจากนั้นหมุน ตัวหันหลังกลับไปทางด้านซ้ายมือของเวที ทำท่าแบบทางด้านขวามือ และหมุนตัวกลับไปทางขวามือ ของเวทีครึ่งหนึ่ง

ภาพที่ 2.21 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 1)

ภาพที่ 2.22 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 2)

ภาพที่ 2.23 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 3)

ภาพที่ 2.24 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 3 (รูป 4)

ท่าที่ 3 ทำนี้เหมือนกันทั้งพระและนาง ประเท้าซ้าย มือซ้ายจับตลบหน้า ส่วนมือขวา ตั้งวงใกล้ ๆ กับมือที่จับ เอียงศีรษะด้านซ้าย วางเท้าซ้ายที่ยกลงแล้วเปลี่ยนศีรษะตามมือที่ตั้งวง เปลี่ยนมือขวาเป็นจับ มือซ้ายเป็นตั้งวง เปลี่ยนศีรษะตามมือที่ตั้งวงด้วย แล้วเปลี่ยนมืออีกครั้งหนึ่งใน ลักษณะเดียวกับภาพ หมุนตัวมาทางหน้าไปทางด้านซ้ายมือ ประเท้าและทำมือเหมือนท่าที่กล่าว มาแล้ว แต่สลับข้างกัน แล้วหมุนตัวหันกลับมาทางด้านหน้าเวที (ทำนี้ต้องตีไหลด้วยตอนที่เปลี่ยนจับ)

ภาพที่ 2.25 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 4 (รูป 1)

ท่าที่ 4 ประเท้าขวา จับมือขวา ตั้งวงมือซ้าย เอียงซ้ายแล้วม้วนมือจับขวาเป็นตั้งวง มือซ้าย หายมือตั้งแขน พร้อมกับก้าวเท้าขวา ลง กลับมาเอียงขวา แล้วแกงมือสลับข้างเป็นมือขวา หายมือตั้ง แขน มือซ้ายตั้งวง เอียงซ้าย (แกงมือสลับข้าง 4 ครั้ง) ครั้งที่ 4 จะอยู่ในท่าเดิม แล้วงอแขนที่เหยียดตั้ง เล็กน้อย แล้วยืดออกไปตามเดิมเป็นจังหวะ 4 ครั้ง

ภาพที่ 2.26 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 4 (รูป 2)

แล้วเปลี่ยนอีกข้าง โดยการเปลี่ยนมือสลับกันดังท่าเดิม 4 ครั้ง (ยืนในลักษณะเดิม) ต่อจากนั้น งอแขนที่เหยียดตั้งเล็กน้อยและยืดออกไป (คล้ายอาการสะดุ้งตัวงอแขนตามจังหวะ) เหมือนกับ ลักษณะท่าเดิมแต่เปลี่ยนเป็นมือขวาแทน เอียงศีรษะทางซ้าย

ภาพที่ 2.27 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 5

ท่าที่ 5 ทั้งพระและนาง ส่งมือจีบไปข้างหลังในลักษณะตั้งแขน แล้วใช้สันเท้าขวาวงเปิด ปลายเท้า เอียงศีรษะข้างเดียวกันกับเท้าที่ก้าว

ภาพที่ 2.28 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 6

ท่าที่ 6 ทำนี้ต่อจากท่าที่ 5 หลังจากจีบส่งหลังแล้วเดินมือจีบทั้งสองมาตั้งวงข้างหน้าพร้อมทั้ง ใช้สันเท้าซ้ายวง เอียงศีรษะข้างเดียวกันกับเท้าที่วาง แล้วเดินแยกออกจากกันไปทางหลังเวทีขณะที่ ก้าวเท่านั้น ถ้าก้าวเท้าขวา มือเป็นจีบส่งหลัง เมื่อก้าวเท้าซ้ายทำมือตั้งวง เดินไปในลักษณะนี้จนเกือบ ถึงหลังเวที

ภาพที่ 2.29 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 7 (รูป 1)

ภาพที่ 2.30 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 7 (รูป 2)

ท่าที่ 7 หันหน้ามาทางหน้าเวที มือขวาแบหงายปลายมือตกลงล่าง ส่วนลำแขนงอเล็กน้อย มือซ้ายจับคว่ำอแขนเล็กน้อย ก้าวเท้าขวาใช้สันเท้าวางเอียงศีรษะข้างเดียวกับเท้าที่วาง เมื่อวางด้วยเท้าซ้ายก็เปลี่ยนเป็นมือซ้ายแบหงาย ในลักษณะสลับกันพร้อมทั้งเดินมาด้านหน้าเวที

ภาพที่ 2.31 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 8

ท่าที่ 8 ทำท่ายกแขนขึ้นคล้าย ๆ กับตบมือแต่ไม่มีเสียงตรงข้าง ๆ แก้ม ด้านขวา เอียงศีรษะขวา วางสันเท้าขวาเปิดปลายเท้า

ภาพที่ 2.32 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 9

ท่าที่ 9 เดินมือที่ตรงข้างศีรษะขวาออก เป็นตั้งมือตึงแขน เอียงตัวมาด้านซ้ายมือเล็กน้อย วาง ส้นเท้าซ้ายแตะไว้กับพื้น เอียงศีรษะข้างซ้าย ท่านี้ต้องทำสลับกันกลับท่าที่ 8 ทำในลักษณะหันหน้า เข้าหากันและเดินลงหลังเวที เมื่อถึงหลังเวทีแล้ว เดินแยกออกจากกันในท่าเดิม คือถ้าที่ 8 และ 9 สลับกัน โดยเดินขึ้นมาหน้าเวที

ภาพที่ 2.33 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 10

ท่าที่ 10 ตัวพระและตัวนางหันหน้าเดินสวนกัน ตัวพระยกแขนขวาขึ้นจีบตรงระดับหน้าผาก แขนซ้ายไขว้อยู่เบื้องหลัง ยกเท้าซ้ายวางด้วยส้นเท้าโดยแบะเข่าออก เอียงศีรษะตามเท้าที่ก้าว ส่วนตัว นางมือซ้ายจีบที่ได้คาง มือขวาจีบหางที่ชายพก ยกเท้าขวาวางด้วยส้นเท้า เอียงศีรษะข้างซ้ายเดิน สวนแถวกับตัวพระ โดยลักษณะท่าต่อเนื่องกัน(จะทำสลับกัน)

ภาพที่ 2.34 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 11

ท่าที่ 11 ตัวพระไขว้แขนไว้ข้างหลัง กำมือพอหลวม ๆ ยกเท้าขวาวางด้วยสันเท้า เอียงศีรษะข้างเดียวกับเท้าที่ก้าว ส่วนตัวนางเปลี่ยนมือซ้ายแตะที่ปลายคาง มือขวาจับตรงชายพก ยกเท้าขวา วางด้วยสันเท้า ท่านี้ต้องทำสลับกับท่าที่ 10 จนกระทั่งเดินกลับมาอยู่ที่เดิมของตัว

ภาพที่ 2.35 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 12 (รูป 1)

ภาพที่ 2.36 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 12 (รูป 2)

ท่าที่ 12 พระและนางทำท่าเหมือนกัน แต่นางหมุนตัวหันหลัง พระหันหน้ามือขวาจับตลบข้างที่แฉ่งศีรษะ มือซ้ายจับหลัง มือที่จับตลบข้างนั้นไขว้กันระหว่างพระ-นาง เดินหมุนสลับข้างกัน เมื่อก้าวเท้าขวาเอียงข้างขวามือ มือที่จับหลัง เปลี่ยนมาเป็นตั้งวงข้างหน้า ก้าวเท้าซ้ายเดินมือมาจับหลังตามเดิม เอียงศีรษะตามเท้าที่ก้าว เมื่อหยุดเดิน ตัวพระจะไปยืนหันหลังแทนที่ตัวนาง ส่วนตัวนาง ไปยืนหันหน้าตรงที่ของตัวพระ

ภาพที่ 2.37 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 13

ท่าที่ 13 พระและนาง มือขวาขึ้นทำวงเทอด มือซ้ายทำท่าจีบหลัง ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า แล้วหมุนตัวมาทางด้านหน้าเวที ส่วนตัวนางหมุนไปด้านหลัง วิธีหมุนให้หมุนหันหลังชนกัน และต้องห่มเข้าตามจังหวะด้วย

ภาพที่ 2.38 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 14 (รูป 1)

ภาพที่ 2.39 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 14 (รูป 2)

ท่าที่ 14 พระหมุนตัวหันหลัง ตัวนางหันหน้ามือขวาจีบล้อแก้ว มือซ้ายจีบหลัง มือที่จีบล้อแก้วไขว้กัน เดินหมุนสลับข้างกัน เมื่อก้าวเท้าขวาเอียงข้างขวา มือที่จีบหลังเดินมือมาตั้งวงข้างหน้า ถ้าก้าวเท้าซ้ายก็เปลี่ยนมือมาจีบหลังตามเดิม เอียงศีรษะตามเท้าที่ก้าว เมื่อหยุดเดิน ตัวพระจะกลับไปอยู่ที่เดิมโดยหันหน้า ส่วนตัวนางจะอยู่ที่เดิมโดยหันหลัง

ภาพที่ 2.40 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 15

ท่าที่ 15 พระและนาง มือขวายกขึ้นทำวงเทอด มือซ้ายทำท่าจับส่งหลัง ก้าวเท้าซ้าย (ก้าวข้าง) แล้วหมุนตัวมาทางด้านหน้าเวทีที่ส่วนตัวพระหมุนไปด้านหลัง วิธีหมุนให้หมุนหันหลังชนกัน และต้องห่มเข้าเป็นจังหวะด้วย

ภาพที่ 2.41 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 16

ท่าที่ 16 ตัวพระหันหลังให้เวที ตัวนางหันหน้าท่าทำเหมือนกันทั้งพระและนาง คือประเ้า ขวาเอียงศีรษะข้างซ้าย จับคว่าสองมือตรงระดับชายพก วางเท้าลงเปลี่ยนมือกันในลักษณะจับกัน ก้าวเท้าซ้ายไปข้าง ๆ ตัว แล้วลากเท้าขวามาจรดเท้าใกล้ ๆ แล้วลากเท้าขวาไปข้าง ๆ พร้อม ๆ กับนำเท้าซ้ายมาจรดด้วย ทำอย่างนี้สลับกันไปด้านหลัง 4 ครั้ง ด้านข้าง 4 ครั้ง และเมื่อตัวพระหมุนตัวหันหน้า ตัวนางหันหลังก็ทำอีก 4 ครั้ง

ภาพที่ 2.42 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 17 (รูป 1)

ภาพที่ 2.43 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 17 (รูป 2)

ท่าที่ 17 ทำนี้ต่อเนื่องจากท่าที่ 16 ตัวพระหันหน้า ตัวนั่งหันหลังประเท้าขวา จีบหงายสองมือที่ข้างลำตัวด้านซ้าย โดยมือซ้ายจีบระดับสูงกว่ามือขวาเล็กน้อย เอียงศีรษะข้างซ้าย วางเท้าลงเปลี่ยนมือเป็นตั้งวงมือเรียงกัน เอียงศีรษะข้างขวาทั้งตัวพระและตัวนางหมุนตัวกลับกัน คือตัวพระเปลี่ยนเป็นหันหลัง ตัวนางหันหน้าแล้วทำท่าลักษณะนี้อีกครั้ง คือ ประเท้าซ้ายจีบหงายสองมือที่ข้างลำตัวด้านขวา มือจีบเรียงกัน เอียงศีรษะด้านขวาวางเท้าลงเปลี่ยนมือเป็นตั้งวงทั้งสองข้าง เอียงศีรษะข้างซ้าย ทั้งตัวพระและตัวนางหมุนตัวกลับกัน คือตัวพระเปลี่ยนเป็นหันหน้า ตัวนางเป็นหันหลัง

ภาพที่ 2.44 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 18

ท่าที่ 18 ทำนี้ทำเหมือนท่าที่ 16 แต่เปลี่ยนมาเป็นนางหันหลังให้เวทีตัวพระหันหน้า ทำท่าเหมือนกันทั้งพระและนาง ประเท้าขวาเอียงศีรษะข้างซ้ายจีบคว่ำสองมือตรงระดับขายพก ก้าวเท้าที่ประลง ม้วนมือจีบออกแล้วจับมือกันระหว่างพระ-นาง ก้าวเท้าซ้ายไปข้าง ๆ ตัว แล้วลากเท้าขวามาจรดเท้าใกล้ ๆ แล้วลากเท้าขวาไปข้าง ๆ พร้อม ๆ นำเท้าซ้ายมาจรดด้วย ทำอย่างนี้สลับกันไปด้านหลัง 4 ครั้ง ด้านข้าง 4 ครั้ง และเมื่อตัวพระหมุนตัวหันหน้า ตัวนั่งหันหลังทำอีก 4 ครั้ง

ภาพที่ 2.45 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 19 (รูป 1)

ภาพที่ 2.46 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 19 (รูป 2)

ท่าที่ 19 ทำนี้ต่อจากท่าที่ 18 ตัวพระหันหลัง ตัวนางหันหน้าประเท้าขาจิบหงายสองมือที่ข้างลำตัวด้านซ้าย ในลักษณะที่มือจิบเรียงกัน (มือขวาจิบสูงกว่ามือซ้ายเล็กน้อย) ก้าวเท้าที่ประลง เปลี่ยนมือเป็นตั้งวงทั้งสองข้าง ในลักษณะมือเรียงกันและเอียงศีรษะข้างขวาทั้งตัวพระและตัวนาง หมุนตัวกลับกัน คือตัวพระเปลี่ยนเป็นหันหน้า ตัวนางหันหลัง แล้วทำท่าลักษณะนี้อีกครั้ง คือประเท้า ข่ายจิบหงายสองมือที่ข้างลำตัว มือจิบเรียงกันด้านขวา เอียงศีรษะข้างขวาก้าวเท้าที่ประลง เปลี่ยนมือเป็นตั้งวงทั้งสองข้าง มือเรียงกัน เอียงศีรษะข้างซ้ายทั้งตัวพระและนางหมุนตัวกลับกัน คือพระเปลี่ยนเป็นหันหน้าตัวนางเป็นหันหลัง

ภาพที่ 2.47 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 20 (รูป 1)

ภาพที่ 2.48 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 20 (รูป 2)

ภาพที่ 2.49 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 20 (รูป 3)

ภาพที่ 2.50 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 20 (รูป 4)

ท่าที่ 20 ตัวพระหันหลังให้เวที ตัวนางหันหน้า ทำท่าเหมือนกันทั้งพระและนาง ตั้งวงล่างมือซ้ายระดับชายพก มือขวาจับคว่ำแขนตั้ง ทำท่าแบบในท่าที่ 18 แล้วเดินมือซ้ายที่จับเป็นตั้งวงตรงชายพกและมือที่ตั้งวงตรงชายพอกอยู่เดิมนั้นเดินมือเป็นจับตั้งแขนเดินหมุนด้านละ 4 ครั้ง ให้ครบสี่ทิศ ครั้งสุดท้ายตัวพระหมุนตัวกลับหันหน้าเหมือนกับตัวนางด้วย

ภาพที่ 2.51 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 21

ท่าที่ 21 ตัวพระเดินมาชิดตัวนาง ประทับขาขวามือซ้ายตั้งวงกลาง มือขวาจับหางยอแขนทั้งสองข้าง เอียงซ้าย แล้วก้าวเท้าที่ประลงกลับมา เอียงขวา ม้วนมือขวาเป็นตั้งวงมือซ้ายเป็นจับหางแขนตั้งแล้วเปลี่ยนมือขวาเป็นจับข้าง มือซ้ายตั้งวงข้างสลับกันไป ส่วนนางประทับขาขวาก้าวไขว้มือซ้ายจับหางยอที่ชายพอกมือขวาตั้งวงแล้วเปลี่ยนมือสลับกัน

ภาพที่ 2.52 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 22 (รูป 1)

ภาพที่ 2.53 ทำรำฟ้อนแพนท่าที่ 22 (รูป 2)

ท่าที่ 22 มือขวาของนางแตะที่สะเอวข้างขวา มือซ้ายตั้งแบมือแขนเหยียดตรงไปข้างหน้า ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า เอียงศีรษะข้างซ้าย ส่วนตัวพระมือขวาแตะที่สะเอวด้านขวาของตัวนาง มือซ้ายของตัวพระจับที่มีมือซ้ายของตัวนาง ทำนี้เดินไปรอบเป็นวงคือเลี้ยวลงหลังไปทางซ้ายมือของพระในทางรำเช่นที่กล่าว แต่ขณะที่เดินเปลี่ยนเท้าก้าวนั้นต้องสับเท้าไปด้วย แล้วเลี้ยวขึ้นมาหน้าเวทีอีก พอขึ้นหน้าเวทีแล้ว ตัวพระปล่อยมือตัวนาง

ภาพที่ 2.54 ท่ารำฟ้อนแพนท่าที่ 23

ท่าที่ 23 ตัวพระและตัวนางยึดตัวตรง ตัวนางเท้าขวายืนรับน้ำหนัก เท้าซ้ายผสมเท้าเอียงข้างหน้า แขนขวางอมาตั้งมือแลอยู่ที่หน้าอกข้างซ้าย แขนซ้ายแตะอยู่ที่สะโพกบน ส่วนของตัวพระวางเท้าซ้ายอยู่ห่างจากเท้าขวาโดยใช้ปลายเท้าแตะ แขนขวางอวางอยู่บนไหล่ซ้ายของตัวนาง มือกำไว้หลวม ๆ แขนซ้ายวางอยู่ข้างหลัง

SRIPATUM
UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ เพลงพ็อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติทำรำ เพลงพ็อนแพนหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนของการวิจัย
3. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 617 คน (ฝ่ายทะเบียนและวัดประมวลผล สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2564)

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีการศึกษา 2565

เขตการศึกษา	สถานศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)
ภาคกลาง	วิทยาลัยนาฏศิลป์	133
ภาคกลางตอนบน	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	46
	วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	46
ภาคตะวันตก	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	39
ภาคตะวันออก	วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	42
ภาคเหนือ	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	60
	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	43
ภาคใต้	วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช	41
	วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	73

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เขตการศึกษา	สถานศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	33
	วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์	36
	วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	25
รวมทั้งหมด		617

หมายเหตุ การกำหนดเขตการศึกษาได้มาจาก ประกาศสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เรื่อง กำหนดเขตการศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคุณลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 369 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

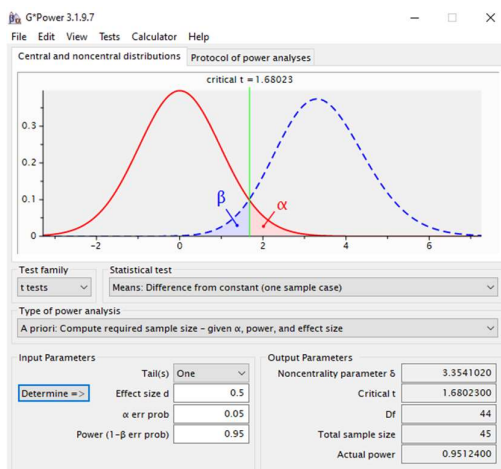
กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร Taro Yamane โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้จำแนกตามเขตการศึกษาละ 1 แห่ง โดยเป็นนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 369 คน ดังนี้

1. ภาคกลาง ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 133 คน
2. ภาคกลางตอนบน ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน
3. ภาคตะวันตก ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 39 คน
4. ภาคตะวันออก ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จำนวน 42 คน
5. ภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จำนวน 43 คน
6. ภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวน 41 คน
7. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา จำนวน 25 คน

กลุ่มที่ 2 การกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้โปรแกรม G*Power 3.1.9.7 ในการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2563) แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 การกำหนดขนาดของตัวอย่าง
ที่มา: โปรแกรม G*Power 3.1.9.7

จากภาพที่ 3.1 กำหนดการทดสอบสมมติฐานทางเดียว (One-tailed test) กำหนดขนาดอิทธิพล 0.50 ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 และอำนาจทดสอบ 0.95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวอย่างเพื่อให้ครบชั้นเรียน จำนวน 1 ห้องเรียน (หมายถึงนักเรียนสาขานาฏศิลป์ไทยโซนและสาขานาฏศิลป์ไทยละคร ห้อง 1 และ ห้อง 2 เรียนรวมกันในคาบเดียวกัน) จำนวน 46 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) ดังนี้

1. สุ่มจากสถานศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนตั้งแต่ 45 คนขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ซึ่งมีจำนวน 5 แห่ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ และวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

2. สุ่มจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 5 แห่ง ได้มา 1 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน

โดยมีเหตุผลการเลือกตัวอย่าง ดังนี้

1. คำนวณจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยโปรแกรม G*Power
2. พื้นที่ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีความกระจัดกระจายทั่วทุกภูมิภาค ทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดรอบของประชากร จึงมีการกำหนดการสุ่มตัวอย่าง
3. เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล

4. เพื่อประหยัดเวลาและแรงงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ข้อมูลที่ทันสมัยและใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา

5. ประชากรทุกหน่วย มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง 1 หน่วย สามารถนำค่าสถิติจากกลุ่มตัวอย่างมาแปลและสรุปผลเป็นของประชากรได้ กล่าวคือ ผู้เรียนเริ่มศึกษาวิชาปฏิบัติ นาฏศิลป์ตั้งแต่ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ซึ่งภูมิภาคหลังผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกัน

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) โดยผู้วิจัย ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดเฉพาะหลังการทดลอง (One Group Posttest Only Design) (สมนึก หงษ์ยิ้ม, 2564)

ตารางที่ 3.2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สิ่งทดลอง	ทดสอบหลัง
E	X	O

กำหนดให้
 E หมายถึง นักเรียนสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ระดับอาชีวศึกษา
 X หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง
 การปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน
 O หมายถึง ผลคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ 1) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง 2) ประเมินผลทักษะปฏิบัติทำรำจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง มีรายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ระยะที่	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	เครื่องมือ
1.	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง	

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะที่	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	เครื่องมือ
1.1 ศึกษาสภาพทั่วไป และคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเอง	1.1.1 ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเอง 1.1.2 พัฒนาแบบสอบถาม 1.1.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน 1.1.4 ปรับปรุงข้อมูลตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 1.1.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) 1.1.6 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 1.1.7 นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 1.1.8 วิเคราะห์ข้อมูล	แบบสอบถาม
1.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย กระบวนการชี้นำตนเองของนักเรียน นานุศิลป์ ระดับ อาชีวศึกษา	1.2.1 ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 1.2.2 ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.2.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน 1.2.4 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 1.2.5 นำแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try Out) แล้วปรับปรุงแก้ไข 1.2.6 นำแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพ 1.2.7 วิเคราะห์ข้อมูล	แผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
2. ประเมินผลทักษะ ปฏิบัติทำร่ำ จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง	2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินการพัฒนา ทักษะปฏิบัติทำร่ำ 2.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่จะสร้างแบบประเมิน 2.3 สร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำ 2.4 หาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน 2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 2.6 ประเมินผลทักษะปฏิบัติทำร่ำ 2.7 นำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability)	แบบประเมิน ทักษะปฏิบัติ ทำร่ำ

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะที่	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	เครื่องมือ
	2.8 ทำแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ ฉบับสมบูรณ์	
	2.9 นำผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ มาเปรียบเทียบโดยใช้สถิติและเทียบ เกณฑ์มาตรฐาน	
	2.10 วิเคราะห์ข้อมูล	

การดำเนินการวิจัยแต่ละระยะ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาสภาพทั่วไปและคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 369 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง (Self-directed Learning Readiness Scale -SDLRS) เพื่อวัดคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Guglielmino (1970) และเมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล (2562) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สาขาวิชา สถานศึกษา โดยมีลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามการวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) จากแนวคิดของ Guglielmino และเมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล (2562) มีจำนวน 57 ข้อ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ

1. การเปิดโอกาสการเรียนรู้	จำนวน 8 ข้อ
2. มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	จำนวน 7 ข้อ
3. ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	จำนวน 9 ข้อ

4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง	จำนวน 6 ข้อ
5. ความรักในการเรียน	จำนวน 10 ข้อ
6. ความคิดสร้างสรรค์	จำนวน 5 ข้อ
7. การมองอนาคตที่ดี	จำนวน 8 ข้อ
8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา	จำนวน 4 ข้อ

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและคุณลักษณะความพร้อมในการจัดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

2. ร่างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed ended form) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ของ Likert Scales โดยกำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 สำหรับคำถามเชิงบวก (Positive Statements) และกำหนดคะแนน 1, 2, 3, 4, 5 เป็นคำถามเชิงลบ (Negative Statements) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 3.4 กำหนดการให้คะแนนของแบบสอบถาม

เกณฑ์การแสดงความคิดเห็น	ค่าคะแนน	
	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
ส่วนใหญ่เป็นเช่นนี้	5 คะแนน	1 คะแนน
เกินครึ่งมักเป็นเช่นนี้	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงบ้างไม่จริงบ้างครั้งต่อครั้ง	3 คะแนน	3 คะแนน
เป็นจริงบ้างไม่บ่อยนัก	2 คะแนน	4 คะแนน
แทบจะไม่เคยเป็นเช่นนี้	1 คะแนน	5 คะแนน

จากแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีข้อความทั้งสิ้น จำนวน 57 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวก จำนวน 39 ข้อ และเป็นคำถามเชิงลบ จำนวน 18 ข้อ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.5 จำแนกชนิดของคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ

ข้อคำถามเชิงบวก (Positive Statements)	ข้อคำถามเชิงลบ (Negative Statements)
1, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 51, 53, 54, 55, 57	2, 3, 4, 6, 11, 14, 18, 19, 21, 22, 29, 38, 39, 44, 45, 50, 52, 56
รวม	18

3. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาคุณภาพและตรวจสอบเนื้อหาและปรับปรุงตามข้อเสนอ

4. นำแบบสอบถาม ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence Index: IOC)

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 46 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

7. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำร่างแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence Index: IOC) จากการประเมินผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 0.67-1.00 ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้ได้ โดยให้คะแนนดังนี้ (นงเยาว์ อุทุมพร, 2558)

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ซึ่งเป็นวิธีของ Cronbach ค่าที่ได้จะเท่ากับค่าที่คำนวณโดยใช้สูตรที่ดัดแปลงมาจาก KR-20 (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2564) โดยการแปลความหมายค่า α มีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่นในระดับที่ใช้ได้ ถ้า ค่า α มีค่า ตั้งแต่ 0.7 แต่ไม่ถึง 0.8 ($0.7 \leq \alpha < 0.8$) ถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่า α มีค่าตั้งแต่ 0.8-1.0 ($0.8 \leq \alpha \leq 1.0$) ถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2563) การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษาที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา เก็บข้อมูลด้วยการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพทั่วไปและคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และ ร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ทั้งหมด 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การเปิดโอกาสการเรียนรู้ มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียนความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตที่ดี ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเกณฑ์การวิเคราะห์เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยมี การแปลความหมายของคะแนน สำหรับระดับความพร้อมในการชี้นำตนเอง (ระดับ SDLR) ของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (เมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล, 2562) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับ SDLR สูงสุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับ SDLR สูง

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับ SDLR ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับ SDLR ต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับ SDLR ต่ำสุด

1.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาในรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง รำฟ้อนแพน แบ่งออกเป็น 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 (ภาคทฤษฎี) เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 (ภาคทฤษฎี) เรื่อง องค์ประกอบของการแสดงฟ้อนแพน
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 (ภาคปฏิบัติ) เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการแสดงฟ้อนแพน
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 (ภาคปฏิบัติ) เรื่อง กระบวนท่ารำเพลงฟ้อนแพน

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ในรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ดำเนินการผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ของ Stanford d.school (มานิตย์ อาษานอก, 2561) ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายให้ได้อย่างลึกซึ้ง (Empathize) ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับผู้เรียนกลุ่มจากการทำแบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง

ขั้นที่ 2 การตีกรอบปัญหา (Define) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียน ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชั้นนำตนเอง จากนั้นกำหนดประเด็นที่จะแก้ปัญหาหรือพัฒนา กำหนดแนวทางการออกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองและการวัดประเมินผลของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 ระดมสมอง (Ideate) เป็นขั้นตอนการหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยได้หาแนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายวิธี จากครูผู้สอนจะสอนอย่างไร ผู้เรียนจะเรียนอย่างไร จะวัดและประเมินผลอย่างไร จากผู้เชี่ยวชาญและการค้นคว้าจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเลือกวิธีการที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 4 การสร้างต้นแบบ (Prototype) ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองโดยการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ที่ทักษะปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น นำมาสร้างในรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง รำฟ้อนแพน จากนั้นตรวจสอบคุณภาพและศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเหมาะสม โดยแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ของ Likert Scales 5 ระดับ แล้วปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สมบูรณ์ที่สุด

ขั้นที่ 5 ทดสอบต้นแบบ (Test) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูความเหมาะสมของการใช้ภาษา เนื้อหา กับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 46 คน พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่า 85.91/88.48 แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองโดยการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น จำนวน 4 แผน ไปตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องเนื้อหาและความเหมาะสม โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน (ภฤชยากาญจน์ โตพิทักษ์, 2563) ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม มาก
- 3 คะแนน หมายถึง แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม น้อยที่สุด

จากนั้นประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การวิเคราะห์เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยมีการแปลความหมายของคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ภฤชยากาญจน์ โตพิทักษ์, 2563) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การตรวจสอบความสอดคล้องเนื้อหาและความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (\bar{X} =4.81, S.D.=0.06)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองโดยการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติที่สมบูรณ์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน โดยใช้เวลาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 18 ชั่วโมง และนำข้อมูลที่ได้หลังจากการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ดำเนินการโดยการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2563)

ระยะที่ 2 ประเมินผลทักษะปฏิบัติทำรำจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน มีหัวข้อประเมิน จำนวน 5 รายการ ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติทำรำถูกต้องตามขั้นตอน 2) การเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะ 3) กล้าแสดงออกและมั่นใจในการปฏิบัติทำรำ 4) ลีลาทำรำ 5) ปฏิภาณไหวพริบ เป็นแบบ Analytic Rubric (แยกองค์ประกอบ) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ (กมลวรรณ ตังธนภานนท์, 2563) คือ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติ ทำรำ เพลงพ็อนแพน ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
2. สร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ จำนวน 5 รายการ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองโดยการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เป็นแบบ Analytic Rubric (แยกองค์ประกอบ) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ (กมลวรรณ ตังธนภานนท์, 2563) คือ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง
3. นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ เพลงพ็อนแพน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ

4. นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ เพลงฟ้อนแพน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence Index: IOC)

5. นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ที่เคยเรียนปฏิบัติทำรำ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 46 คน โดยให้ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้ประเมินทักษะปฏิบัติทำรำของผู้เรียน พิจารณาจากเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

6. นำคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการประเมินจากครูทั้ง 2 ท่าน ไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2563) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ พบว่า แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำที่สร้างขึ้นมีค่าความสัมพันธ์ 0.72 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ใช้ได้

7. นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำที่มีคุณภาพ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยทำการประเมินผลหลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ เพลงฟ้อนแพน ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence : IOC) จากการประเมินผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 0.67-1.00 ถือว่าเกณฑ์การให้คะแนนข้อนั้นประเมินได้ตรงตามนิยามขององค์ประกอบ สามารถนำไปใช้ได้ โดยให้คะแนน (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2563) ดังนี้

+1	หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
-1	หมายถึง	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ หลังเรียน (Post – test) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง โดยใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติทำรำ รายบุคคล โดยใช้เวลาจำนวน 3 ชั่วโมง แล้วนำผลคะแนนจากการประเมินผลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากประเมินผลการปฏิบัติทำรำ เพลงฟ้อนแพน หลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง โดยจัดทำขึ้นในรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องรำฟ้อนแพน วิเคราะห์ผลการปฏิบัติทำรำด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำคะแนนการประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำของผู้เรียน มาเทียบเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องได้ผลการปฏิบัติทำร่ำระดับดีขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์ โดยลักษณะของเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีการแปลความหมายของคะแนน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2563) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.01-5.00 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

2. เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำ เพลงฟ้อนแพน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้้นำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80 (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562) ด้วยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test)

ตารางที่ 3.6 แผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงาน	เดือน/ปี พ.ศ.						
	ม.ค. 2565	ก.พ. 2565	มี.ค. 2565	เม.ย. 2565	พ.ค. 2565	มิ.ย. 2565	ก.ค. 2565
ระยะที่ 1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้้นำตนเอง							
1.1 ศึกษาสภาพทั่วไปและคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้้นำตนเอง							
1.1.1 ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	x						
1.1.2 พัฒนาแบบสอบถาม	x	x	x				
1.3 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน			x				
1.1.4 ปรับปรุงข้อมูลตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ			x				
1.1.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability)			x				
1.1.6 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์				x			
1.1.7 นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง					x		
1.1.8 วิเคราะห์ข้อมูล						x	

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

แผนการดำเนินงาน	เดือน/ปี พ.ศ.						
	ม.ค. 2565	ก.พ. 2565	มี.ค. 2665	เม.ย. 2565	พ.ค. 2565	มิ.ย. 2565	ก.ค. 2565
1.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ ชั้นนำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับ อาชีวศึกษา							
1.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้		x	x				
1.2.2 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้						x	
1.2.3 หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 3 ท่าน						x	
1.2.4 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ						x	
1.2.5 วิเคราะห์ข้อมูล						x	
ระยะที่ 2 ประเมินผลปฏิบัติทำร่ำจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง							
2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินการพัฒนา ทักษะปฏิบัติทำร่ำ						x	x
2.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่จะสร้างแบบประเมิน						x	
2.3 สร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำ						x	
2.4 หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน						x	
2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ						x	
2.6 นำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability)						x	
2.7 ทำแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำฉบับสมบูรณ์						x	
2.8 ประเมินผลทักษะปฏิบัติทำร่ำ						x	
2.9 นำผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำเปรียบเทียบ โดยใช้สถิติและเทียบเกณฑ์มาตรฐาน						x	
2.10 วิเคราะห์ข้อมูล						x	
2.11 จัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัย						x	
ระยะที่ 3 การเผยแพร่ผลงานวิจัย							
3.1 จัดเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย							x
3.2 ส่งบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่							x

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ประกอบด้วย

1.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปและคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

1.2 ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติในการนำเสนอ ดังนี้

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

SDLR หมายถึง ระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง

E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

\bar{x} หมายถึง มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (mean)

S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

t หมายถึง ค่าทดสอบสมมติฐาน (One Sample t-test)

df หมายถึง ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

p -value หมายถึง ค่าระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ

* หมายถึง ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

การออกแบบการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพทั่วไปและคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถาม ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) สาขาวิชา 4) สถานศึกษา

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	102	27.64
หญิง	267	72.36
รวม	369	100
อายุ		
17 ปี	264	71.55
18 ปี	82	22.22
มากกว่า 18 ปี	23	6.23
รวม	369	100
สาขาวิชา		
นาฏศิลป์ไทย โขน	102	27.64
นาฏศิลป์ไทย ละคร	267	72.36
รวม	369	100
สถานศึกษา		
วิทยาลัยนาฏศิลป์	133	36.04
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	46	12.47
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	43	11.65
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	39	10.57
วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	42	11.38
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช	41	11.11
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	25	6.78
รวม	369	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 72.36 และเป็นเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.64 อายุ 17 ปี จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 71.55 อายุ 18 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 อายุมากกว่า 18 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.23 โดยอยู่ในสาขานาฏศิลป์ไทยโซน จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.64 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 72.36 ซึ่งสังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 36.04 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.47 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.65 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.57 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.38 วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 วิทยาลัยนาฏศิลป์ นครราชสีมา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.78

1.1.2 คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง โดยกำหนดเกณฑ์ การวิเคราะห์เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีการแปลความหมายของคะแนน สำหรับระดับความพร้อมในการชี้นำตนเอง (ระดับ SDLR) ของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับ SDLR สูงสุด
 ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับ SDLR สูง
 ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับ SDLR ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับ SDLR ต่ำ
 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับ SDLR ต่ำสุด
 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ในภาพรวม

การเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองของผู้เรียน	n	\bar{x}	S.D.	SDLR
คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	369	3.87	0.15	สูง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การสำรวจจากแบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมในการ เรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ในภาพรวม มีค่า SDLR อยู่ใน ระดับ สูง (\bar{x} =3.87, S.D.=0.15) โดยแยกเป็นองค์ประกอบรายข้อ มีผลการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบ
 ชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา แยกตามองค์ประกอบ

คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	n	\bar{x}	S.D.	SDLR
องค์ประกอบที่ 1 การเปิดโอกาสการเรียนรู้				
1. ฉันต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ฉันเลือกเรียน	369	4.34	0.81	สูง
2. การปฏิบัติท่ารำเพื่อให้ได้คะแนนสูง ๆ เพียงพอ แล้วสำหรับฉัน แม้ฉันจะไม่เข้าใจการปฏิบัติท่ารำ เพลงนั้นอย่างถ่องแท้ก็ตาม	369	3.93	1.10	สูง
3. การเรียนนาฏศิลป์ไทยนั้นเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ	369	3.12	1.10	ปานกลาง
4. ฉันไม่ชอบการปฏิบัติที่ซ้ำ ๆ กัน	369	3.40	1.11	ปานกลาง
5. ฉันจะดีใจมากหากการปฏิบัติท่ารำของฉันมี ความถูกต้องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	369	4.53	0.76	สูงสุด
6. ฉันไม่ชอบ เมื่อมีคนชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในสิ่ง ที่ข้าพเจ้ากำลังปฏิบัติอยู่	369	3.17	1.28	สูง
7. ข้าพเจ้ามีความพยายามในการค้นหาคำตอบใน สิ่งที่ต้องการที่จะปฏิบัติให้ได้ เมื่อเทียบกับผู้อื่น	369	3.87	1.01	สูง
8. ฉันยอมรับความผิดพลาดในการปฏิบัติท่ารำและ ยอมรับฟังที่จะเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ	369	4.43	0.83	สูง
ค่าเฉลี่ย		3.85	0.18	สูง
องค์ประกอบที่ 2 มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ				
9. ถ้าฉันต้องการปฏิบัติท่ารำเพลงใด ฉันจะหาทาง เรียนรู้ให้ได้	369	4.11	0.90	สูง
10. ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม ฉันสามารถจัด เวลาที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นได้ ไม่ว่าจะมีการกิจ มากมายเพียงใด	369	4.13	0.78	สูง
11. ฉันไม่แน่ใจว่า ต้องการเรียนรู้ในเรื่องใดมากกว่า กัน	369	3.72	1.00	สูง
12. ฉันมีความสามารถในการปฏิบัติท่ารำและมีความ มั่นใจในการแสดงออก	369	4.02	0.94	สูง
13. ฉันค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์ ไทยจากแหล่งต่างๆ มากมาย	369	3.85	0.91	สูง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	n	\bar{X}	S.D.	SDLR
14. ฉันเลือกกระทำในสิ่งที่ใจต้องการมากกว่าสิ่งที่ควรกระทำ	369	3.95	0.91	สูง
15. ฉันเป็นผู้เรียนรู้ที่มีความสุขและมีประสิทธิภาพ ทั้งในชั้นเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง	369	3.97	0.80	สูง
ค่าเฉลี่ย		3.96	0.08	สูง
องค์ประกอบที่ 3 ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง				
16. ฉันทราบดีว่าฉันต้องการเรียนรู้ในการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ไทย	369	4.32	0.70	สูง
17. ฉันจะหลีกเลี่ยง เมื่อประสบกับบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับการปฏิบัติท่ารำที่ไม่เข้าใจ	369	3.49	1.12	ปานกลาง
18. ฉันต้องการใช้เวลาพอสมควรในการเริ่มศึกษาเรื่องใหม่ ๆ	369	4.23	0.85	สูง
19. ฉันปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองได้ไม่ตึง	369	3.79	1.03	สูง
20. ฉันวางแผนได้ว่าจะไปหาความรู้จากที่ไหน ถ้าต้องการปฏิบัติท่ารำที่ยังไม่เข้าใจ	369	3.89	0.82	สูง
21. แม้ฉันจะมีความคิดในการสร้างสรรค์ แต่ดูเหมือนไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติท่ารำได้	369	3.70	1.01	สูง
22. ฉันมีปัญหาในการทำความเข้าใจในการปฏิบัติท่ารำของตนเอง	369	3.62	1.10	สูง
23. ฉันมีความมั่นใจและมักเป็นผู้นำกลุ่มในการเรียนรู้	369	3.61	1.19	สูง
24. ฉันได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หลายอย่างด้วยตนเอง เมื่อเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละครั้ง	369	4.21	0.82	สูง
ค่าเฉลี่ย		3.87	0.17	สูง
องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง				
25. ฉันสามารถปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์ไทยในเพลงต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดีกว่าคนส่วนมาก	369	3.21	1.12	ปานกลาง
26. ฉันต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร	369	3.84	0.90	สูง
27. ฉันไม่เคยย่อท้อต่อการเรียนสิ่งที่ยาก ถ้าเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าสนใจ	369	3.82	1.27	สูง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	n	\bar{X}	S.D.	SDLR
28. ฉันสามารถบอกได้ว่า ฉันเรียนสิ่งใดได้ดี	369	3.98	1.01	สูง
29. ฉันคิดว่าไม่ใช่ความผิดของฉัน หากฉันไม่เรียน	369	3.39	1.22	ปานกลาง
30. ฉันเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ ของตนเอง ไม่มีใครมารับผิดชอบแทนได้	369	4.17	0.88	สูง
ค่าเฉลี่ย		3.73	0.16	สูง
องค์ประกอบที่ 5 ความรักในการเรียน				
31. สิ่งที่ต้องการเรียนรู้มีมากมายจนฉันอยากให้ แต่ละวันมีมากกว่า 24 ชั่วโมง	369	3.37	1.09	ปานกลาง
32. ฉันชื่นชอบและใส่ใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ	369	4.18	0.76	สูง
33. ฉันสนุกสนานในการค้นหาคำตอบสำหรับการ ปฏิบัติทำร่ำต่าง ๆ	369	3.84	0.99	สูง
34. ฉันมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้สิ่ง ใหม่ ๆ	369	3.89	0.84	สูง
35. ยิ่งได้เรียนรู้มาก ฉันก็ยิ่งรู้สึกว่าการเรียนรู้นี้ น่าตื่นเต้น	369	3.82	1.04	สูง
36. ฉันคิดว่าวิชาวิทยาศาสร์ไทยเป็นการเรียนรู้ที่สนุก	369	3.95	1.01	สูง
37. ฉันต้องการเรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อจะได้เป็นคนที่มี ความเจริญก้าวหน้า	369	3.99	1.07	สูง
38. ฉันคิดว่าการเรียนรู้ที่อยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ หน่าย	369	3.17	1.37	ปานกลาง
39. ฉันเห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ผู้เรียนคือผู้นำ	369	3.89	0.96	สูง
40. ฉันรักที่จะเรียนรู้ทักษะนาฏศิลป์อยู่เสมอ	369	3.96	0.90	สูง
ค่าเฉลี่ย		3.81	0.17	สูง
องค์ประกอบที่ 6 ความคิดสร้างสรรค์				
41. ฉันสามารถคิดค้นวิธีการปฏิบัติทำร่ำต่าง ๆ ได้ หลายแบบสำหรับการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ	369	3.62	0.94	สูง
42. ฉันชอบทดลองสิ่งใหม่ ๆ แม้ไม่แน่ใจว่าผลนั้นจะ ออกมาอย่างไรก็ตาม	369	3.77	0.93	สูง
43. ฉันมีความสามารถในการคิดค้น หาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ	369	3.66	0.92	สูง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	n	\bar{X}	S.D.	SDLR
44. ฉันคิดว่าการยึดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ผลมาแล้วดีกว่าการลองใช้วิธีใหม่ ๆ	369	3.76	0.91	สูง
45. ในชั้นเรียน ฉันหวังที่จะให้ผู้สอนบอกผู้เรียนทั้งหมดอย่างชัดเจนว่าต้องปฏิบัติทำอะไรบ้าง	369	4.10	0.80	สูง
ค่าเฉลี่ย		3.78	0.06	สูง
องค์ประกอบที่ 7 การมองอนาคตที่ดี				
46. ฉันต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต	369	3.88	0.95	สูง
47. ฉันพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้	369	4.14	0.83	สูง
48. ฉันชอบคิดถึงอนาคต	369	4.41	0.82	สูง
49. ฉันเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ทำลาย ไม่ใช่สัญญาณให้หยุดทำ	369	4.21	0.77	สูง
50. ฉันไม่ชอบสถานการณ์การเรียนที่ทำลาย	369	3.79	0.81	สูง
51. การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทำร่า เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพในอนาคต	369	3.96	0.94	สูง
52. การเรียนรู้ทางนาฏศิลป์ไทย ไม่ได้ทำให้ชีวิตของฉันแตกต่างไปจากเดิม	369	3.68	1.14	สูง
53. ฉันชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	369	4.24	0.78	สูง
ค่าเฉลี่ย		4.04	0.13	สูง
องค์ประกอบที่ 8 ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา				
54. ฉันไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้นมาใช้ในการปฏิบัติทำร่า ได้แก่ นาฏยศัพท์และภาษานาฏศิลป์	369	4.13	0.74	สูง
55. ฉันสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและตรวจสอบปัญหาในการปฏิบัติทำร่าได้ดี	369	3.78	0.80	สูง
56. ฉันให้ความสนใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อยเมื่อเทียบกับคนอื่น	369	3.51	1.12	สูง
57. ฉันคิดว่าการเรียนรู้ถึงเทคนิควิธีการปฏิบัติทำร่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษานาฏศิลป์ไทย	369	4.21	0.82	สูง
ค่าเฉลี่ย		3.91	0.17	สูง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การสำรวจแบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบ ดังนี้ การเปิดโอกาสการเรียนรู้ มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.85$, S.D.=0.18) มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.96$, S.D.=0.08) ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.87$, S.D.=0.17) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.73$, S.D.=0.16) ความรักในการเรียน มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.81$, S.D.=0.17) ความคิดสร้างสรรค์ มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.78$, S.D.=0.06) การมองอนาคตที่ดี มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=4.04$, S.D.=0.13) และความสามารถใช้ทักษะศึกษาค้นคว้าความรู้และทักษะการแก้ปัญหา มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.91$, S.D.=0.17)

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านการเปิดโอกาสการเรียนรู้ คือ ข้อ 5 ฉันจะตั้งใจมากหากการปฏิบัติทำร้ายของฉันมีความถูกต้องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง ($\bar{x}=4.53$, S.D.=0.76) ข้อ 8 ฉันยอมรับความผิดพลาดในการปฏิบัติทำร้ายและยอมรับฟังที่จะเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ ($\bar{x}=4.43$, S.D.=0.83) ข้อ 1 ฉันต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ฉันเลือกเรียน ($\bar{x}=4.34$, S.D.=0.81) และ ข้อ 3 การเรียนนาฏศิลป์ไทยนั้นเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ ($\bar{x}=3.12$, S.D.=1.10)

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านมโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ คือ ข้อ 10 ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม ฉันสามารถจัดเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นได้ ไม่ว่าจะมีการกิจกรรมมากมายเพียงใด ($\bar{x}=4.13$, S.D.=0.78) ข้อ 9 ถ้าฉันต้องการปฏิบัติทำร้ายเพลงใด ฉันจะหาทางเรียนรู้ให้ได้ ($\bar{x}=4.11$, S.D.=0.90) ข้อ 12 ฉันมีความสามารถในการปฏิบัติทำร้ายและมีความมั่นใจในการแสดงออก ($\bar{x}=4.02$, S.D.=0.94) และ ข้อ 11 ฉันไม่แน่ใจว่า ต้องการเรียนรู้ในเรื่องใดมากกว่ากัน ($\bar{x}=3.72$, S.D.=1.00)

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง คือ ข้อ 16 ฉันทราบดีว่าฉันต้องการเรียนรู้ในการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ไทย ($\bar{x}=4.32$, S.D.=0.70) ข้อ 18 ฉันต้องการใช้เวลาพอสมควรในการเริ่มศึกษาเรื่องใหม่ ๆ ($\bar{x}=4.23$, S.D.=0.85) ข้อ 24 ฉันได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หลายอย่างด้วยตนเอง เมื่อเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละครั้ง ($\bar{x}=4.21$, S.D.=0.82) และ ข้อ 17 ฉันจะหลีกเลี่ยง เมื่อประสบกับบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับการปฏิบัติทำร้ายที่ไม่เข้าใจ ($\bar{x}=3.49$, S.D.=1.12)

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง คือ ข้อ 30 ฉันเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง ไม่มีใครมารับผิดชอบแทนได้ ($\bar{x}=4.17$, S.D.=0.88) ข้อ 28 ฉันสามารถบอกได้ว่า ฉันเรียนสิ่งใดได้ดี ($\bar{x}=3.98$, S.D.=1.01) ข้อ 26 ฉันต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร ($\bar{x}=3.84$, S.D.=0.90) และ ข้อ 25 ฉันสามารถปฏิบัติทำร้ายนาฏศิลป์ไทยในเพลงต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดีกว่าคนส่วนมาก ($\bar{x}=3.21$, S.D.=1.12)

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านความรักในการเรียน คือ ข้อ 32 ฉันชื่นชอบและใส่ใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ($\bar{x}=4.18$, S.D.=0.76) ข้อ 37 ฉันต้องการเรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อจะได้เป็นคนที่มีความเจริญก้าวหน้า ($\bar{x}=3.99$, S.D.=1.07) ข้อ 40 ฉันรักที่จะเรียนรู้ทักษะนาฏศิลป์อยู่เสมอ ($\bar{x}=3.96$, S.D.=0.90) และ ข้อ 38 ฉันคิดว่าการเรียนอยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย ($\bar{x}=3.17$, S.D.=1.37)

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ คือ ข้อ 45 ในชั้นเรียน ฉันหวังที่จะให้ผู้สอนบอกผู้เรียนทั้งหมดอย่างชัดเจนว่าต้องปฏิบัติทำอย่างไรบ้าง ($\bar{x}=4.10$, S.D.=0.80) ข้อ 44 ฉันคิดว่าการยึดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ผลมาแล้วดีกว่าการลองใช้วิธีใหม่ ๆ ($\bar{x}=3.76$, S.D.=0.91) ข้อ 42 ฉันชอบทดลองสิ่งใหม่ ๆ แม้ไม่แน่ใจว่าผลนั้นจะออกมาอย่างไรก็ตาม ($\bar{x}=3.77$, S.D.=0.93) และ ข้อ 41 ฉันสามารถคิดค้นวิธีการปฏิบัติทำต่าง ๆ ได้หลายแบบสำหรับการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ ($\bar{x}=3.62$, S.D.=0.94)

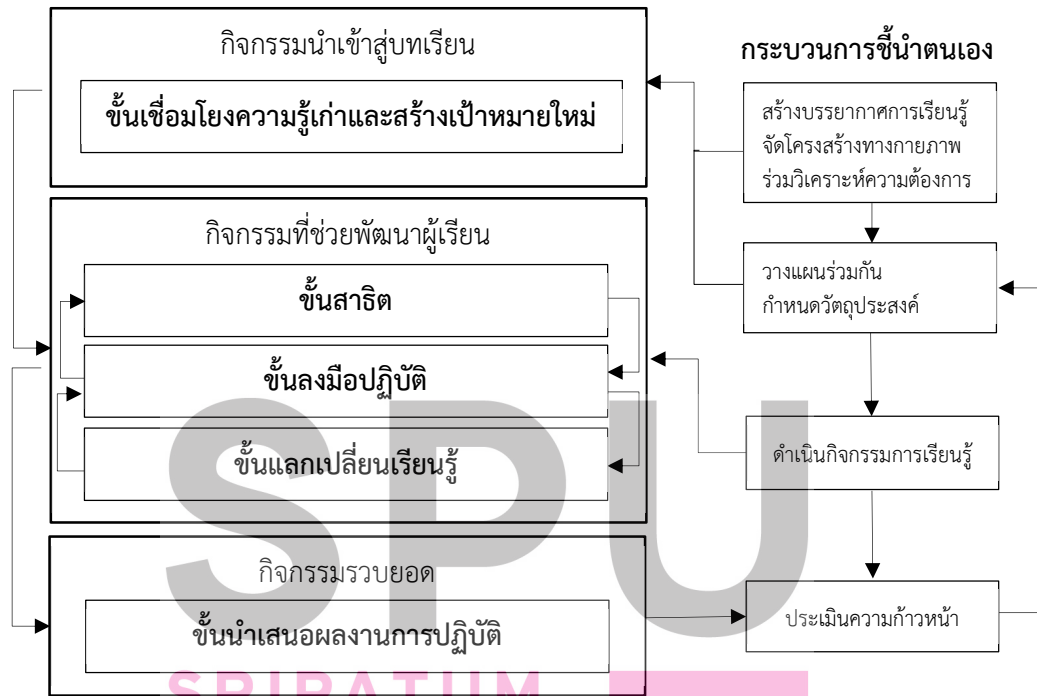
เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านการมองอนาคตที่ดี คือ ข้อ 48 ฉันชอบคิดถึงอนาคต ($\bar{x}=4.41$, S.D.=0.83) ข้อ 53 ฉันชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ($\bar{x}=4.24$, S.D.=0.78) ข้อ 49 ฉันเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ทำลาย ไม่ใช่สัญญาณให้หยุดทำ ($\bar{x}=4.21$, S.D.=0.77) และ ข้อ 52 การเรียนรู้ทางนาฏศิลป์ไทย ไม่ได้ทำให้ชีวิตของฉันแตกต่างไปจากเดิม ($\bar{x}=3.68$, S.D.=1.14)

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ต่ำสุด 1 ข้อ ขององค์ประกอบด้านความสามารถใช้ทักษะศึกษาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา คือ ข้อ 57 ฉันคิดว่าการเรียนรู้ถึงเทคนิควิธีการปฏิบัติทำ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษานาฏศิลป์ไทย ($\bar{x}=4.21$, S.D.=0.82) ข้อ 54 ฉันไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้นมาใช้ในการปฏิบัติทำ ได้แก่ นาฏยศัพท์และภาษานาฏศิลป์ ($\bar{x}=4.13$, S.D.=0.74) ข้อ 55 ฉันสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและตรวจสอบปัญหาในการปฏิบัติทำได้ดี ($\bar{x}=3.78$, S.D.=0.80) และ ข้อ 56 ฉันให้ความสนใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อยเมื่อเทียบกับคนอื่น ($\bar{x}=3.51$, S.D.=1.12)

1.2 ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองสำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.2.1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองสำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา จากการสำรวจคุณลักษณะระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักเรียน โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทักษะปฏิบัติของ Simpson, Dave, Bloom และกระบวนการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self-Directed Process) (Knowles, 1970) เป็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการปฏิบัติ ซึ่งเป็นรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาสร้างเสริมทักษะปฏิบัติทำของผู้เรียน ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ จำทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำได้ด้วยตนเอง จากการศึกษาและฝึกปฏิบัติโดยที่ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ

จากการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา โดยประยุกต์ขั้นตอนการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติและกระบวนการชี้นำตนเอง 5 ขั้น ดังนี้

ภาพที่ 4.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าต้องการเรียนอะไรและอย่างไร ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การตั้งคำถาม การใช้เกมเกี่ยวกับท่ารำทางนาฏศิลป์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทักษะทางนาฏศิลป์ในเพลงใหม่ ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต เป็นขั้นที่ผู้เรียนพยายามปฏิบัติท่ารำได้ตามคำแนะนำ ได้ลงมือกระทำโดยการเลียนแบบ หรือการลองผิดลองถูก ต้องมีการฝึกฝนสม่ำเสมอ จึงจะทำให้การปฏิบัติท่ารำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติท่ารำตามผู้สอน โดยไม่มีแบบอย่าง แม้ว่าการปฏิบัติท่ารำจะยังไม่สมบูรณ์ แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ในการปฏิบัติท่ารำ และค้นพบปัญหาต่างๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับท่ารำให้ถูกต้องสมบูรณ์ จะเห็นทักษะหรือกระบวนการที่ต้องปฏิบัติได้ในภาพรวมตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งผู้สอนจะต้องแนะนำสิ่งที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษด้วยเทคนิควิธีการปฏิบัติท่ารำที่ถูกต้อง และจะต้องปฏิบัติท่ารำได้อย่างเป็นธรรมชาติไม่ซ้ำก็เร็ว

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยผู้ชี้แนะ เมื่อปฏิบัติทำซ้ำ ๆ แล้วก็พยายามหาความถูกต้อง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ซับซ้อนมีทั้งการเลียนแบบหรือการลองผิดลองถูก การปฏิบัติในขั้นนี้ต้องมีการฝึกฝนสม่ำเสมอจึงจะทำให้การปฏิบัติทำมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติทำให้ออกมาได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติไม่ได้ ผู้เรียนจะหาวิธีปฏิบัติให้ได้ด้วยตนเอง โดยการปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลายหรือศึกษาจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ออกแบบไว้ เช่น เว็บไซต์ จึงทำให้ผู้เรียนมีความชื่นชอบและใส่ใจ และรักที่จะเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทำอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว โดยสามารถคิดค้นวิธีการปฏิบัติทำซ้ำ ได้หลายแบบ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้สอนหรือผู้เรียนด้วยกันเอง และยอมรับในความผิดพลาดในการปฏิบัติทำซ้ำ ยอมรับฟังความคิดเห็นที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองจนทำให้เกิดทักษะปฏิบัติทำซ้ำได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ ผู้เรียนฝึกต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติทำซ้ำได้คล่องแคล่ว ว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติทำซ้ำในระดับสูง โดยการปฏิบัติในขั้นนี้เกิดจากทักษะที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก แม้จะผิดพลาดก็แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เมื่อแสดงอยู่บนเวที ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในการแสดงออก มีความภาคภูมิใจที่สามารถปฏิบัติทำซ้ำได้จนจบเพลง

1.2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง แบ่งออกเป็น 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งประเมินความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน

ผลการเรียนรู้

อธิบายประวัติความเป็นมาของเพลงพ็อนแพนได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของเพลงพ็อนแพนได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงพ็อนแพนได้
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจ ตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง
เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน
 ครูผู้สอน : นายชานนท์ อนันต์สกุล

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่

1. ครูร่วมอภิปรายกับผู้เรียน เกี่ยวกับการเชื่อมโยงประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้ร่วมกัน คือ ประวัติความเป็นมาของเพลงพ็อนแพน
2. นักเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการของการเรียนรู้ แนะนำการใช้งาน Facebook กลุ่ม
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 6-7 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้นักเรียนคุ้นชินกับการดำเนินกิจกรรมเลือกประธานกลุ่มและตั้งชื่อกลุ่ม
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกรูปการนำเสนอผลงาน รวมถึงวิธีการศึกษา สืบค้นข้อมูลของตนเองได้อย่างอิสระ

กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

ครูแนะนำวิธีการศึกษาเนื้อหา เรื่องประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน โดยศึกษาจาก Google sites โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบของตนเองได้อย่างอิสระ

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ

นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษา ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน จาก Google sites โดยครูแบบจำลองใน Facebook กลุ่ม และครูให้คำแนะนำหากนักเรียนมีปัญหาเกิดขึ้น แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหา คือ ประวัติความเป็นมา สาเหตุแห่งการเกิดและประเภทของการรำพ็อนแพน

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบการนำเสนอ สรุปใจความสำคัญ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของการรำเพลงพ็อนแพน โดยใช้ canva ในการออกแบบการนำเสนอ
2. ให้นักเรียนบันทึกงาน แต่ละกลุ่ม แล้วส่งใน padlet โดยครูแบบจำลองการส่งงาน ใน Google sites

กิจกรรมรวมยอด

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี

1. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 นาที
2. ประเมินผลงานของนักเรียน
3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญของ เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน

ประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. ประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน

ภาพที่ 4.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน

ผลการเรียนรู้

อธิบายองค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพนได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพนได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำงานร่วมกันเป็นทีม เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพนได้
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจ ตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง
เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน
ครูผู้สอน : นายชานนท์ อนันต์สูง **SPU**
SRINAKHARIN
UNIVERSITY

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่

1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงฟ้อนแพน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 6-7 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้นักเรียนคุ้นชินกันก่อนการดำเนินกิจกรรม เลือกประธานกลุ่มและตั้งชื่อกลุ่ม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกวิธีการนำเสนอผลงาน รวมถึงวิธีการศึกษา สืบค้นข้อมูลของตนเองนัดได้อย่างอิสระ

กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจ

ครูแนะนำวิธีการศึกษาเนื้อหา เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน โดยศึกษาจาก Google sites โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบของตนเองได้โดยอิสระ

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ

นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษา องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน จาก Google sites โดยครูแบบลิงค์ใน Facebook กลุ่ม และครูให้คำแนะนำหากนักเรียนมีปัญหาเกิดขึ้น แต่ละกลุ่มศึกษานำเนื้อหาทำนองเพลงและดนตรี การแต่งกาย สถานที่แสดง และโอกาสที่ใช้แสดง ลักษณะวิธีแสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบการนำเสนอ สรุปใจความสำคัญ เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน โดยใช้ canva ในการออกแบบการนำเสนอ
2. ให้นักเรียนบันทึกงาน แต่ละกลุ่ม แล้วส่งใน padlet โดยครูแนบลิงค์การส่งงาน ใน Facebook กลุ่ม

กิจกรรมรวบยอด **ประเมินผลการเรียนรู้**

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี

1. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 นาที
2. ประเมินผลงานของนักเรียน
3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญ เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน

1. สังเกตพฤติกรรมการบุคคล
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. ประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน

ภาพที่ 4.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน

ผลการเรียนรู้

ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพนได้ถูกต้องตามแบบแผน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพนได้ถูกต้อง
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจ ตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง
เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน
 ครูผู้สอน : นายชานนท์ อนันต์สกุล

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่

1. ทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน โดยการทดสอบโดยการเล่นเกม Vonder Go เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้พื้นฐาน เรื่อง นาฏยศัพท์ โดยผู้เรียนใช้สมาร์โฟนในการเล่น
2. ตั้งประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจนำไปสู่การเข้าบทเรียนใหม่ โดยครูร่วมอภิปรายกับผู้เรียน เกี่ยวกับการเชื่อมโยงประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้อีกครั้ง คือ นาฏยศัพท์ที่ใช้รำเพลงพ็อนแพน
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 6 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้นักเรียนคุ้นชินกับก่อนการดำเนินกิจกรรม
4. นักเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกวิธีการนำเสนอผลงาน รวมถึงวิธีการศึกษา สืบค้นข้อมูลของตนเองได้อย่างอิสระ

กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

ครูอธิบายและ ลักษณะการตั้งวง ลักษณะการจับลักษณะการประเห่า นักเรียนทำความเข้าใจ ครูสาธิตลักษณะการตั้งวง แล้วนักเรียนปฏิบัติตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ

1. นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง โดยครูแก้ไขจุดบกพร่องให้ถูกต้อง
2. นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง ทำรำนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน ใน Google Sites

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. นักเรียนทบทวนทำรำนาฏยศัพท์ด้วยตนเอง ครูสังเกตพฤติกรรม และแก้ไขให้ถูกต้อง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกวีดิโอพร้อมอธิบายนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน

กิจกรรมรวบยอด

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี

1. ครูชี้แจง ขั้นตอน มอถกรรมการประเมิน การนำเสนอผลงานนาฏยศัพท์ที่ใช้รำเพลงพ็อนแพน
2. นักเรียนนำเสนอผลงานที่ละกลุ่ม
3. ประเมินผลงานของผู้เรียนจะได้รับแบบประเมินที่ละกลุ่ม แบบประเมิน
4. ร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของความรู้ที่ได้รับ

ประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. ประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้รำเพลงพ็อนแพน

ภาพที่ 4.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงพ็อนแพน

ผลการเรียนรู้

ปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพนได้ถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายการปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพนได้ถูกต้อง
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจ ตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง
เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงพ็อนแพน
 ครูผู้สอน : นายชานนท์ อนันต์สกุล

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่

1. ทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน โดยครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย เรื่องประวัติความเป็นมา องค์ประกอบของการรำเพลงพ็อนแพน
2. ตั้งประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจนำไปสู่การเข้าเรียนใหม่ โดยครูร่วมกับอภิปรายกับผู้เรียน เกี่ยวกับการเชื่อมโยงประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้อีกครั้ง คือ กระบวนการทำรำเพลงพ็อนแพน
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 6 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้นักเรียนคุ้นชินกันก่อนการดำเนินการเป็นกิจกรรม
4. นักเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
5. นักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละคน ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ

กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต

ครูอธิบายกระบวนการทำรำเพลงพ็อนแพนทีละท่า แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ

1. นักเรียนปฏิบัติทำรำด้วยตนเอง โดยครูแก้ไขจุดบกพร่องให้ถูกต้อง
2. นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง ทำรำเพลงพ็อนแพนใน google sites

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. นักเรียนพบพานทำรำนำปฏิบัติด้วยตนเอง ครูสังเกตพฤติกรรม และแก้ไขให้ถูกต้อง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติทำรำ โดยใช้วิธีการเพื่อช่วยเหลือกัน ครูคอยให้คำแนะนำเทคนิคฝึกปฏิบัติทำรำที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น
3. นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญของการปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน โดยเพื่อนและครูคอยให้การชี้แนะ หรือคู่มือทำรำจาก google sites

กิจกรรมรวบยอด

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดีที่สุด

1. ครูชี้แจง เกณฑ์การประเมิน การปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน
2. นักเรียนปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพนเป็นรายบุคคล
3. ประเมินผลการปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน
4. นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และการนำไปประยุกต์ใช้

ประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
2. ปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพนรายบุคคล

ภาพที่ 4.5 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงพ็อนแพน

- 1.2.3 สื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง
 ผู้วิจัยได้พัฒนาสื่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยออกแบบเป็นเว็บไซต์จากแพลตฟอร์มของ Google Sites ซึ่งเป็นประโยชน์ของผู้เรียน เพราะไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ใด ๆ ก็ตาม สามารถใช้เพื่อเข้าถึงการเรียนรู้ได้ที่ไม่แตกต่างกัน ดังนี้
- Qr Code และลิงก์สำหรับเข้าสู่เว็บไซต์ Google Site

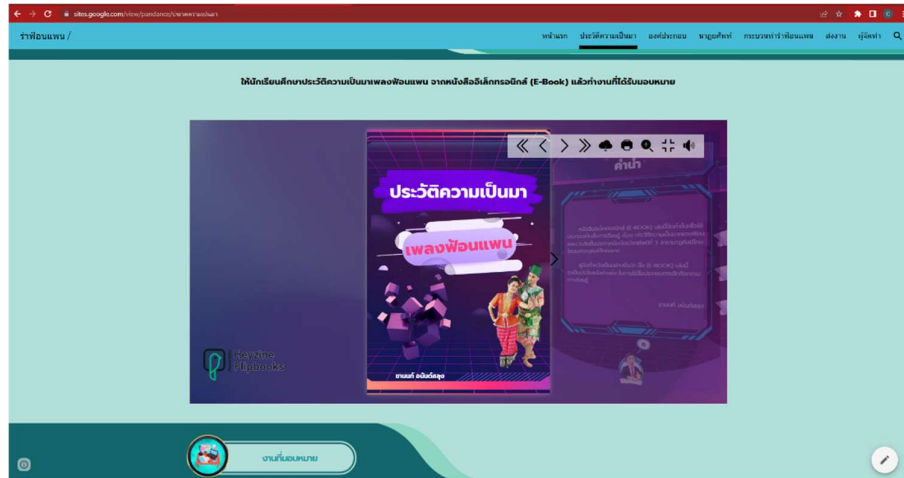
<https://sites.google.com/view/pandance/>

ภาพที่ 4.6 Qr Code เข้าเว็บไซต์ (Google Sites) กิจกรรมการเรียนรู้
 ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง รำฟ้อนแพน

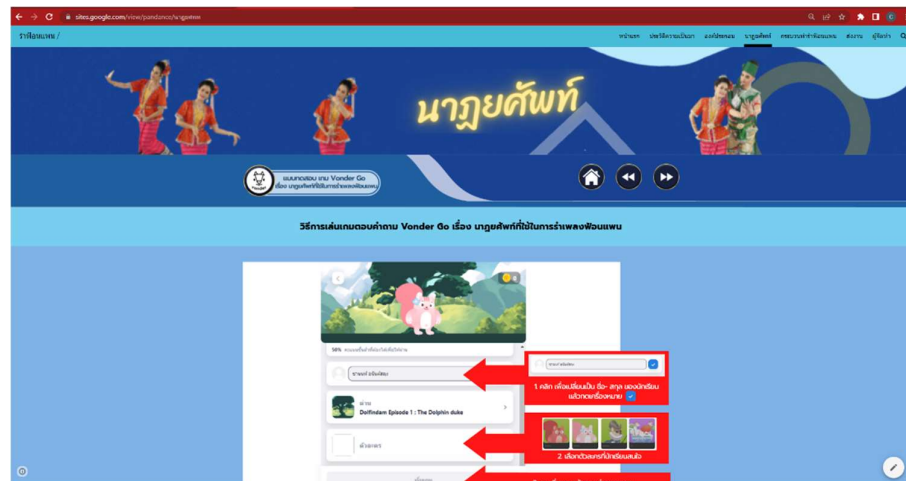
ภาพที่ 4.7 หน้าหลักของไซต์

ภาพที่ 4.8 เว็บไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน ประกอบไปด้วยเนื้อหาบทเรียน และช่องทางการส่งงาน

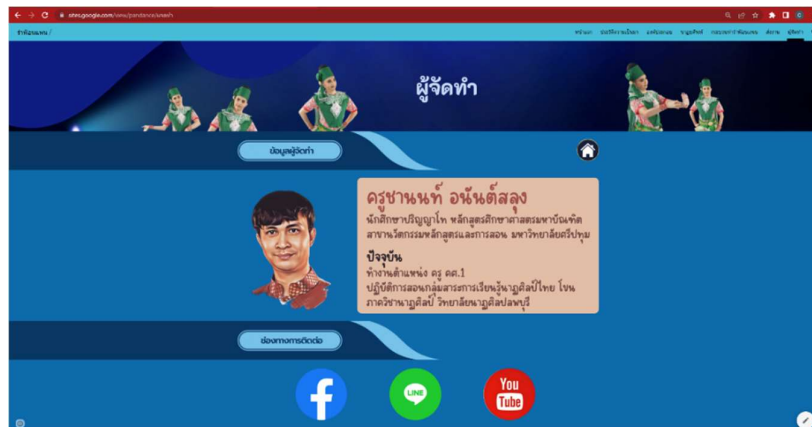
ภาพที่ 4.9 เว็บไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง องค์ประกอบของการรำพ็อนแพน ประกอบไปด้วยเนื้อหาบทเรียน และช่องทางการส่งงาน

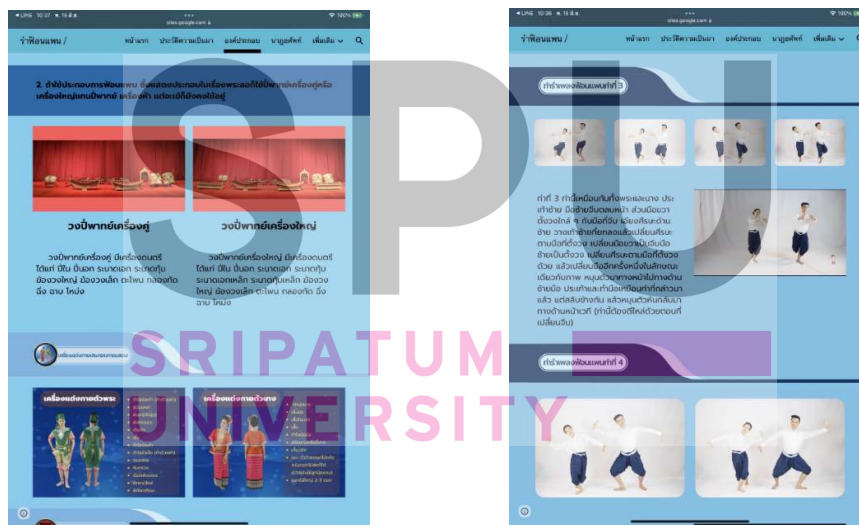
ภาพที่ 4.10 เว็บไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน ประกอบไปด้วยเกม Vonder Go เนื้อหาบทเรียน ช่องทางการส่งงาน

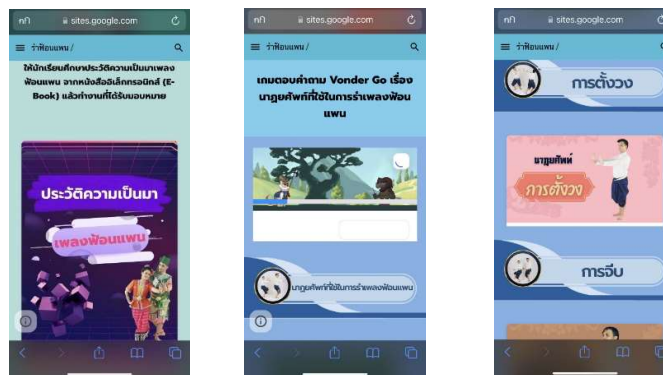
ภาพที่ 4.11 เว็บไซต์แสดงกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง กระบวนท่ารำเพลงฟ้อนแพน ประกอบไปด้วยภาพท่ารำพร้อมคำอธิบายท่ารำ วิดีโอท่ารำเพลงฟ้อนแพน

ภาพที่ 4.12 เว็บไซต์ผู้จัดทำ แสดงการเข้าถึงประวัติ ข้อมูล และช่องทางการติดต่อของผู้วิจัย

ภาพที่ 4.13 รูปแบบการเข้าเว็บไซต์ เมื่อใช้งานจากแท็บเล็ต

ภาพที่ 4.14 รูปแบบการเข้าเว็บไซต์ เมื่อใช้งานจากสมาร์ทโฟน

1.2.4 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน ตามเกณฑ์ 80/80 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน

ผลการเรียนรู้	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ค่าประสิทธิภาพ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	46	176	146.85	0.98	83.44
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	46	20	17.24	1.14	86.20

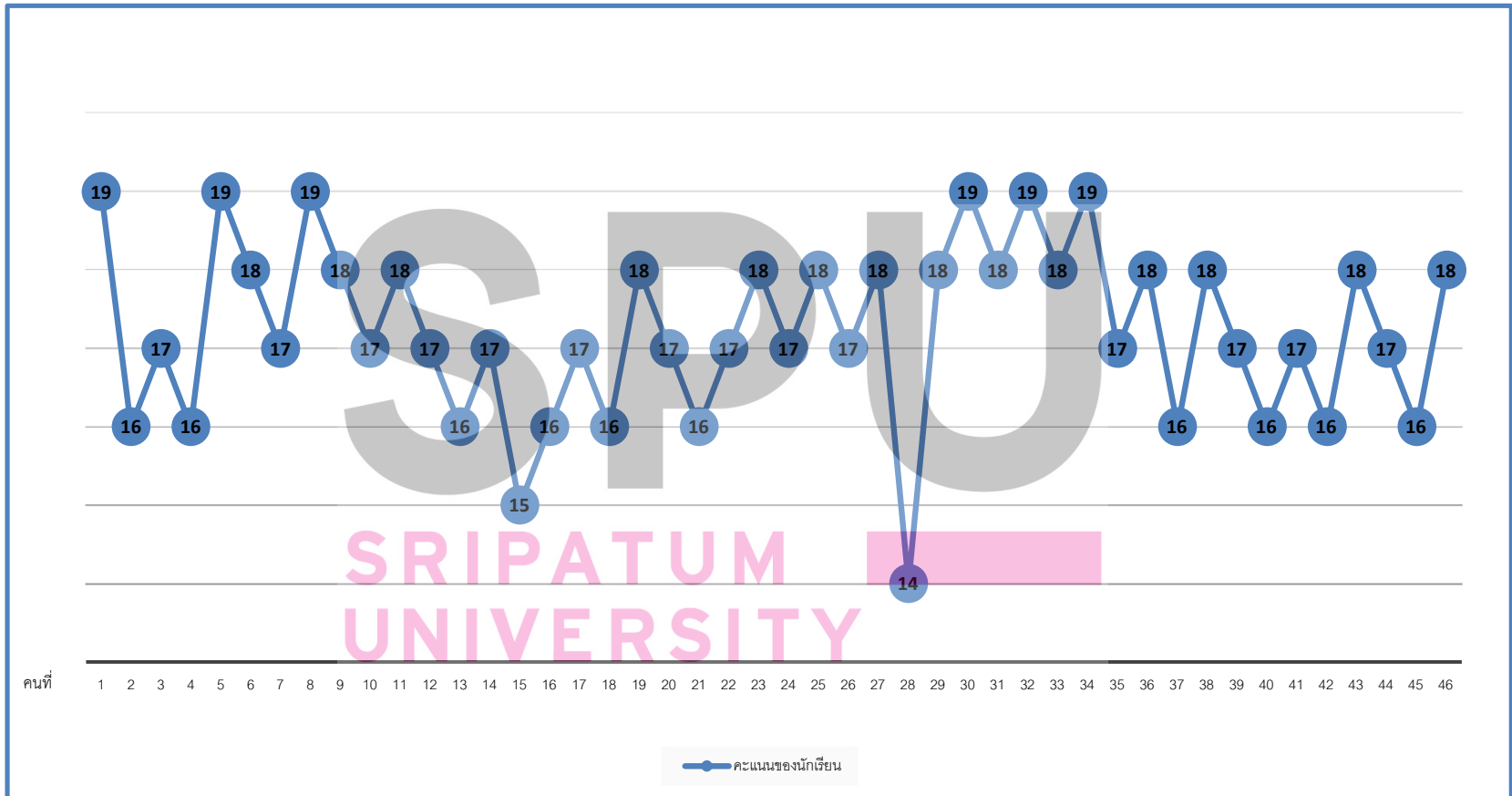
จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) เท่ากับ 83.44 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) เท่ากับ 86.20 ดังนั้น ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน จึงมีประสิทธิภาพ (E₁/E₂) เท่ากับ 83.44/86.20

จากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง พบว่า คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองมีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง และประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน หลังใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.15 แผนภูมิแสดงคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษาจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80

จากภาพที่ 4.15 พบว่า นักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง มีคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน ตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป (สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 และนักเรียนได้คะแนนต่ำกว่า 16 คะแนน (ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนทักษะปฏิบัติทำรำของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติที (One Sample t-test) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

ผลการเรียนรู้	<i>n</i>	คะแนนเกณฑ์	\bar{x}	<i>S.D.</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ทักษะปฏิบัติทำรำ	46	16	17.24	1.14	45	7.38*	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักเรียนทั้งหมด จำนวน 46 คน มีค่าเฉลี่ยคะแนน 17.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 คิดเป็นร้อยละ 86.20 อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก และการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำ ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา หลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

SRIPATUM
UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ เพลงพ็อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติทำรำ เพลงพ็อนแพน หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชั้นนำตนเอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 369 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กลุ่มที่ 2 ทดลองการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์พลพบุรี จำนวน 46 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชั้นนำตนเอง 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำ เพลงพ็อนแพน 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ เพลงพ็อนแพน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดเฉพาะหลังการทดลอง (One Group Posttest Only Design) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (One Sample t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 72.36 และเป็นเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.64 อายุ 17 ปี จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 71.55 อายุ 18 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 อายุมากกว่า 18 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.23 โดยอยู่ในสาขานาฏศิลป์ไทย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.64 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 72.36 ซึ่งสังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์

จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 36.04 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.47 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.65 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.57 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.38 วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 วิทยาลัยนาฏศิลป์ นครราชสีมา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.78 และคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้ นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีค่า SDLR อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15

1.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้ นำตนเอง สำหรับนักเรียน นาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา สรุปขั้นตอนได้ดังนี้

1. ขึ้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ (Connect and Contact)
2. ขึ้นสาธิต (Demonstration)
3. ขึ้นลงมือปฏิบัติ (Action)
4. ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learn and Share)
5. ขึ้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ (Best practice presentation)

เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการข้างต้นแล้ว ผู้วิจัย จึงได้นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ ซึ่งมีคุณภาพเหมาะสม ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.06 และได้นำแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้ นำตนเอง เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน มีประสิทธิภาพ 83.44/86.20 ซึ่งเป็นไปตาม ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้ นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน หลังใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้ นำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า มีนักเรียนที่ได้คะแนนทักษะปฏิบัติทำรำของ เพลงพ็อนแพน ตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป (สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด) จำนวน 44 คน คิดเป็น ร้อยละ 95.65 และนักเรียนได้คะแนนต่ำกว่า 16 คะแนน (ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35

2.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับ อาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้ นำตนเอง และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติที (One Sample t-test) กับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้ นำตนเอง มีคะแนนค่าเฉลี่ย 17.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 86.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา พบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองสำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มี 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ (Connect and Contact) 2. ขั้นสาธิต (Demonstration) 3. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action) 4. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learn and Share) 5. ขั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ (Best practice presentation) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ตรงกับแนวคิดของ John Dewey (1938) จากความเชื่อที่ว่าบุคคลทุกคนเกิดมาพร้อมกับศักยภาพ ที่เจริญเติบโตและพัฒนาอย่างไม่มีขีดจำกัด โดยครูคอยแนะนำและไม่ไปขัดขวางหรือควบคุมกระบวนการเรียนรู้ อันเป็นการเปลี่ยนแนวคิดที่ให้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีบทบาทในการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นฝ่ายรับอย่างเดียวเท่านั้น โดยมีคุณลักษณะความพร้อมในการชั้นนำตนเอง Guglielmino (1997) อ้างถึงใน (อรรถพล ปัญญาพิเชษฐ์แก้ว, 2560) สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้เรียนที่จะเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง ต้องเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวก รู้จักยอมรับตนเองเกิดแรงผลักดันในการเรียนรู้ อยู่ตลอดเวลา เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความสุขในการแก้ไขปัญหาและคิดริเริ่มที่จะลงเรียนรู้อยู่ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนอาจนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง โดยผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2562) ที่ได้ศึกษารายงานตรวจสอบเชิงทฤษฎีของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้นำคุณลักษณะของผู้เรียนแบบชั้นนำตนเองตามแนวคิดของ Guglielmino มาใช้ในการวิจัยตาม 8 ตัวชี้วัดที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองของ Guglielmino มีความตรงเชิงทฤษฎี นั่นคือ ตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ลักษณะ มีความสอดคล้องกันเป็นองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าทุกตัวบ่งชี้เป็นโครงสร้างและสะท้อนให้เห็นถึงระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำร่ำของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง ได้สร้างทักษะในการนำทางผู้เรียนให้สามารถแสวงหาแนวทางในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้อัตโนมัติได้อย่างเหมาะสม ตรงกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือ Constructionism (Piaget, 1986) เกิดจากการปฏิบัติของตนเอง (Learning by Doing) ซึ่งครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติทำร่ำด้วยตนเอง และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเอง โดยการผสมผสานระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และหลักการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติทำร่ำด้วยตนเองได้ โดยการใช้เทคนิคนี้จึงสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เช่น ผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกปฏิบัติ อาจนำโดยการแสดงท่าทาง หรือการให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุง หรือ

การสอนซึ่งกันและกัน เป็นการสลับบทบาทระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (นพมาศ ปลัดทอง, 2561) ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองได้แก่ 1. การเปิดโอกาสการเรียนรู้ 2. มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 3. ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง 5. ความรักในการเรียน 6. ความคิดสร้างสรรค์ 7. การมองอนาคตที่ดี 8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ นรเชษฐ์ กระดังงาและผุสดี กลิ่นเกษร (2565) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก จากการใช้รูปแบบการสอนออนไลน์ด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยการปฏิบัติ ออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่อการนำเสนอ และเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์ และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำร่ำสูงกว่าที่ตั้งสมมติฐานไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง มีคะแนนทักษะปฏิบัติทำร่ำ อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 86.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง สามารถพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำของผู้เรียนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ นัยยา ถาวรายุศม์ (2565) ได้เสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มุ่งเน้นบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ที่กำลังมีส่วนร่วมในปัจจุบัน พร้อมกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจการปฏิบัติทำร่ำที่ถูกต้องและเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนนั้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนและผู้เรียนต้องร่วมมือและให้ความสำคัญการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพที่มีอยู่ไปพัฒนาศักยภาพการศึกษาของไทย

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ 2. ขั้นสาธิต 3. ขั้นลงมือปฏิบัติ 4. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. ขั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองได้ และใฝ่เรียนรู้ ตลอดจนสามารถหาแหล่งเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) ซึ่งผู้เรียนได้นำประสบการณ์ความรู้เดิม ผนวกกับประสบการณ์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองและมีทักษะปฏิบัติทำร่ำที่ดีขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้เกิดจากความต้องการของผู้เรียนที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง 5 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ 2) ชั้นสาธิต 3) ชั้นลงมือปฏิบัติ 4) ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) ชั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ฉะนั้นต้องใช้เวลาในการศึกษาในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

1.2 ครู อาจารย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สามารถนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองไปใช้ได้ เพื่อส่งเสริมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยโดยการนำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง และศึกษาประสิทธิผลของทักษะปฏิบัติในการเรียน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เพื่อพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ หรือพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะอาชีพและอาชีพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ จินณะคำ. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ฟ้อนถวายครุฑธำ
บุชาพญาเถนตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กมลวรรณ ตังชนกานนท์. (2563). การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์. (2563). การประเมินการปฏิบัติ: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จันทร์จิรา ประระทั้ง. (2563, พฤษภาคม-มิถุนายน). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ
การฟ้อนผ้าไหมลายดอกมะลิ โดยใช้แหล่งเรียนรู้โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านดอนหลี่
จังหวัดมหาสารคาม. *Journal of Modern Learning Development*, 5(3), 154-167.
- จรัสพร บัวเรือง. (2562). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเองวิชา
คอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- ชนิกานต์ กลิ่นอาจ. (2563). วิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์และ
นวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิด
เชิงออกแบบ เรื่อง เคมีไฟฟ้า (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร,
พิษณุโลก.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2563). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อ E1/E2. สืบค้นจาก
<https://www.kruachieve.com>
- ณัฐนรี ขำสง่า. (2561). การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบ RDPDA
เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างงานกราฟิกเบื้องต้น ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ดารณี ระงับทุกข์. (2558). การสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติร่ววงมาตรฐาน สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
กาญจนบุรี.
- ทิตินา แคมมณี. (2563). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยยา ถาวรยศม์. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การสร้างความรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างทักษะ
การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์
ศรีนครินทรวิโรฒ*, 23(1), 222-237.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นิกุล เปียมมาลย์. (2560). *การพัฒนาการเรียนตามกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งเสริมทักษะปฏิบัติงานข้างในบ้าน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2558). *เครื่องมือและเทคนิควิธีการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: บริษัทเฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์ จำกัด.
- นพมาศ ปลัดทอง. (2561, มกราคม-มิถุนายน). เทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้: องค์กรความรู้และการประยุกต์ใช้กับบริบทอุดมศึกษาไทย. *บทความวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 24(1), 117-128.
- นรเชษฐ์ กระตังงา และผุสดี กลิ่นเกษร. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการสอนออนไลน์ด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 39(105), 250-260.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- ปวีณา เอี่ยมยี่สุน. (2564, พฤษภาคม-สิงหาคม). การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย. *วารสารวิพิธพัฒนศิลป์ บัณฑิตศึกษา*, 1(2), 18-32.
- ปิยะ ศักดิ์เจริญ. (2558, มกราคม-เมษายน). ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่และแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการขึ้นนำตนเอง: กระบวนการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(1), 8-13.
- ปิยนันท์ ฉายานพรัตน์. (2558). *การพัฒนาแบบการฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการขึ้นนำตนเองและการใช้ผลลัพธ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะจำเป็นสำหรับครูหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2564). *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศณัฐวัฒน์ เจริญสิงห์ และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2564, พฤษภาคม-มิถุนายน). การพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่าพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยด้านนาฏยศัพท์และภาษาท่า โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบทางตรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *Journal of Modern Learning Development*, 6(3), 69-80.
- ไพศาล วรรคำ. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภูซงค์ โรจน์แสงรัตน์. (2559). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐาน เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, กรุงเทพฯ.
- มานิตย์ อาษานอก. (2561, มกราคม-เมษายน). การบูรณาการกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1(1), 6-12.
- เมธาสิทธิ์ ธีรัตน์ศรีสกุล. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีของ แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 14(1), 100-111.
- เรณู โกสินานนท์. (2548). *นาฏยศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี. (2561). *การจัดการองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น การแสดงโขนสด คณะอำนวยการ จังหวัดลพบุรี*.
- วิวัฒน์ เพชรศรี. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 7(1), 21-30.
- วีรพล แสงปัญญา. (2561). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศุภลักษณ์ ทองเงิน. (2560). *การออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ [เอกสารประกอบการสอน] อุดรธานี: ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2559). *พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2559*.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2562). *คู่มือการดำเนินการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาศิลปกรรม*.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2562). *หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: บริษัท ไทภูมิ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2564). *สถิติการศึกษาประจำปี 2564 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. ฝ่ายทะเบียนและวัดประมวลผล กองส่งเสริมวิชาการและงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- สร้อยญา จันทร์ชูสกุล และ พินดา วราสุนันท์. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). การประเมินทักษะปฏิบัติ: จากหลักการสู่แนวทางการปฏิบัติ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 26(2), 36-56.
- สรายุทธ เสี่ยม. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน* พิมพ์ครั้งที่ 2. ลพบุรี: สำนักพิมพ์เทพลิข.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุพัตรา สุโพธิ์พัฒน์. (2562). การศึกษาทักษะนาฏศิลป์ไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องระบำ นพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ ปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- สุพัตรา สุโพธิ์พัฒน์, สุวรรณ จ้อยทอง และ พิทักษ์ นิลนพคุณ. (2563, มกราคม-กรกฎาคม). การศึกษาทักษะนาฏศิลป์ไทยเรื่องระบำ นพรัตน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(2), 16-27.
- สุเมษฐ์ ทนกลหลัง. (2557). การพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษา ครูโดยใช้โปรแกรมเน้นบทบาทแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุรางค์ ธรรมไวยหาร. (2563, กันยายน-ธันวาคม). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง ความเป็นครูของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมในยุคการศึกษาไทย 4.0. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 14(3), 207-222.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ศุภสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. (2562). หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. (2562). หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 7 การวัด และประเมินผลอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า. กลุ่มระเบียบวิธีสถิติ สำนักงานนโยบายและวิชาการสถิติ.
- สมนึก หงส์อิม. (2564). การออกแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ การกำหนดขนาด ตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล [เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ 12]. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิจัยแห่งชาติร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อรรถพล ปัญจะเพ็ชร์แก้ว. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้อิงแนวคิดจิตตปัญญาวิชาจิตวิทยา สำหรับครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- Brookfield, S. (1984). *Self-Directed Learning From Theory to Practice*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Brockett, R. G., and Hiemstra, R. (1991). *Self-Direction in Adult Learning: Perspectives on Theory*. New York: Routledge.
- Brown, T. (2009). *Change by Design: How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation*. New York : Harper Business.
- Carroll et al. (2010). *Destination, Imagination and the Fires within: Design Thinking in a Middle School Classroom*. *International Journal of Art and Design Education*. Retrieved January 30, 2022, from <http://www.imagineservicedesign.com/>.
- Chanantho, J.R.R. (2017). *Double Diamond Design Process*. เรียกใช้เมื่อ 17 มกราคม 2565 จาก https://medium.com/@chanantho_j/
- Dave, R. H. (1970). *Psychomotor levels in developing and writing behavioral objectives*. Armstrong RJ, ed. Tucson, AZ: Educational Innovators Press.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Collier Books.
- Dewey, J. (1956). *The Child and the curriculum and the school and society*. Chicago: University of Chicago Press.
- Gagne, R.M. (1985). *The conditions of Learning and the theory of instruction*. New York: Holt, Rinehart, and Winston.
- Garrison, K. C. (1972). *Educational psychology*. Ohio: Charles E. Morrill Publishing century-crofts.
- Guglielmino, L. M. (1997). *Development of the self - directed learning readiness scale*. Doctoral Dissertation University of Georgia.
- Jones, J. C. (1992). *Design Methods (2nd ed.)*. New York: John Wiley & Sons.
- Khalid, S.F.D. *Stanford d.school Design Thinking Process*. เรียกใช้เมื่อ 17 มกราคม 2565 จาก <https://www.researchgate.net/>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Knowles, M. S. (1970). *The modern practice of adult education: Androgogy versus pedagogy*. New York: Association Press.
- Knowles, M.S. (1975). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teacher*. Chicago: Association Press.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York: Harper and Row Publishers, Inc.
- Piaget, J. (1986). *The construction of reality in the child*. New York: Ballantine Books.
- Razzaghi, M., Ramirez, M., & Zehner, R. (2009). Cultural Patterns in Product Design Ideas: Comparisons between Australian and Iranian Student Concepts. *Design Studies*, 30(4), 438-461.
- Simon, M., & Forgette-Giroux, R. (2001). *A rubric for scoring postsecondary academic skills*. Practical Assessment, Retrieved January 30, 2022, from <http://ericae.net/pare/getvn.asp?v=7&n=18>.
- Simpson, E. J. (1972). *The Classification of Educational Objectives in the Psychomotor Domain*. Gryphon House, Washington DC.
- Simpson, E. J. (1966). *The Classification of Educational Objectives, Psychomotor Domain*. Office of Education Project. Urbana, IL: University of Illinois.
- Skager, R. (1978). *Lifelong Education and Evaluation Practice*. Oxford: UNESCO Institute for Education by Pergamon Press.
- Stanley, T. (2014). *Performance-based ossessment for 21st-century skills*. Texas: Prufrock Press.
- Thorndike, Robert L. (1969). *Measurement and evaluation in psychology and education*. New York: Wiley.
- Tough, A. (1979). *The Adult's Learning Projects: A Fresh Approach to Theory and Practice in Adult Learning*. Austin, Texas: Learning Concepts.
- UK Design Council. (2017). *Designers across disciplines share strikingly similar approaches to the creative process, which we've mapped out as the Double Diamond*. Retrieved January 30, 2022, from <http://www.designcouncil.org.uk/news-opinion/design-pro>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Vygotsky, L. S., and Cole, M. (1978). *Mind in society: The development of higher psycho-logical processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wiggins, G. A. (2002). *Creative process as meaningful musical thinking*. In T. Sullivan, & L. Willingham (Eds.), *Creativity and music education*. Edmonton: Canadian Music Educators' Association.

SPU
ภาคผนวก
SRIPATUM UNIVERSITY

SPU

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

SRIPATUM
UNIVERSITY

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวีณา เอี่ยมยี่สุน รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นายস্যนต์ เฉลยฤกษ์ ครู วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY

ที่ มทป.0108/428/004
19 พฤษภาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริศ ณีเกษม

ด้วย นายชานนท์ อนันต์สูง วรทัศน์ศึกษา 64500410 นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเรือนและการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (THE DESIGN LEARNING ACTIVITIES THROUGH SELF-DIRECTED PROCESS TO DEVELOP DANCE PRACTICE SKILLS FOR THAI DAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL LEVEL) ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ดร. สุชาติ กนิษฐนภ

ในการนี้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเรือนและการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ ขออัญญาขอบน้อมใจให้นักศึกษา นายชานนท์ อนันต์สูง หมายเลขโทรศัพท์ 0943628951 ติดต่อขออนุญาตและให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริศ ณีเกษม)

รองอธิการบดี และคณบดี
คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
โทรศัพท์ 02-5791111 ต่อ 3070

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY

ที่ มทป.0108/428/005
19 พฤษภาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริศ ณีเกษม

ด้วย นายชานนท์ อนันต์สูง วรทัศน์ศึกษา 64500410 นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเรือนและการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (THE DESIGN LEARNING ACTIVITIES THROUGH SELF-DIRECTED PROCESS TO DEVELOP DANCE PRACTICE SKILLS FOR THAI DAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL LEVEL) ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ดร. สุชาติ กนิษฐนภ

ในการนี้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเรือนและการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ ขออัญญาขอบน้อมใจให้นักศึกษา นายชานนท์ อนันต์สูง หมายเลขโทรศัพท์ 0943628951 ติดต่อขออนุญาตและให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริศ ณีเกษม)

รองอธิการบดี และคณบดี
คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
โทรศัพท์ 02-5791111 ต่อ 3070

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

SRIPATUM UNIVERSITY

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY

ที่ มทป.0108/428/006
19 พฤษภาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นายสาธิตต์ เฉลยคุณ

ด้วย นายชานนท์ อนันต์สูง วรทัศน์ศึกษา 64500410 นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเรือนและการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (THE DESIGN LEARNING ACTIVITIES THROUGH SELF-DIRECTED PROCESS TO DEVELOP DANCE PRACTICE SKILLS FOR THAI DAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL LEVEL) ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ดร. สุชาติ กนิษฐนภ

ในการนี้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเรือนและการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ ขออัญญาขอบน้อมใจให้นักศึกษา นายชานนท์ อนันต์สูง หมายเลขโทรศัพท์ 0943628951 ติดต่อขออนุญาตและให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริศ ณีเกษม)

รองอธิการบดี และคณบดี
คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
โทรศัพท์ 02-5791111 ต่อ 3070

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ใช้เครื่องมือวิจัย

SPU
SRIPATUM
UNIVERSITY

ที่ มศป.0108/422

BANGKHEN
2410/2
PHAHOLYOTHIN RD.,
JATUJAK, BANGKOK
10900
TEL. 0 2579 1111
FAX. 0 2561 1721
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS
79 BANGKHA-TRAD RD.,
KLONGTAMBU, MUANG,
CHONBURI 20000
TEL. 0 3874 3690-9
FAX. 0 3874 3700
www.east.spu.ac.th

KHONKAEN
182/12 MOO 4,
SRICHAN RD.,
NAIMUANG DISTRICT,
AMPHUR MUANG,
KHONKAEN 40000
TEL. 0 4322 4111
FAX. 0 4322 4119
www.khonkaen.spu.ac.th

17 พฤษภาคม 2565

เรื่อง ขอทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายชานนท์ อนันต์สูง รหัสนักศึกษา 64500410 นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน คณะสหวิทยาการเทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้รับ อนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง ในการพัฒนาทักษะการ ปฏิบัติทำท่า สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (THE DESIGN LEARNING ACTIVITIES THROUGH SELF-DIRECTED PROCESS TO DEVELOP DANCE PRACTICE SKILLS FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL LEVEL) โดยมี ดร. มุสดี กลิ่นเกษร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของนักศึกษา เป็นไปตามระเบียบวิธีการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้ นักศึกษาใช้สถาบันของท่านเป็นพื้นที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม เรื่องคุณลักษณะความ พร้อมในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา 2) แผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง เรื่อง การรำฟ้อนแพน และ3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ากับนักเรียนระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (เชม/ละคร) โดยมีมอบหมายให้นักศึกษา นายชานนท์ อนันต์สูง หมายเลขโทรศัพท์ 0943628951 ติดต่อนัดหมายและให้ข้อมูลพร้อมรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดพิจารณาให้ความ อนุเคราะห์นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์)
รองอธิการบดี และคณบดี
คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 3070

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY

ที่ มพป.0108/421

17 พฤษภาคม 2565

BANGKOK
24912
PHANLUK VITHORN RD.
JATHONG JANGRANG
10100
TEL. 0-2579-1111
FAX 0-2561-1721
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS
718 ANUJAN THAC RD.
SUWANCHULABHONG
CH. NONGKHAJONG
CH. NONGKHAJONG
TEL. 0-3774-3100-9
FAX 0-3774-3100
www.spu.ac.th

KHONKAEN
TEL. 043-22-4111
FAX 0-432-4111
www.khonkaen.spu.ac.th

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ยื่นขอความช่วยเหลือในการรับรวมระดับอยู่ในการวิจัย

เรียน ผู้ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายชานนท์ อนันต์สูง วรวิทย์ศึกษา 64500410 นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเขียนและการสอน คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการการเรียนรู้แบบลง ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำท่า สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (THE DESIGN LEARNING ACTIVITIES THROUGH SELF-DIRECTED PROCESS TO DEVELOP DANCE PRACTICE SKILLS FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL LEVEL) โดยมีศ. ผุสดี กลิ่นนภท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ มหาวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่า สถาบันของท่าน เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาค้นคว้าในการรับรวมข้อมูลในการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทำท่ากับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (จบ/ละคร) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยมอบหมายให้ นายชานนท์ อนันต์สูง นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หมายเลขโทรศัพท์ 0943628951 ติดต่อขอทราบและให้ข้อมูลพร้อมรายละเอียดเพิ่มเติมอีกครั้ง โปรดให้ความอนุเคราะห์กับรวบรวมข้อมูลในสถาบันของท่าน และขอขอบพระคุณฯ ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร เอื้อในชูพรรัตน์)

รองอธิการบดี และคณบดี
คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 3070

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY

ที่ มพป.0108/421

17 พฤษภาคม 2565

BANGKOK
24912
PHANLUK VITHORN RD.
JATHONG JANGRANG
10100
TEL. 0-2579-1111
FAX 0-2561-1721
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS
718 ANUJAN THAC RD.
SUWANCHULABHONG
CH. NONGKHAJONG
CH. NONGKHAJONG
TEL. 0-3774-3100-9
FAX 0-3774-3100
www.spu.ac.th

KHONKAEN
TEL. 043-22-4111
FAX 0-432-4111
www.khonkaen.spu.ac.th

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ยื่นขอความช่วยเหลือในการรับรวมระดับอยู่ในการวิจัย

เรียน ผู้ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายชานนท์ อนันต์สูง วรวิทย์ศึกษา 64500410 นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเขียนและการสอน คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบลง ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำท่า สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (THE DESIGN LEARNING ACTIVITIES THROUGH SELF-DIRECTED PROCESS TO DEVELOP DANCE PRACTICE SKILLS FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL LEVEL) โดยมีศ. ผุสดี กลิ่นนภท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ มหาวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่า สถาบันของท่าน เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาค้นคว้าในการรับรวมข้อมูลในการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทำท่ากับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (จบ/ละคร) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยมอบหมายให้ นายชานนท์ อนันต์สูง นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หมายเลขโทรศัพท์ 0943628951 ติดต่อขอทราบและให้ข้อมูลพร้อมรายละเอียดเพิ่มเติมอีกครั้ง โปรดให้ความอนุเคราะห์กับรวบรวมข้อมูลในสถาบันของท่าน และขอขอบพระคุณฯ ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร เอื้อในชูพรรัตน์)

รองอธิการบดี และคณบดี
คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 3070

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY

ที่ มพป.0108/421

17 พฤษภาคม 2565

BANGKOK
24912
PHANLUK VITHORN RD.
JATHONG JANGRANG
10100
TEL. 0-2579-1111
FAX 0-2561-1721
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS
718 ANUJAN THAC RD.
SUWANCHULABHONG
CH. NONGKHAJONG
CH. NONGKHAJONG
TEL. 0-3774-3100-9
FAX 0-3774-3100
www.spu.ac.th

KHONKAEN
TEL. 043-22-4111
FAX 0-432-4111
www.khonkaen.spu.ac.th

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ยื่นขอความช่วยเหลือในการรับรวมระดับอยู่ในการวิจัย

เรียน ผู้ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายชานนท์ อนันต์สูง วรวิทย์ศึกษา 64500410 นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมการเขียนและการสอน คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบลง ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำท่า สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (THE DESIGN LEARNING ACTIVITIES THROUGH SELF-DIRECTED PROCESS TO DEVELOP DANCE PRACTICE SKILLS FOR THAI DRAMATIC ARTS STUDENTS IN VOCATIONAL LEVEL) โดยมีศ. ผุสดี กลิ่นนภท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ มหาวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นว่า สถาบันของท่าน เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาค้นคว้าในการรับรวมข้อมูลในการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทำท่ากับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (จบ/ละคร) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยมอบหมายให้ นายชานนท์ อนันต์สูง นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หมายเลขโทรศัพท์ 0943628951 ติดต่อขอทราบและให้ข้อมูลพร้อมรายละเอียดเพิ่มเติมอีกครั้ง โปรดให้ความอนุเคราะห์กับรวบรวมข้อมูลในสถาบันของท่าน และขอขอบพระคุณฯ ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร เอื้อในชูพรรัตน์)

รองอธิการบดี และคณบดี
คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คณะสาขาวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 3070

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

SPU

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

SRIPATUM
UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
ของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา โดยข้อมูลที่ได้รับจะเป็นความลับและจะถูกนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง การตอบแบบสอบถามไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอให้ตอบตรงตามสภาพจริงที่ประพฤติปฏิบัติและความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง

3. ผู้วิจัย ขอขอบคุณ ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัย

นายชานนท์ อนันต์สลุง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
 มหาวิทยาลัยศรีปทุม โทรศัพท์: 094-3628951 อีเมลล์: chanon.ana@spumail.net

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

- 1.1 เพศ 1. ชาย 2. หญิง
- 1.2 อายุ 1. น้อยกว่า 17 ปี 2. 17 ปี 3. 18 ปี 4. มากกว่า 18 ปี
- 1.3 สาขาวิชา 1. นาฏศิลป์ไทย โขน 2. นาฏศิลป์ไทย ละคร
- 1.4 สถานศึกษา 1. วิทยาลัยนาฏศิลป์ 2. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
 3. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย 4. วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
 5. วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง 6. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี
 7. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา 8. วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
 9. วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ 10. วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
 11. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช 12. วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

ตอนที่ 2 คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ความเป็นจริง ของท่านมากที่สุด

รายการคำถาม	ความคิดเห็น				
	ส่วนใหญ่ เป็น เช่นนี้	เกินครึ่ง มักเป็น เช่นนี้	จริงบ้าง ไม่จริง บ้างครั้ง ต่อครึ่ง	เป็นจริง บ้างไม่ บ่อยนัก	แทบจะ ไม่เคย เป็น เช่นนี้
องค์ประกอบที่ 1 การเปิดโอกาสการเรียนรู้					
1. ฉันต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ฉันเลือกเรียน					
2. การปฏิบัติทำร่ำเพื่อให้ได้คะแนนสูง ๆ เพียงพอ แล้วสำหรับฉัน แม้ฉันจะไม่เข้าใจการปฏิบัติทำ ร่ำเพลงนั้นอย่างถ่องแท้ก็ตาม					
3. การเรียนนาฏศิลป์ไทยนั้นเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ					
4. ฉันไม่ชอบการปฏิบัติที่ซ้ำ ๆ กัน					
5. ฉันจะดีใจมาก หากการปฏิบัติทำร่ำของฉันมี ความถูกต้องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง					
6. ฉันไม่ชอบ เมื่อมีคนชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในสิ่ง ที่ข้าพเจ้ากำลังปฏิบัติอยู่					
7. ข้าพเจ้ามีความพยายามในการค้นหาคำตอบใน สิ่งที่ต้องการที่จะปฏิบัติให้ได้ดี เมื่อเทียบกับ ผู้อื่น					
8. ฉันยอมรับความผิดพลาดในการปฏิบัติทำร่ำ และยอมรับฟังที่จะเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ					
องค์ประกอบที่ 2 มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ					
9. ถ้าฉันต้องการปฏิบัติทำร่ำเพลงใด ฉันจะหาทาง เรียนรู้ให้ได้					
10. ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม ฉันสามารถ จัดเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นได้ ไม่ว่าจะมีความ มากมายเพียงใด					
11. ฉันไม่แน่ใจว่า ต้องการเรียนรู้ในเรื่องใด มากกว่ากัน					
12. ฉันมีความสามารถในการปฏิบัติทำร่ำ และมีความมั่นใจในการแสดงออก					

รายการคำถาม	ความคิดเห็น				
	ส่วนใหญ่ เป็น เช่นนี้	เกินครึ่ง มักเป็น เช่นนี้	จริงบ้าง ไม่จริง บ้างครั้ง ต่อครั้ง	เป็นจริง บ้างไม่ บ่อยนัก	แทบจะ ไม่เคย เป็น เช่นนี้
13. ฉันค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากแหล่งต่าง ๆ มากมาย					
14. ฉันเลือกกระทำในสิ่งที่ใจต้องการมากกว่าสิ่งที่ควรกระทำ					
15. ฉันเป็นผู้เรียนรู้ที่มีความสุขและมีประสิทธิภาพทั้งในชั้นเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
องค์ประกอบที่ 3 ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
16. ฉันทราบดีว่าฉันต้องการเรียนรู้ในการปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ไทย					
17. ฉันจะหลีกเลี่ยง เมื่อประสบกับบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับการปฏิบัติท่ารำที่ไม่เข้าใจ					
18. ฉันต้องการใช้เวลาพอสมควรในการเริ่มศึกษาเรื่องใหม่ ๆ					
19. ฉันปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองได้ไม่ติดนัก					
20. ฉันวางแผนได้ว่าจะไปหาความรู้จากที่ไหน ถ้าต้องการปฏิบัติท่ารำที่ยังไม่เข้าใจ					
21. แม้ฉันจะมีความคิดในการสร้างสรรค์ แต่ดูเหมือนไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติท่ารำได้					
22. ฉันมีปัญหาในการทำความเข้าใจ ในการปฏิบัติท่ารำของตนเอง					
23. ฉันมีความมั่นใจและมักเป็นผู้นำกลุ่มในการเรียนรู้					
24. ฉันได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หลายอย่างด้วยตนเองเมื่อเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละครั้ง					
องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง					
25. ฉันสามารถปฏิบัติท่ารำนาฏศิลป์ไทยในเพลงต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดีกว่าคนส่วนมาก					
26. ฉันต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร					

รายการคำถาม	ความคิดเห็น				
	ส่วนใหญ่ เป็น เช่นนี้	เกินครึ่ง มักเป็น เช่นนี้	จริงบ้าง ไม่จริง บ้างครั้ง ต่อครั้ง	เป็นจริง บ้างไม่ บ่อยนัก	แทบจะ ไม่เคย เป็น เช่นนี้
27. ฉันไม่เคยย่อท้อต่อการเรียนสิ่งที่ยาก ถ้าเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าสนใจ					
28. ฉันสามารถบอกได้ว่า ฉันเรียนสิ่งใดได้ดี					
29. ฉันคิดว่าไม่ใช่ความผิดของฉัน หากฉันไม่เรียน					
30. ฉันเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ ของตนเอง ไม่มีใครมารับผิดชอบแทนได้					
องค์ประกอบที่ 5 ความรักในการเรียน					
31. สิ่งที่ต้องการเรียนรู้มีมากมาย จนฉันอยากให้ แต่ละวันมีมากกว่า 24 ชั่วโมง					
32. ฉันชื่นชอบและใส่ใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
33. ฉันสนุกสนานในการค้นหาคำตอบสำหรับ การปฏิบัติทำร่ำต่าง ๆ					
33. ฉันมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ					
35. ยิ่งได้เรียนรู้มาก ฉันก็ยิ่งรู้สึกว่าโลกนี้น่าตื่นเต้น					
36. ฉันคิดว่าวิชาภาษาไทยเป็นการเรียนรู้ที่สนุก					
37. ฉันต้องการเรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อจะได้ เป็นคนที่มีความเจริญก้าวหน้า					
38. ฉันคิดว่าการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่ น่าเบื่อหน่าย					
39. ฉันเห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ผู้เรียนคือผู้นำ					
40. ฉันรักที่จะเรียนรู้ทักษะนาฏศิลป์อยู่เสมอ					
องค์ประกอบที่ 6 ความคิดสร้างสรรค์					
41. ฉันสามารถคิดค้นวิธีการปฏิบัติทำร่ำต่าง ๆ ได้หลายแบบสำหรับการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ					
42. ฉันชอบทดลองสิ่งใหม่ ๆ แม้ไม่แน่ใจว่าผลนั้น จะออกมาอย่างไรก็ตาม					
43. ฉันมีความสามารถในการคิดค้น หาวิธีการ ใหม่ ๆ ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ					

รายการคำถาม	ความคิดเห็น				
	ส่วนใหญ่ เป็น เช่นนี้	เกินครึ่ง มักเป็น เช่นนี้	จริงบ้าง ไม่จริง บ้างครั้ง ต่อครึ่ง	เป็นจริง บ้างไม่ บ่อยนัก	แทบจะ ไม่เคย เป็น เช่นนี้
44. ฉันคิดว่าการยึดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ผลมาแล้ว ดีกว่าการลองใช้วิธีใหม่ ๆ					
45. ในชั้นเรียน ฉันหวังที่จะให้ผู้สอนบอกผู้เรียน ทั้งหมดอย่างชัดเจนว่าต้องปฏิบัติทำร่าอะไรบ้าง					
องค์ประกอบที่ 7 การมองอนาคตที่ดี					
46. ฉันต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
47. ฉันพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับ เป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้					
48. ฉันชอบคิดถึงอนาคต					
49. ฉันเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ทำลาย ไม่ใช่สัญญาณ ให้หยุดทำ					
50. ฉันไม่ชอบสถานการณ์การเรียนที่ทำหาย					
51. การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทำร่า เป็นเครื่องมือ ในการประกอบอาชีพในอนาคต					
52. การเรียนรู้ทางนาฏศิลป์ไทย ไม่ได้ทำให้ชีวิต ของฉันแตกต่างไปจากเดิม					
53. ฉันชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น					
องค์ประกอบที่ 8 ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา					
54. ฉันไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำทักษะนาฏศิลป์ เบื้องต้นมาใช้ในการปฏิบัติทำร่า ได้แก่ นาฏย ศัพท์และภาษานาฏศิลป์					
55. ฉันสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และตรวจสอบ ปัญหาในการปฏิบัติทำร่าได้ดี					
56. ฉันให้ความสนใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย น้อยเมื่อเทียบกับคนอื่น					
57. ฉันคิดว่าการเรียนรู้ถึงเทคนิควิธีการปฏิบัติทำร่า เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษานาฏศิลป์ไทย					

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 (ภาคทฤษฎี)
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน/ละคร
โดยใช้วิธีการสอนทักษะปฏิบัติ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การรำฟ้อนแพน	จำนวน 18 ชั่วโมง
เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน	เวลา 2 ชั่วโมง
ผู้สอน นายชานนท์ อนันต์สูง	

1. ผลการเรียนรู้

อธิบายประวัติความเป็นมาของเพลงฟ้อนแพนได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของเพลงฟ้อนแพนได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงฟ้อนแพนได้
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

3. สาระสำคัญ

ฟ้อนแพน นำมาใช้ในละครเรื่องพระลอ บทพระราชนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ตอนพระลอลงสรน้ำในแม่น้ำกาหลง อาศัยเค้าทำรำการฟ้อนของทางภาคเหนือมาเป็นแบบ

4. สาระการเรียนรู้

ประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน

1. ที่มาของเพลงฟ้อนแพน
2. สาเหตุแห่งการเกิด
3. ประเภทของการฟ้อนลาวแพน

5. กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
<p>1. นักเรียนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมาของเพลงฟ็อนแพนได้</p> <p>2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงฟ็อนแพนได้</p> <p>3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ</p>	<p>ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูร่วมอภิปรายกับผู้เรียน เกี่ยวกับการเชื่อมโยงประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้ร่วมกัน คือ ประวัติความเป็นมาของเพลงฟ็อนแพน 2. นักเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการของการเรียนรู้ แนะนำการใช้งาน Facebook กลุ่ม 3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 6-7 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้นักเรียนคุ้นชินกันก่อนการดำเนินกิจกรรม เลือกประธานกลุ่มและตั้งชื่อกลุ่ม 4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ 5. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกวิธีการนำเสนอผลงาน รวมถึงวิธีการศึกษา สืบค้นข้อมูลที่ตนเองถนัดได้อย่างอิสระ 	<p>Facebook</p>		

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	<p>ชั้นที่ 2 ชั้นสาธิต</p> <p>ครูแนะนำวิธีการศึกษาเนื้อหา เรื่องประวัติความเป็นมา การรำเพลงฟ้อนแพน โดยศึกษาจาก Google sites โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบของตนเองได้โดยอิสระ</p>	Google sites	-	-
	<p>ชั้นที่ 3 ชั้นลงมือปฏิบัติ</p> <p>1.นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษา ประวัติความเป็นมาของ เพลงฟ้อนแพน จาก Google sites โดยครูแนบลิงค์ใน Facebook กลุ่ม และครูให้คำแนะนำหากนักเรียนมี ปัญหาเกิดขึ้น แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหา ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประวัติความเป็นมา 2. สาเหตุแห่งการเกิด 3. ประเภทของการรำฟ้อนแพน 	<p>Facebook</p> <p>Google sites การรำ ฟ้อนแพน ในหัวข้อ ศึกษา ประวัติความเป็นมาของเพลงฟ้อนแพน</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <p>รายบุคคล</p>	<p>แบบสังเกต</p> <p>พฤติกรรม</p> <p>รายบุคคล</p>
	<p>ชั้นที่ 4 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบการนำเสนอ สรุปใจความสำคัญ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของการรำเพลงฟ้อนแพน โดยใช้ canva ในการออกแบบการนำเสนอ 2. ให้นักเรียนบันทึกงาน แต่ละกลุ่ม แล้วส่งใน padlet โดยครูแนบลิงค์การส่งงาน ใน Facebook กลุ่ม 	<p>Canva</p> <p>Padlet</p> <p>Facebook</p>	<p>สังเกตพฤติกรรม</p> <p>การทำงานกลุ่ม</p>	<p>แบบสังเกต</p> <p>พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	ชั้นที่ 5 ชั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี 1. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 นาที 2. ประเมินผลงานของนักเรียน 3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของเพลงฟ้อนแพน	Padlet canva	ประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่องประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน	แบบประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่องประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน

แบบประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม
เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน

หัวข้อที่นำเสนอ

ชื่อกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม 1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

คำชี้แจง : ครูประเมินผลงานของนักเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหาที่อธิบาย				
2	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์				
3	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง				
4	เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ				
5	ตรงต่อเวลา				
รวม					
รวมทั้งหมด					
ระดับคุณภาพ					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน
การประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพื้นบ้าน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
ความถูกต้องของเนื้อหาที่อธิบาย	อธิบายเนื้อหาสาระครบถ้วน สมบูรณ์ สมเหตุสมผล	อธิบายเนื้อหาสาระค่อนข้างสมบูรณ์ สมเหตุสมผล	อธิบายเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วน แต่ภาพรวมของสาระไม่ค่อยตรงตามเนื้อหา	อธิบายเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วนและภาพรวมไม่ตรงตามเนื้อหาที่กำหนด
การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ น่าสนใจ สวยงาม ดีมาก	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่แปลกใหม่ น่าสนใจ บางหน้าไม่สวยงาม	นำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ เล็กน้อย แต่ไม่แปลกใหม่ น่าสนใจ	ไม่มีทักษะการนำเสนอ ขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดความแปลกใหม่
ใช้ภาษาได้ถูกต้อง	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม ออกเสียงได้ถูกต้องดี มาก ลำดับความได้ชัดเจน เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม ออกเสียงได้ถูกต้อง ลำดับความได้ดี	ใช้ภาษาได้ค่อนข้างไม่ถูกต้อง ออกเสียงได้ไม่ค่อยตรงอักขระ ละดับความได้พอใช้	ใช้ภาษาได้ไม่ดีเลย ออกเสียงไม่ถูกต้อง ลำดับความไม่ชัดเจน
เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ	ผลงานสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	ผลงานสอดคล้องกับหัวข้อที่กำหนด บางส่วน	ผลงานไม่ค่อยสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	ผลงานไม่สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่กำหนด
ตรงต่อเวลา	ส่งงานตรงเวลา มีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายและนำเสนอตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานตรงเวลา นำเสนอเกินเวลาที่กำหนด เล็กน้อย	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย นำเสนองานตามเวลาที่กำหนดปานกลาง	ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ครบทุกส่วน ส่งงานไม่ตรงตามกำหนดเวลา นำเสนอเกินเวลาที่กำหนดมาก

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17-20	ดีมาก
13-16	ดี
10-12	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน/ละคร

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติ ความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถามและ การตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติ ความเป็นมาเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติ ความเป็นมาเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					

SRIPATUM
UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ดี
5-6	พอใช้
3-4	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือในขณะทำกิจกรรม
ความสนใจในการซักถามและการตอบคำถาม	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจทุกเรื่องและกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามทุกข้อ	มีการถามคำถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นส่วนมาก และกล้าแสดงร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามส่วนมากถูก	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นบางครั้งและไม่ค่อยกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามถูกเป็นบางครั้ง	ไม่ถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงออก ไม่ตอบคำถามเลย
ความตั้งใจในการเรียน	สนใจการเรียน ไม่คุยหรือเล่นกันในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันเล็กน้อยในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันและเล่นกันในขณะเรียน เป็นบางครั้ง	ไม่สนใจเรียนคุยและเล่นกันในขณะเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โชน/ละคร

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
43						
44						
45						
46						
47						
48						
49						
50						

SRIPATUM
UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14-16	ดีมาก
11-13	ดี
8-10	พอใช้
4-7	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การมีปฏิสัมพันธ์กัน	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือขณะทำกิจกรรม
การสนทนาเรื่องที่กำหนด	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหา	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหาบางส่วน	สนทนาตรงประเด็น	สนทนาไม่ตรงประเด็น
การติดต่อสื่อสาร	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เป็นส่วนใหญ่	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เป็นบางครั้ง	ไม่มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ
การวางแผนการทำงาน	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นบางครั้ง	ไม่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 (ภาคทฤษฎี)
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน/ละคร
โดยใช้วิธีการสอนทักษะปฏิบัติ ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การรำฟ้อนแพน	จำนวน 18 ชั่วโมง
เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน	เวลา 2 ชั่วโมง
ผู้สอน นายชานนท์ อนันต์สลุง	

1. ผลการเรียนรู้

อธิบายองค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพนได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพนได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำงานร่วมกันเป็นทีม เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพนได้
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

3. สาระสำคัญ

การแสดง ฟ้อนแพน มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การแสดงนั้นสมบูรณ์แบบ ประกอบด้วย ทำนองเพลงและดนตรี การแต่งกาย สถานที่แสดง และโอกาสที่ใช้แสดง ลักษณะวิธีการแสดง

4. สาระการเรียนรู้

องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน

1. ทำนองเพลงและดนตรี
2. การแต่งกาย
3. สถานที่แสดงและโอกาสที่ใช้แสดง
4. ลักษณะวิธีแสดง

5. กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
<p>1. นักเรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบของการรำฟ้อนแพนได้</p> <p>2. นักเรียนสามารถปฏิบัติการทำงานร่วมกันเป็นทีม เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพนได้</p> <p>3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ</p>	<p>ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเพลงฟ้อนแพน 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 6-7 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้นักเรียนคุ้นชินกันก่อนการดำเนินกิจกรรม เลือกประธานกลุ่มและตั้งชื่อกลุ่ม 3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ 4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกวิธีการนำเสนอผลงาน รวมถึงวิธีการศึกษา สืบค้นข้อมูลที่ตนเองถนัดได้อย่างอิสระ 			

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	<p>ชั้นที่ 2 ชั้นสาธิต</p> <p>ครูแนะนำวิธีการศึกษาเนื้อหา เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน โดยศึกษาจาก Google sites โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบของตนเองได้โดยอิสระ</p>	Google sites	-	-
	<p>ชั้นที่ 3 ชั้นลงมือปฏิบัติ</p> <p>1.นักเรียนแต่ละกลุ่ม ศึกษา องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน จาก Google sites โดยครูแนบลิงค์ใน Facebook กลุ่ม และครูให้คำแนะนำหากนักเรียนมีปัญหาเกิดขึ้น แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหา ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทำนองเพลงและดนตรี 2. การแต่งกาย 3. สถานที่แสดงและโอกาสที่ใช้แสดง 4. ลักษณะวิธีแสดง 	Facebook Google sites การรำฟ้อนแพน ในหัวข้อ องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน	สังเกตพฤติกรรม รายบุคคล	แบบสังเกต พฤติกรรม รายบุคคล
	<p>ชั้นที่ 4 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบการนำเสนอ สรุปใจความสำคัญ เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน โดยใช้ canva ในการออกแบบการนำเสนอ 2. ให้นักเรียนบันทึกงาน แต่ละกลุ่ม แล้วส่งใน padlet โดยครูแนบลิงค์การส่งงาน ใน Facebook กลุ่ม 	Canva Padlet Facebook	สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	ชั้นที่ 5 ชั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี 1. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 นาที 2. ประเมินผลงานของนักเรียน 3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญ เรื่ององค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน	Padlet canva	ประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่ององค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน	แบบประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่ององค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน

แบบประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม
เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน

หัวข้อที่นำเสนอ

ชื่อกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

คำชี้แจง : ครูประเมินผลงานของนักเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหาที่อธิบาย				
2	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์				
3	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง				
4	เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ				
5	ตรงต่อเวลา				
รวม					
รวมทั้งหมด					
ระดับคุณภาพ					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน
การประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงพื้นแพน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
ความถูกต้องของเนื้อหาที่อธิบาย	อธิบายเนื้อหาสาระครบถ้วน สมบูรณ์ สมเหตุสมผล	อธิบายเนื้อหาสาระค่อนข้าง สมบูรณ์ สมเหตุสมผล	อธิบายเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วน แต่ภาพรวมของสาระไม่ค่อยตรงตามเนื้อหา	อธิบายเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วนและภาพรวมไม่ตรงตามเนื้อหาที่กำหนด
การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ ใหม่ น่าสนใจ สวยงาม ดีมาก	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่แปลกใหม่ น่าสนใจ บางหน้าไม่สวยงาม	นำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ เล็กน้อย แต่ไม่แปลกใหม่ น่าสนใจ	ไม่มีทักษะการนำเสนอ ขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดความแปลกใหม่
ใช้ภาษาได้ถูกต้อง	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม ออกเสียงได้ถูกต้องดี มาก ลำดับความได้ชัดเจน เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม ออกเสียงได้ถูกต้อง ลำดับความได้ดี	ใช้ภาษาได้ค่อนข้างไม่ถูกต้อง ออกเสียงได้ไม่ค่อยตรงอักขระ ละดับความได้พอใช้	ใช้ภาษาได้ไม่ดีเลย ออกเสียงไม่ถูกต้อง ลำดับความไม่ชัดเจน
เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ	ผลงานสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	ผลงานสอดคล้องกับหัวข้อที่กำหนด บางส่วน	ผลงานไม่ค่อยสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	ผลงานไม่สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่กำหนด
ตรงต่อเวลา	ส่งงานตรงเวลา มีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายและนำเสนอตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานตรงเวลา นำเสนอเกินเวลาที่กำหนด เล็กน้อย	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย นำเสนองานตามเวลาที่กำหนดปานกลาง	ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ครบทุกส่วน ส่งงานไม่ตรงตามกำหนดเวลา นำเสนอเกินเวลาที่กำหนดมาก

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17-20	ดีมาก
13-16	ดี
10-12	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โชน/ละคร

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถามและ การตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ็อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					

SRIPATUM
UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ดี
5-6	พอใช้
3-4	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือในขณะทำกิจกรรม
ความสนใจในการซักถามและการตอบคำถาม	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจทุกเรื่องและกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามทุกข้อ	มีการถามคำถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นส่วนมาก และกล้าแสดงร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามส่วนมากถูก	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นบางครั้งและไม่ค่อยกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามถูกเป็นบางครั้ง	ไม่ถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงออก ไม่ตอบคำถามเลย
ความตั้งใจในการเรียน	สนใจการเรียน ไม่คุยหรือเล่นกันในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันเล็กน้อยในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันและเล่นกันในขณะเรียน เป็นบางครั้ง	ไม่สนใจเรียนคุยและเล่นกันในขณะเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โชน/ละคร

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ็อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ็อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของการรำเพลงฟ็อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
43						
44						
45						
46						
47						
48						
49						
50						

SRIPATUM
UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14-16	ดีมาก
11-13	ดี
8-10	พอใช้
4-7	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การมีปฏิสัมพันธ์กัน	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือขณะทำกิจกรรม
การสนทนาเรื่องที่กำหนด	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหา	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหาบางส่วน	สนทนาตรงประเด็น	สนทนาไม่ตรงประเด็น
การติดต่อสื่อสาร	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เป็นส่วนใหญ่	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เป็นบางครั้ง	ไม่มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ
การวางแผนการทำงาน	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นบางครั้ง	ไม่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 (ภาคปฏิบัติ)
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน/ละคร
โดยใช้วิธีการสอนทักษะปฏิบัติ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การรำฟ้อนแพน	จำนวน 18 ชั่วโมง
เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน	เวลา 2 ชั่วโมง
ผู้สอน นายชานนท์ อนันต์สลุง	

1. ผลการเรียนรู้

ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้องตามแบบแผน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้อง
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

3. สาระสำคัญ

นาฏยศัพท์ เป็นคำศัพท์เฉพาะ ใช้ในการฟ้อนรำ สามารถสื่อความหมายกันได้ แสดงลักษณะและการเคลื่อนไหวของร่างกายที่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง

4. สาระการเรียนรู้

นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน

1. การตั้งวง
 - 1.1 วงบน
 - 1.2 วงกลาง
 - 1.3 วงล่าง
 - 1.4 วงบัวบาน
2. จีบ
 - 2.1 จีบหาง
 - 2.2 จีบคว่ำ
3. การใช้เท้า
 - 3.1 ประเท้า
 - 3.2 ยกเท้า

5. กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
<p>1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำฟ้อนแพนได้ถูกต้อง</p> <p>2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำฟ้อนแพนได้ถูกต้อง</p> <p>3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ</p>	<p>ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่</p> <p>1. ทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน โดยการทดสอบโดยการเล่นเกม Vonder Go เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้พื้นฐาน เรื่อง นาฏยศัพท์ โดยผู้เรียนใช้สมาร์ทโฟนในการเล่น หากใครไม่มี สมาร์ทโฟน ในขณะที่ทำการเรียนการสอน ครูจะส่งให้ทำเป็นการบ้านใน แอปพลิเคชัน Vonder Go ภายหลัง</p> <p>2. ตั้งประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจนำไปสู่การเข้าบทเรียนใหม่ โดยครูร่วมอภิปรายกับผู้เรียน เกี่ยวกับการเชื่อมโยงประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้ร่วมกัน คือนาฏยศัพท์ที่ใช้รำเพลงฟ้อนแพน</p> <p>3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 6 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้นักเรียนค้นชินกันก่อนการดำเนินกิจกรรม</p> <p>4. นักเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน</p>	<p>Vonder Go เรื่อง นาฏยศัพท์</p>	<p>ทำแบบทดสอบเกม vonder Go</p>	<p>แบบทดสอบเกม vonder Go</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	<p>5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ</p> <p>6. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกวิธีการนำเสนอผลงาน รวมถึงวิธีการศึกษา สืบค้นข้อมูลที่ตนเองถนัดได้อย่างอิสระ</p>			
	<p>ชั้นที่ 2 ชั้นสาธิต</p> <p>1. ครูอธิบายและ ลักษณะการตั้งวง นักเรียนทำความเข้าใจ ครูสาธิต ลักษณะการตั้งวง แล้วนักเรียนปฏิบัติตาม</p> <p>2. ครูอธิบาย ลักษณะการจับ นักเรียนทำความเข้าใจ ครูสาธิต ลักษณะการจับ แล้วนักเรียนปฏิบัติตาม</p> <p>3. ครูอธิบาย ลักษณะการประแท้ นักเรียนทำความเข้าใจ ครูสาธิต ลักษณะการใช้เท้า แล้วนักเรียนปฏิบัติตาม</p>	<p>Google Sites หัวข้อเรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน</p>	<p>สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล</p>	<p>แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	<p>ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง โดยครูแก้ไขจุดบกพร่องให้ถูกต้อง นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง ทำร้านาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพนใน Google Sites 	<p>Google Sites หัวข้อ เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน</p>	<p>สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล</p>	<p>แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล</p>
	<p>ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนทบทวนทำร้านาฏยศัพท์ด้วยตนเอง ครูสังเกตพฤติกรรม และแก้ไขให้ถูกต้อง นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกวีดิโอพร้อมอธิบายนาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน 	<p>Google Sites หัวข้อ เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน วีดิโอทำรำของผู้เรียน</p>	<p>สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม</p>	<p>แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม</p>
	<p>ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูและนักเรียนร่วมกันจัดทำ Presentation การนำเสนอผลงาน ครูชี้แจง ขั้นตอน เกณฑ์การประเมิน การนำเสนอผลงานการปฏิบัติทำร้านาฏยศัพท์ที่ใช้รำเพลงฟ้อนแพน นักเรียนนำเสนอผลงานที่ละกลุ่ม ประเมินผลงานของผู้เรียนจะได้รับแบบประเมินที่ละกลุ่ม แบบประเมิน 	<p>Canva สำหรับการนำเสนอผลงาน แบบประเมิน วีดิโอของนักเรียน</p>	<p>ประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้รำเพลงฟ้อนแพน</p>	<p>แบบประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้รำเพลงฟ้อนแพน</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	5. นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของความรู้ที่ได้รับตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ทำงานเป็นทีม และการนำไปประยุกต์ใช้			

SPU

SRIPATUM
UNIVERSITY

แบบประเมินการนำเสนอผลงานรายกลุ่ม
เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน

ชื่อกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

คำชี้แจง : ครูประเมินผลงานของนักเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหาที่อธิบาย				
2	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์				
3	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง				
4	เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ				
5	ตรงต่อเวลา				
รวม					
รวมทั้งหมด					
ระดับคุณภาพ					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน
การประเมินการนำเสนอผลงานรายการกลุ่ม เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
ความถูกต้องของเนื้อหาที่อธิบาย	อธิบายเนื้อหาสาระครบถ้วน สมบูรณ์ สมเหตุสมผล	อธิบายเนื้อหาสาระค่อนข้างสมบูรณ์ สมเหตุสมผล	อธิบายเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วน แต่ภาพรวมของสาระไม่ค่อยตรงตามเนื้อหา	อธิบายเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วนและภาพรวมไม่ตรงตามเนื้อหาที่กำหนด
การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ ใหม่ น่าสนใจ สวยงาม ดีมาก	การนำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่แปลกใหม่ น่าสนใจ บางหน้าไม่สวยงาม	นำเสนอมีความคิดสร้างสรรค์ เล็กน้อย แต่ไม่แปลกใหม่ น่าสนใจ	ไม่มีทักษะการนำเสนอ ขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดความแปลกใหม่
ใช้ภาษาได้ถูกต้อง	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม ออกเสียงได้ถูกต้องดี มาก ลำดับความได้ชัดเจน เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม ออกเสียงได้ถูกต้อง ลำดับความได้ดี	ใช้ภาษาได้ค่อนข้างไม่ถูกต้อง ออกเสียงได้ไม่ค่อยตรงอักขระ ละดับความได้พอใช้	ใช้ภาษาได้ไม่ดีเลย ออกเสียงไม่ถูกต้อง ลำดับความไม่ชัดเจน
เนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อ	ผลงานสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	ผลงานสอดคล้องกับหัวข้อที่กำหนด บางส่วน	ผลงานไม่ค่อยสอดคล้องกับหัวข้อหรือเรื่องที่กำหนด	ผลงานไม่สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่กำหนด
ตรงต่อเวลา	ส่งงานตรงเวลามีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายและนำเสนอตามเวลาที่กำหนด	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานตรงเวลานำเสนอเกินเวลาที่กำหนด เล็กน้อย	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย นำเสนองานตามเวลาที่กำหนดปานกลาง	ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ครบทุกส่วน ส่งงานไม่ตรงตามกำหนดเวลานำเสนอเกินเวลาที่กำหนดมาก

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17-20	ดีมาก
13-16	ดี
10-12	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน/ละคร

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถามและ การตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					

SRIPATUM
UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ดี
5-6	พอใช้
3-4	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือในขณะทำกิจกรรม
ความสนใจในการซักถามและการตอบคำถาม	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจทุกเรื่องและกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามทุกข้อ	มีการถามคำถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นส่วนมาก และกล้าแสดงร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามส่วนมากถูก	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นบางครั้งและไม่ค่อยกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามถูกเป็นบางครั้ง	ไม่ถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงออก ไม่ตอบคำถามเลย
ความตั้งใจในการเรียน	สนใจการเรียน ไม่คุยหรือเล่นกันในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันเล็กน้อยในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันและเล่นกันในขณะเรียนเป็นบางครั้ง	ไม่สนใจเรียนคุยและเล่นกันในขณะเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โชน/ละคร

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำฟ้อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน		พฤติกรรม				
		การมีปฏิสัมพันธ์กัน	การสนทนาเรื่องที่กำหนด	การติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	16
43						
44						
45						
46						
47						
48						
49						
50						

SRIPATUM
UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14-16	ดีมาก
11-13	ดี
8-10	พอใช้
4-7	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การมีปฏิสัมพันธ์กัน	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือขณะทำกิจกรรม
การสนทนาเรื่องที่กำหนด	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหา	สนทนาตรงประเด็นครอบคลุมเนื้อหาบางส่วน	สนทนาตรงประเด็น	สนทนาไม่ตรงประเด็น
การติดต่อสื่อสาร	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เป็นส่วนใหญ่	มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เป็นบางครั้ง	ไม่มีการปรึกษาครูและเพื่อนกลุ่มอื่นๆ
การวางแผนการทำงาน	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มเป็นบางครั้ง	ไม่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 (ภาคปฏิบัติ)
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปบุรี
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โขน/ละคร
โดยใช้วิธีการสอนทักษะปฏิบัติ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การรำฟ้อนแพน	จำนวน 18 ชั่วโมง
เรื่อง กระบวนท่ารำเพลงฟ้อนแพน	เวลา 12 ชั่วโมง
ผู้สอน นายชานนท์ อนันต์สูง	

1. ผลการเรียนรู้

ปฏิบัติท่ารำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้อง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายการปฏิบัติท่ารำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้อง
3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ

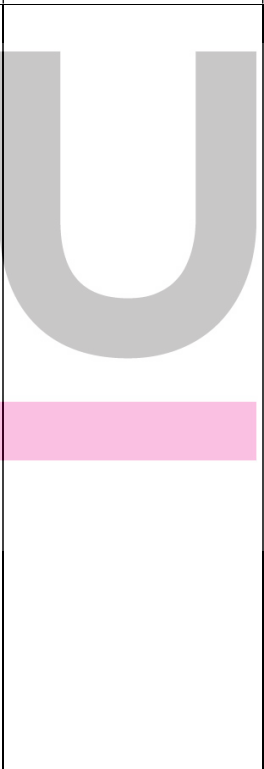
3. สาระสำคัญ

ท่ารำฟ้อนแพน ประดิษฐ์ขึ้นโดยอาศัยเค้าท่าฟ้อนของภาคเหนือและภาคอีสานเป็นแบบ แต่ได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกลมกลืนกับทำนองเพลง ในการฟ้อนแพน ในละครเรื่องพระลอ เป็นการฟ้อนเดี่ยวคือรำคนเดียว ต่อมาจึงมีผู้นำเอาไปใช้ในการฟ้อนหมู่ โดยอาศัยท่าฟ้อนเดี่ยวนั้น มาดัดแปลงเพิ่มเติมแก้ไขให้เหมาะสมกับการรำหลายๆ คน ซึ่งเป็นวิวัฒนาการของการฟ้อนลาวแพน อีกชั้นหนึ่ง

4. สาระการเรียนรู้

กระบวนท่ารำเพลงฟ้อนแพน

5. กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
<p>1. นักเรียนสามารถอธิบายการปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้อง</p> <p>2. นักเรียนสามารถปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพนได้ถูกต้อง</p> <p>3. นักเรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการทำงานด้วยความตั้งใจตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ</p>	<p>ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน โดยครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย เรื่องประวัติความเป็นมา องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน 2. ตั้งประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจนำไปสู่การเข้าบทเรียนใหม่ โดยครูร่วมอภิปรายกับผู้เรียน เกี่ยวกับการเชื่อมโยงประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้ร่วมกัน คือ กระบวนทำรำเพลงฟ้อนแพน 3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 6 คน และให้เวลาสนทนาพูดคุยกันเพื่อให้ นักเรียนคุ้นชินกันก่อนการดำเนินกิจกรรม 4. นักเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน 5. นักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละคน ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับที่ครูผู้สอนนำเสนอ 			

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	6. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกวิธีการนำเสนอผลงาน รวมถึงวิธีการศึกษา ศึกษาทำรำที่ตนเองถนัดได้อย่างอิสระ โดยครูให้คำแนะนำ			
	<p>ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิต</p> <p>1. ครูอธิบายกระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพนทีละท่า แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม</p>		สังเกตพฤติกรรม รายบุคคล	แบบสังเกต พฤติกรรม รายบุคคล
	<p>ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ</p> <p>1. นักเรียนปฏิบัติทำรำด้วยตนเอง โดยครูแก้ไขจุดบกพร่องให้ถูกต้อง</p> <p>2. นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง ทำรำเพลงฟ้อนแพน ใน google sites</p>	google sites เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน หัวข้อ กระบวนการทำรำ เพลงฟ้อนแพน	สังเกตพฤติกรรม รายบุคคล	แบบสังเกต พฤติกรรม รายบุคคล
	<p>ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>1. นักเรียนทบทวนทำรำนาฏศัพท์ด้วยตนเอง ครูสังเกตพฤติกรรม และแก้ไขให้ถูกต้อง</p> <p>2. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติทำรำ โดยใช้วิธีการเพื่อนช่วยเพื่อน ครูคอยให้คำแนะนำเทคนิคฝึกปฏิบัติทำรำที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะปฏิบัติได้ดีขึ้น</p>	google sites เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน หัวข้อ กระบวนการทำรำ เพลงฟ้อนแพน	สังเกตพฤติกรรม รายบุคคล	แบบสังเกต พฤติกรรม รายบุคคล

จุดประสงค์การเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/แอปพลิเคชันที่ใช้	วิธีการประเมินผล	เครื่องมือวัดประเมินผล
	<p>3. นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญของการปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน โดยเพื่อนและครูคอยให้การชี้แนะ หรือดูวิดีโอทำรำจาก google sites</p> <p>ขั้นที่ 5 ชี้นำเสนอการปฏิบัติที่ดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูชี้แจง ขั้นตอน เกณฑ์การประเมิน การปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน 2. นักเรียนปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพนเป็นรายบุคคล 3. ประเมินผลการปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4. นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญของความรู้ที่ได้รับตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และการนำไปประยุกต์ใช้ 		<p>ประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพนรายบุคคล</p>	<p>แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพนรายบุคคล</p>

แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพนรายบุคคล

คำชี้แจง : ครูประเมินผลงานของนักเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน		เกณฑ์การให้คะแนน					
		การปฏิบัติทำรำถูกต้องตามขั้นตอน	การเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะ	กล้าแสดงออกและมั่นใจในการทำรำ	ลีลาทำรำ	ปฏิภาณไหวพริบ	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	4	20
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน		เกณฑ์การให้คะแนน					
		การปฏิบัติทำรำถูกต้องตามขั้นตอน	การเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะ	กล้าแสดงออกและมั่นใจในการปฏิบัติทำรำ	ลีลาทำรำ	ปฏิภาณไหวพริบ	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	4	20
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน		เกณฑ์การให้คะแนน					
		การปฏิบัติท่ารำถูกต้องตามขั้นตอน	การเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะ	กล้าแสดงออกและมั่นใจในการปฏิบัติท่ารำ	ลีลาท่ารำ	ปฏิภาณไหวพริบ	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	4	4	20
40							
41							
42							
43							
44							
45							
46							
47							
48							
49							
50							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน
การประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การปฏิบัติทำรำถูกต้องตามขั้นตอน	มีการปฏิบัติทำรำตามขั้นตอนที่วางไว้ตามบทบาทหน้าที่และแก้ไขปัญหาอุปสรรคเฉพาะหน้าในการปฏิบัติทำรำในแต่ละขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ	มีการปฏิบัติทำรำตามขั้นตอนที่วางไว้ตามบทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคเฉพาะหน้าในการปฏิบัติทำรำ	มีการปฏิบัติทำรำตามขั้นตอนที่วางไว้ตามบทบาทหน้าที่แต่ต้องได้รับคำแนะนำจึงจะปฏิบัติงานได้ตามขั้นตอน	มีการปฏิบัติทำรำแต่ไม่เป็นไปตามขั้นตอน
การเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะ	เคลื่อนไหวตรงทำนองและจังหวะตลอด เพลง แสดง อารมณ์ ความรู้สึก สอดคล้องกับจังหวะเพลง	เคลื่อนไหวตรงทำนองและจังหวะตลอด เพลง แสดง อารมณ์และความรู้สึก ส่วนมากเหมาะสมกับจังหวะ	เคลื่อนไหวตรงทำนองเพลงและจังหวะไม่ตลอด เพลง แสดง อารมณ์และความรู้สึก สอดคล้องกับจังหวะเพลง บางส่วน	เคลื่อนไหวไม่ตรงทำนองเพลงและจังหวะ ไม่มี การแสดง อารมณ์และความรู้สึกให้ สอดคล้องกับ เพลง
กล้าแสดงออกและมั่นใจในการปฏิบัติทำรำ	มีความมั่นใจในการปฏิบัติทำรำอย่างสวยงาม สร้างความน่าสนใจ	มีการแสดงออกอย่างมั่นใจ สร้างความน่าสนใจ	มีความกล้าแสดงออก ในบางทำรำ	ไม่มีความกล้าแสดงออก และขาดความมั่นใจในการแสดง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
ลีลาท่ารำ	มีลีลาท่ารำงดงาม อ่อนช้อยตามลักษณะท่ารำทุกท่า สอดคล้องกลมกลืนกับทำนองเพลงและจังหวะ	มีลีลาท่ารำงดงาม อ่อนช้อยตามลักษณะท่ารำ ผิดพลาด 1-2 ท่า ผสมกลมกลืนกับทำนองเพลงและจังหวะ	มีลีลาท่ารำงดงาม อ่อนช้อยตามลักษณะท่ารำ ผิดพลาด 3-4 ท่า เหมาะสมกับทำนองเพลงและจังหวะ	ลีลาท่ารำไม่งดงามอ่อนช้อยและไม่สอดคล้องกับจังหวะเพลง
ปฏิภาณไหวพริบ	มีปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติท่ารำสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มีข้อผิดพลาด	มีปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติท่ารำสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มีข้อผิดพลาด 1-2 ครั้ง	มีปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติท่ารำสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มีข้อผิดพลาด 3-5 ครั้ง	มีปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติท่ารำสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มีข้อผิดพลาดมากกว่า 5 ครั้ง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17-20	ดีมาก
13-16	ดี
10-12	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย โชน/ละคร

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

แผนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถามและ การตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

แผนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					

แผนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กระบวนการทำรำเพลงฟ้อนแพน		พฤติกรรม			
		การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ความสนใจในการซักถาม และการตอบคำถาม	ความตั้งใจในการเรียน	รวม
ที่	ชื่อ-สกุล	4	4	4	12
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					

SRIPATUM
UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10-12	ดีมาก
7-9	ดี
5-6	พอใช้
3-4	ปรับปรุง

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน
นักเรียนที่ได้ระดับคุณภาพดีขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรม	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม	ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือในขณะทำกิจกรรม
ความสนใจในการซักถามและการตอบคำถาม	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจทุกเรื่องและกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามทุกข้อ	มีการถามคำถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นส่วนมาก และกล้าแสดงร่วมตอบคำถามในเรื่องที่ครูถามและตอบคำถามส่วนมากถูก	มีการถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจเป็นบางครั้งและไม่ค่อยกล้าแสดงออก ร่วมตอบคำถามถูกเป็นบางครั้ง	ไม่ถามในหัวข้อที่ตนไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงออก ไม่ตอบคำถามเลย
ความตั้งใจในการเรียน	สนใจการเรียน ไม่คุยหรือเล่นกันในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันเล็กน้อยในขณะเรียน	สนใจการเรียน คุยกันและเล่นกันในขณะเรียน เป็นบางครั้ง	ไม่สนใจเรียนคุยและเล่นกันในขณะเรียน

SPU

ภาคผนวก ง

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม, แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้, แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำ

SRINAKHARIN
UNIVERSITY

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม เรื่อง คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1. เพศ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. อายุ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. สาขาวิชา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. วิชาเอก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. สถาบันการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง					
องค์ประกอบที่ 1 การเปิดโอกาสการเรียนรู้					
1. ฉันต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ฉันเลือกเรียน	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
2. การปฏิบัติทำร่าเพื่อให้ได้คะแนนสูง ๆ เพียงพอแล้วสำหรับฉัน แม้ฉันจะไม่เข้าใจการปฏิบัติทำร่าเพลงนั้นอย่างถ่องแท้ก็ตาม	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3. การเรียนนาฏศิลป์ไทยนั้นเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4. ฉันไม่ชอบการปฏิบัติที่ซ้ำ ๆ กัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ฉันจะดีใจมาก หากการปฏิบัติทำร่าของฉันมีความถูกต้องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ฉันไม่ชอบ เมื่อมีคนชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังปฏิบัติอยู่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ข้าพเจ้ามีความพยายามในการค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการที่จะปฏิบัติให้ได้ดี เมื่อเทียบกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ฉันยอมรับความผิดพลาดในการปฏิบัติทำร่า และยอมรับฟังที่จะเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	0.75	1.00	1.00	0.91	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ					
9. ถ้าฉันต้องการปฏิบัติทำร่าเพลงใด ฉันจะหาทางเรียนรู้ให้ได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
10. ถ้าตัดสินใจที่จะเรียนรู้อะไรก็ตาม ฉันสามารถ จัดเวลาที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นได้ ไม่ว่าจะมีการกิจ มากมายเพียงใด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. ฉันไม่แน่ใจว่า ต้องการเรียนรู้ในเรื่องใด มากกว่ากัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ฉันมีความสามารถในการปฏิบัติทำรำและมี ความมั่นใจในการแสดงออก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. ฉันค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการแสดง นาฏศิลป์ไทยจากแหล่งต่าง ๆ มากมาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14. ฉันเลือกกระทำในสิ่งที่ต้องการมากกว่าสิ่งที่ ควรกระทำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. ฉันเป็นผู้เรียนรู้ที่มีความสุขและมีประสิทธิภาพ ทั้งในชั้นเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
16. ฉันทราบดีว่าฉันต้องการเรียนรู้ในการปฏิบัติ ทักษะนาฏศิลป์ไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17. ฉันจะหลีกเลี่ยงเมื่อประสบกับบางสิ่งบางอย่าง เกี่ยวกับการปฏิบัติทำรำที่ไม่เข้าใจ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
18. ฉันต้องการใช้เวลาพอสมควรในการเริ่มศึกษา เรื่องใหม่ ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19. ฉันปฏิบัติทำรำด้วยตนเองได้ไม่ติดนัก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20. ฉันวางแผนได้ว่าจะไปหาความรู้จากที่ไหน ถ้า ต้องการปฏิบัติทำรำที่ยังไม่เข้าใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21. แม้ฉันจะมีความคิดในการสร้างสรรค์ แต่ดู เหมือนไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติทำรำได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22. ฉันมีปัญหาในการทำความเข้าใจ ในการปฏิบัติ ทำรำของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23. ฉันมีความมั่นใจและมักเป็นผู้นำกลุ่มในการ เรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24. ฉันได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หลายอย่างด้วยตนเอง เมื่อเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในแต่ละครั้ง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	0.88	1.00	1.00	0.96	ใช้ได้

ข้อความ	ความคิดเห็น			IOC	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง					
25. ฉันเชื่อว่า การคิดเสมอว่า ตัวเราเป็นใคร	0	-1	0	-0.33	ตัดทิ้ง
26. ฉันสามารถปฏิบัติทำรำนาศิลป์ไทย ในเพลงต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดีกว่าคนส่วนมาก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27. ฉันต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28. ฉันไม่เคยย่อท้อต่อการเรียนสิ่งที่ยาก ถ้าเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าสนใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29. ฉันสามารถบอกได้ว่า ฉันเรียนสิ่งใดได้ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30. ฉันคิดว่าไม่ใช่ความผิดของฉัน หากฉันไม่เรียน	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
31. ฉันเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของฉันเอง ไม่มีใครมารับผิดชอบแทนได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	0.71	0.71	0.85	0.76	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 5 ความรักในการเรียน					
32. สิ่งที่ต้องการเรียนรู้มีมากมาย จนฉันอยากให้แต่ละวันมีมากกว่า 24 ชั่วโมง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33. ฉันชื่นชอบและใส่ใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34. ฉันสนุกสนานในการค้นหาคำตอบสำหรับการปฏิบัติทำร่าต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35. ฉันมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36. ยิ่งได้เรียนรู้มาก ฉันก็ยิ่งรู้สึกว่าการเรียนรู้นี้คุ้มค่า	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
37. ฉันคิดว่าวิชานาศิลป์ไทยเป็นการเรียนรู้ที่สนุก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38. ฉันต้องการเรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อจะได้เป็นคนที่มีความเจริญก้าวหน้า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39. ฉันคิดว่าการเรียนรู้ใช้เวลาเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40. ฉันเห็นด้วยกับความคิดที่ว่า ผู้เรียนคือผู้นำ	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
41. ฉันรักที่จะเรียนรู้ทักษะนาฏศิลป์อยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	1.00	0.90	1.00	0.93	ใช้ได้

ข้อความถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
องค์ประกอบที่ 6 ความคิดสร้างสรรค์					
42. ฉันสามารถคิดค้นวิธีการปฏิบัติทำร่าต่าง ๆ ได้ หลายแบบสำหรับการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43. ฉันชอบทดลองสิ่งใหม่ ๆ แม้ไม่แน่ใจว่าผลนั้น จะออกมาอย่างไรก็ตาม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44. ฉันมีความสามารถในการคิดค้น หาวิธีการ ใหม่ ๆ ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45. ฉันคิดว่าการยึดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ผลมาแล้ว ดีกว่าการลองใช้วิธีใหม่ ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
46. ในชั้นเรียน ฉันหวังที่จะให้ผู้สอนบอกผู้เรียน ทั้งหมดอย่างชัดเจนว่าต้องปฏิบัติทำร่า อะไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 7 การมองอนาคตที่ดี					
47. ฉันต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48. ฉันพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับ เป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49. ฉันชอบคิดถึงอนาคต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
50. ฉันเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ไม่ใช่ สัญญาณให้หยุดทำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
51. ฉันไม่ชอบสถานการณ์การเรียนที่ท้าทาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
52. การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทำร่า เป็นเครื่องมือใน การประกอบอาชีพในอนาคต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
53. การเรียนรู้ทางนาฏศิลป์ไทย ไม่ได้ทำให้ชีวิต ของฉันแตกต่างไปจากเดิม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
54. ฉันชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้

ข้อความ	ความคิดเห็น			IOC	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
องค์ประกอบที่ 8 ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา					
55. ฉันไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้นมาใช้ในการปฏิบัติท่ารำ ได้แก่ นาฏยศัพท์และภาษานาฏศิลป์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
56. ฉันสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และตรวจสอบปัญหาในการปฏิบัติท่ารำได้ดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
57. ฉันให้ความสนใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยน้อยเมื่อเทียบกับคนอื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
58. ฉันคิดว่าการเรียนรู้ถึงเทคนิควิธีการปฏิบัติท่ารำ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาทางนาฏศิลป์ไทย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	0.91	0.95	0.98	0.94	ใช้ได้

ตาราง แสดงผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
กระบวนการชี้นำตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 (ภาคทฤษฎี) เรื่อง
ประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ					
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ความสอดคล้องกับชื่อแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้มีการระบุ พฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3. เนื้อหาการเรียนรู้มีความน่าสนใจ/ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
4. เนื้อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการชี้นำ ตนเองของผู้เรียนอย่างชัดเจน	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้อง กับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สามารถ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4	5	4	4.33	0.58	มาก
9. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียน	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
10. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้อย่างแท้จริง	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
11. มีการประเมินผลตามสภาพจริงและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย				4.85	0.29	มากที่สุด

ตาราง แสดงผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
กระบวนการชั้นนำตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 (ภาคทฤษฎี) เรื่อง
องค์ประกอบของการรำเพลงพ็อนแพน

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ					
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ความสอดคล้องกับชื่อแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้มีการระบุ พฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3. เนื้อหาการเรียนรู้มีความน่าสนใจ/ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
4. เนื้อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการขึ้นนำ ตนเองของผู้เรียนอย่างชัดเจน	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้อง กับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สามารถ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4	5	4	4.33	0.58	มาก
9. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
10. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้อย่างแท้จริง	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
11. มีการประเมินผลตามสภาพจริงและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย				4.82	0.30	มากที่สุด

ตาราง แสดงผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 (ภาคปฏิบัติ) เรื่อง นาฏยศัพท์ในการรำเพลงพ็อนแพน

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ					
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้มีการระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
3. เนื้อหาการเรียนรู้มีความน่าสนใจ/สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
4. เนื้อหาการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการชี้นำตนเองของผู้เรียนอย่างชัดเจน	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้สามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
9. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพความสามารถของผู้เรียน	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
11. มีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย				4.91	0.27	มากที่สุด

ตาราง แสดงผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 (ภาคปฏิบัติ) เรื่อง กระบวนทำรำเพลงฟ้อนแพน

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	ของผู้เชี่ยวชาญ					
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ความสอดคล้องกับชื่อแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้มีการระบุ พฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	5	3	5	4.33	1.15	มาก
3. เนื้อหาการเรียนรู้มีความน่าสนใจ/ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
4. เนื้อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนการชี้นำ ตนเองของผู้เรียนอย่างชัดเจน	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้อง กับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5.00	0	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สามารถ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4	4	5	4.33	0.58	มาก
9. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียน	4	4	5	4.33	0.58	มาก
10. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้อย่างแท้จริง	4	4	4	4.00	0	มาก
11. มีการประเมินผลตามสภาพจริงและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย				4.67	0.40	มากที่สุด

ตาราง แสดงผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
กระบวนการชั้นนำตนเอง โดยผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การรำเพลงฟ้อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน	4.85	0.29
2. องค์ประกอบของการรำเพลงฟ้อนแพน	4.82	0.30
3. นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงฟ้อนแพน	4.91	0.27
4. กระบวนท่ารำเพลงฟ้อนแพน	4.67	0.40
ค่าเฉลี่ย	4.81	0.06

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำ เรื่อง การรำเพลง
ฟ้อนแพน การหาค่า IOC ในด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประเด็น การประเมิน	ระดับ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
			1. การปฏิบัติ ท่ารำ ถูกต้องตาม ขั้นตอน	4	การปฏิบัติท่ารำตามขั้นตอน ที่วางไว้ตามบทบาทหน้าที่ และแก้ไขปัญหาอุปสรรค เฉพาะหน้าในการปฏิบัติท่า รำในแต่ละขั้นตอนอย่างมี ประสิทธิภาพ		
	3	มีการปฏิบัติท่ารำตาม ขั้นตอนที่วางไว้ตามบทบาท หน้าที่ส่วนใหญ่ และแก้ไข ปัญหาอุปสรรคเฉพาะหน้า ในการปฏิบัติท่ารำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2	มีการปฏิบัติท่ารำตาม ขั้นตอนที่วางไว้ตามบทบาท หน้าที่แต่ต้องได้รับ คำแนะนำจึงจะปฏิบัติงาน ได้ตามขั้นตอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ประเด็น การประเมิน	ระดับ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
			คนที่	คนที่	คนที่		
			1	2	3		
	1	มีการปฏิบัติทำร้าแต่ไม่ เป็นไปตามขั้นตอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
		ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
2. การ เคลื่อนไหว สอดคล้อง กับจังหวะ	4	เคลื่อนไหวตรงทำนองและ จังหวะตลอดเพลง แสดง อารมณ์ความรู้สึกสอดคล้อง กับจังหวะเพลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3	เคลื่อนไหวตรงทำนองและ จังหวะตลอดเพลง แสดง อารมณ์และความรู้สึก ส่วนมากเหมาะสมกับ จังหวะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2	เคลื่อนไหวตรงทำนองเพลง และจังหวะไม่ตลอดเพลง แสดงอารมณ์และความรู้สึก สอดคล้องกับจังหวะเพลง บางส่วน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	1	เคลื่อนไหวไม่ตรงทำนอง เพลงและจังหวะ ไม่มีการ แสดงอารมณ์และความรู้สึก ให้สอดคล้องกับเพลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
		ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
3. กล้า แสดงออก และมั่นใจ ในการ ปฏิบัติทำร้า	4	มีความมั่นใจในการปฏิบัติ ทำร้าอย่างสวยงาม สร้าง ความน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3	มีการแสดงออกอย่างมั่นใจ สร้างความน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2	มีความกล้าแสดงออก ใน บางทำร้า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ประเด็น การประเมิน	ระดับ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
			คนที่	คนที่	คนที่		
			1	2	3		
	1	ไม่มีความกล้าแสดงออก และขาดความมั่นใจในการ แสดง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
		ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
4. ลีลาท่ารำ	4	ลีลาท่ารำงดงาม อ่อนช้อย ตามลักษณะท่ารำทุกท่า สอดคล้องกลมกลืนกับ ทำนองเพลงและจังหวะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3	มีลีลาท่ารำงดงาม อ่อนช้อย ตามลักษณะท่ารำ ผิดพลาด 1-2 ท่า ผสมกลมกลืนกับ ทำนองเพลงและจังหวะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2	มีลีลาท่ารำงดงาม อ่อนช้อย ตามลักษณะท่ารำผิดพลาด 3-4 ท่า เหมาะสมกับ ทำนองเพลงและจังหวะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	1	ลีลาท่ารำไม่งดงาม อ่อน ช้อยและไม่มีความ สอดคล้องกับจังหวะเพลง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
		ค่าเฉลี่ย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
5. ปฏิภาณ ไหวพริบ	4	มีปฏิภาณไหวพริบ ในการ ปฏิบัติท่ารำ สามารถ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มี ข้อผิดพลาด	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
	3	มีปฏิภาณไหวพริบ ในการ ปฏิบัติท่ารำ สามารถ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มี ข้อผิดพลาด 1-2 ครั้ง	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

ประเด็น การประเมิน	ระดับ คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
			คนที่	คนที่	คนที่		
			1	2	3		
	2	มีปฏิภาณไหวพริบ ในการ ปฏิบัติท่ารำ สามารถ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มี ข้อผิดพลาด 3-5 ครั้ง	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
	1	มีปฏิภาณไหวพริบ ในการ ปฏิบัติท่ารำ สามารถ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่มี ข้อผิดพลาดมากกว่า 5 ครั้ง	+1	0	+1	0.66	ใช้ได้
		ค่าเฉลี่ย	1.00	0	1.00	0.33	ใช้ได้
		ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	1.00	0.8	1.00	0.93	ใช้ได้

SPU

ภาคผนวก จ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

SRIPATUM
UNIVERSITY

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง
ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา โดยใช้สถิติ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α -coefficient) ซึ่งเป็นวิธีของ Cronbach ค่าที่ได้จะเท่ากับค่าที่คำนวณ
โดยใช้สูตรที่ดัดแปลงมาจาก KR-20 ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	46	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	46	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.956	57

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
223.6957	930.661	30.50673	57

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน
โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
(Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ

Correlations

		EX1	EX2
EX1	Pearson Correlation	1	.722**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	46	46
EX2	Pearson Correlation	.722**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	46	46

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)
ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนน พฤติกรรมและ ระหว่างเรียน	คะแนนที่ได้ (N = 46)			ร้อยละ
		คะแนน รวม	\bar{x}	S.D.	
1. ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน	48	1,850	40.22	0.11	83.79
2. องค์ประกอบของการรำเพลงพ็อนแพน	48	1,773	38.54	0.12	80.54
3. นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการรำเพลงพ็อนแพน	48	1,845	40.11	1.59	87.02
4. กระบวนท่ารำเพลงพ็อนแพน	32	1,287	27.98	1.98	87.43
รวม	176	6,755	146.85	0.98	83.44
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย			83.44		
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)			83.44		

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ด้วย
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน

การประเมิน	N	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ
ผลการปฏิบัติท่ารำ	46	20	17.24	1.14	86.20
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)		86.20			

ตาราง แสดงผลคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับ
อาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80

คนที่	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	χ	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	19	95	3.80	0.45	ดีมาก
2	16	80	3.20	0.45	ดี
3	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
4	16	80	3.20	0.45	ดี
5	19	95	3.80	0.45	ดีมาก
6	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
7	17	85	3.40	0.89	ดีมาก
8	19	95	3.80	0.45	ดีมาก
9	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
10	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
11	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
12	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
13	16	80	3.20	0.84	ดี
14	16	80	3.20	0.45	ดี
15	16	80	3.20	0.45	ดี
16	17	85	3.40	0.55	ดี
17	15	75	3.00	0.71	ดี
18	17	85	3.40	0.55	ดี
19	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
20	17	85	3.40	0.55	ดี
21	16	80	3.20	0.45	ดี
22	14	70	2.80	0.45	ดี
23	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
24	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
25	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
26	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
27	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
28	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
29	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
30	19	95	3.80	0.45	ดีมาก

คนที่	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ
31	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
32	19	95	3.80	0.45	ดีมาก
33	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
34	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
35	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
36	19	95	3.80	0.45	ดีมาก
37	16	80	3.20	0.45	ดี
38	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
39	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
40	16	80	3.20	0.45	ดี
41	17	85	3.40	0.89	ดีมาก
42	16	80	3.20	0.45	ดี
43	18	90	3.60	0.55	ดีมาก
44	17	85	3.40	0.55	ดีมาก
45	16	80	3.20	0.45	ดี
46	18	90	3.60	0.55	ดีมาก

SRIPATUM
UNIVERSITY

ผลการวิเคราะห์คะแนนหลังเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
โดยใช้ ค่าที (One Sample t-test) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ทักษะปฏิบัติท่ารำ	46	17.2391	1.13890	.16792

One-Sample Test

	Test Value = 16					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	99% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
ทักษะปฏิบัติท่ารำ	7.379	45	.000	1.23913	.7875	1.6908

SRIPATUM
UNIVERSITY

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นายชานนท์ อนันต์สูง
 สถานที่เกิด สระบุรี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 30/1 หมู่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ครู คศ.1
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี 121/9 ถนนรามเดโช ตำบลทะเลชุบศร
 อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555 ศษ.บ. นาฏศิลป์ไทยศึกษา จาก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

ผลงานด้านการวิจัย

2564, “การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น (ปรับปรุง 2562) วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี”

